

Савремени српски превод

Language: српски (Serbian)

Provided by: Bible League International.

Copyright and Permission to Copy

Taken from the Serbian Easy-to-Read Version © 2015 by Bible League International.

PDF generated on 2017-08-22 from source files dated 2017-08-22.

09f044ac-4a6a-56aa-82a9-0316ff065729

ISBN: 978-1-5313-1306-7

Прва књига Мојсијева

која се зове и Постање

Стварање неба и земље

1 У почетку створи Бог небо и земљу. ² Земља је била безоблична и празна. Тама се простирала над безданом* и Божији Дух лебдео је над водама.

Први дан – светлост

³ Тада Бог рече: »Нека буде светлост.«

И би светлост. ⁴ Бог виде да је светлост добра и раздвоји светлост од таме. ⁵ Бог назва светлост »дан«, а таму назва »ноћ«.

И би вече, и би јутро – дан први.

Други дан – небо

⁶ Тада Бог рече: »Нека буде свод између водâ, да раздваја воде од водâ.«

⁷ И Бог начини свод и раздвоји воде под сводом од водâ над сводом. И би тако. ⁸ Бог назва свод »небо«.

И би вече, и би јутро – дан други.

Трећи дан – копно и биљке

⁹ Тада Бог рече: »Нека се воде под небом саберу на једно место и нека се појави копно.«

И би тако. ¹⁰ Бог назва копно »земља«, а сабрране воде назва »море«. И Бог виде да је то добро.

¹¹ Тада Бог рече: »Нека земља изнедри растиње: биљке које дају семе и плодносно дрвеће које рађа плод са семеном у њему према својим врстама на земљи.«

И би тако. ¹² Земља изнедри растиње: биљке које дају семе према својим врстама и дрвеће које рађа плод са семеном у њему према својим врстама. И Бог виде да је то добро.

¹³ И би вече, и би јутро – дан трећи.

Четврти дан – сунце, месец и звезде

¹⁴ Тада Бог рече: »Нека буду светлила на небеском своду, да раздвајају дан од ноћи и да означавају доба, дане и године. ¹⁵ И нека светлила на небеском своду осветљавају земљу.«

И би тако. ¹⁶ Бог начини два велика светлила: веће светлило да влада дању и мање светлило да влада ноћу, и звезде. ¹⁷ Бог их постави на небески свод да осветљавају земљу, ¹⁸ да владају дању и ноћу и да раздвајају светлост од таме. И Бог виде да је то добро.

¹⁹ И би вече, и би јутро – дан четврти.

Пети дан – рибе и птице

²⁰ Тада Бог рече: »Нека воде поврве од живих бића и нека птице полете небеским сводом изнад земље.«

²¹ И Бог створи морске немани, сва жива бића која се крећу у води и од којих вода врви, према њиховим врстама, и све крилате птице према њиховим врстама. И Бог виде да је то добро.

²² Бог их благослови и рече: »Будите плодни и множите се и испуните воде мора. И нека се птице множе на земљи.«

²³ И би вече, и би јутро – дан пети.

* **1:2 безданом** Вероватно: океаном; дословно: лицем дубине.

Шести дан – копнене животиње и човек

²⁴Тада Бог рече: »Нека земља изнедри жива бића према њиховим врстама: стоку, створења која гмижу по тлу и дивље животиње према њиховим врстама.«

И би тако. ²⁵Бог начини дивље животиње према њиховим врстама, стоку према њеним врстама и створења која гмижу по тлу према њиховим врстама. И Бог виде да је то добро.

²⁶Тада Бог рече: »Хајде да начинимо човека на своју слику, сличног нама. Нека има власт над рибама у мору и над птицама на небу, над стоком, над свом земљом и над свим створењима која гмижу по тлу.«

²⁷И Бог створи човека на своју слику.
На Божију слику
створи га,
мушко и женско
створи их.

²⁸Бог их благослови и рече им: »Будите плодни и множите се, испуните земљу и потчините је себи. Владајте над рибама у мору и над птицама на небу и над свим живим створењима која се крећу по тлу.«

²⁹Онда Бог рече: »Ево, дајем вам на целој земљи сваку биљку која даје семе и свако дрво које рађа плод са семеном у њему – нека вам буду за храну. ³⁰А свим дивљим животињама, свим птицама и свим створењима која гмижу по тлу – свему што у себи има дах живота – дајем све зелене биљке за храну.«

И би тако.

³¹Тада Бог погледа све што је начинио и виде да је веома добро.

И би вече, и би јутро – дан шести.

2 Тако су довршени небо и земља и све на њима.

Седми дан – одмор

²До седмога дана Бог доврши своја дела, а седмога дана се одмори од свих својих дела. ³Бог благослови седми дан и учини га светим, јер се седмога дана одмарао од свих својих дела стварања.

⁴То је повест о небу и земљи – како су створени када је ГОСПОД*, Бог, начинио земљу и небо.

Еденски врт

⁵Још није било пољског грмља на земљи и нису још никле пољске биљке, јер ГОСПОД, Бог, још није пустио кишу на земљу и није било човека да земљу обрађује, ⁶него се магла дизала са земље и натапала сву површину тла.

⁷ГОСПОД, Бог, обликова човека од земљиног праха†, у ноздрве му удахну дах живота, и човек постаде живо биће. ⁸Потом ГОСПОД, Бог, засади врт у Едену, на истоку, и тамо смести човека кога је обликовао. ⁹ГОСПОД, Бог, учини да из земље израсте сваковрсно дрвеће примамљивог изгледа и добро за јело, а напред врта дрво живота и дрво спознања добро и зла.

¹⁰Из Едена је текла река да наводњава врт, а оданде се гранала на четири главне реке. ¹¹Прва се зове Пишон и тече око целе земље Хавиле, у којој има злата. ¹²Злато те земље

***2:4 ГОСПОД** Дословно: Јахве; в. ЈАХВЕ у Глосару.

†**2:7 човека од земљиног праха** Хебрејска реч за човека (адам) сродна је речи за тле, земљу или црвену глину (адама).

је изврсно, а у њој има и мирисних смола и оникса.¹³ Друга река се зове Гихон и тече око целе земље Куш.¹⁴ Трећа река се зове Тигар и тече источно од Асирије. Четврта река је Еуфрат.

¹⁵ ГОСПОД, Бог, узео човека и стави га у еденски врт, да га обрађује и стара се о њему.

¹⁶ ГОСПОД, Бог, заповеди човеку: »Са сваког дрвета у врту слободно једи,¹⁷ али са дрвета спознања добра и зла да ниси јео! Јер, када будеш са њега јео, сигурно ћеш умрети.«

¹⁸ Онда ГОСПОД, Бог, рече: »Није добро за човека да буде сам. Начинићу му помагача као што је он.«

¹⁹ Тада ГОСПОД, Бог, од земље обликова све животиње и све птице, па их доведе пред човека, да види како ће их овај назвати. И како год је човек назвао неко живо биће – тако му је било име.²⁰ Тако човек даде имена свакој врсти стоке, птица и дивљих животиња.

Али за човека се не нађе помагач као што је он.²¹ Зато ГОСПОД, Бог, учини да човек западне у дубок сан и, док је овај спавао, извади му једно ребро и то место затвори месом.²² Од ребра извађеног из човека ГОСПОД, Бог, сазда жену и доведе је пред човека.

²³ Човек рече: »Ево најзад кости од мојих костију и тела од мога тела. Нека се зове жена, јер је из човека* узета.«

²⁴ Зато ће човек оставити оца и мајку и сјединити се са својом женом, и биће једно тело.

²⁵ А обоје су били голи, и човек и његова жена, и нису се стидели.

Човеков пад

Змија је била лукавија од свих дивљих животиња које је ГОСПОД, Бог, начинио.

Она упита жену: »Зар је Бог заиста рекао: „Не смеете да једете ни са једног дрвета у врту?“«

² »Смемо да једемо плодове са дрвећа у врту«, одговори жена змији,³ »али за плод са дрвета које је насред врта Бог је рекао: „Да га нисте јели! И не дирајте га, да не умрете!“«

⁴ Тада змија рече жени: »Не, нећете умрети.⁵ Него, зна Бог: када будете јели са њега, отвориће вам се очи и бићете као Бог – разликоваћете добро и зло.«

⁶ Жена виде да је дрво добро за јело, да примамљиво изгледа и да је пожељно због мудрости коју може дати, па убра плод са њега и поједе га. А даде и своје мужу, који је био с њом, па је и он јео.⁷ Тада се и њему и њој отворише очи и они спознаше да су голи. Зато сплетоше смоквино лишће и направеше себи прегаче.

⁸ Уто човек и његова жена зачуше кораке ГОСПОДА, Бога, који се шетао вртом за време дневног поветарца, па се од њега сакрише међу дрвећем у врту.

⁹ ГОСПОД, Бог, позва човека и упита га: »Где си?«

¹⁰ А човек рече: »Чуо сам твоје кораке у врту и уплашио се, јер сам гъ, па сам се сакрио.«

¹¹ »Ко ти је рекао да си гъ?« упита Бог. »Зар си јео са дрвета за које сам ти заповедио да са њега не једеш?«

*2:23 жена ... човека Хебрејска реч за жену (*isha*) слична је речи за човека, то јест мушкарца (*ishi*).

¹²»Жена коју си ставио да буде са мном«, одговори човек, »она ми је дала плод са дрвета, па сам јео.«

¹³Тада ГОСПОД, Бог, упита жену: »Шта си то урадила?«

»Змија ме преварила«, рече жена, »па сам јела.«

¹⁴ГОСПОД, Бог, рече змији:

»Зато што си то урадила, проклета била међу свом стоком и свим дивљим животињама!

На трбуху ћеш пузити и јести прашину

свих дана свог живота.

¹⁵А ја ћу приметити непријатељство између тебе и жене, и између твог потомства и њеног потомства.

Њено потомство сатираће ти главу, а ти ћеш га уједати за пету.«

¹⁶А жени рече:

»У трудноћи ћу ти умножити муке; у мукама ћеш рађати децу. Жудња ће те терати мужу, а он ће владати над тобом.«

¹⁷Онда рече човеку:

»Зато што си послушао своју жену и јео са дрвета за које сам ти заповедио:

Да са њега ниси јео![†]

нека је земља проклета због тебе.

Мукотрпно ћеш се са ње хранити свих дана свог живота.

¹⁸Она ће ти рађати трње и коров, а ти ћеш се хранити пољским биљкама.

¹⁹У зноју лица свога хлеб ћеш јести

док се у земљу не вратиш,

јер из земље си и узет

– прах си и у прах ћеш се и вратити.«

²⁰Човек даде својој жени име Ева*, јер је она мајка свима живима.

²¹ГОСПОД, Бог, начини човеку и његовој жени одећу од коже и обуче их.

²²»Ето«, рече ГОСПОД, Бог, »човек је постао као један од нас – разликује добро и зло. Да сад још не пружи руку и не убере са дрвета живота, па поједе и живи довека!«

²³Зато га ГОСПОД, Бог, истера из еденског врта, да обрађује земљу из које је узет. ²⁴Када је истерао човека, постави источно од еденског врта херувиме и пламени мач, који се витлао на све стране, да чувају пут ка дрвету живота.

Каин и Авељ

4 Адам[†] леже са својом женом Евом, и она затрудне и роди Каина.

Она тада рече: »Са ГОСПОДЊОМ помоћи добих[‡] мушко дете!«

²Касније она роди и Каиновог брата Авеља. Авељ постаде пастир, а Каин земљорадник.

³После неког времена, Каин принесе ГОСПОДУ жртву од плодова земље, ⁴а Авељ принесе најбоље, уложене комаде меса од првине своје стоке. ГОСПОД с наклоношћу погледа Авеља и његову жртву, ⁵али Каина и његову жртву не погледа с наклоношћу. Зато се Каин силно наљути и лице му се смркну.

⁶»Зашто си љут«, упита ГОСПОД Каина, »и зашто ти је лице смркнуто?

⁷Ако чиниш оно што је добро, зар нећеш бити ведар[¶]? А ако не чиниш оно што је добро, грех на тебе вреба

*3:20 *Ева* (хебрејски: *Хава*) вероватно значи »жива«.

†4:1 *Адам* Или: Човек (хебрејски: *адам*); даље у тексту ова ће реч бити коришћена у свом хебрејском облику као лично име када се односи на првог човека.

‡4:1 *добих* Име Каин звучи као хебрејска реч за »добити« или »стећи«.

¶4:7 *ведар* Ова реч на хебрејском може да значи и »прихваћен«.

на вратима. Он жуди за тобом, али ти мораш да га савладаш.»

⁸Каин рече свом брату Авељу: »Хајдемо у поље.«*

А када су били у пољу, Каин насрну на Авеља и уби га.

⁹ГОСПОД упита Каина: »Где ти је брат Авељ?«

»Не знам,« одговори овај. »Зар сам ја чувар свога брата?«

¹⁰Тада ГОСПОД рече: »Шта си то учинио? Ено крв твога брата вапије из земље к мени. ¹¹Сада си проклет на земљи која је отворила уста да из твоје руке прими крв твога брата.

¹²Када будеш обрађивао земљу, она ти више неће давати свој род. Бићеш луталица и бегунац на земљи.«

¹³»Моја казна је већа него што могу да поднесем«, рече Каин ГОСПОДУ.

¹⁴»Ево, данас ме тераш са ове земље и мораћу да се кријем од твога лица. Бићу луталица и бегунац на земљи, и ко год ме нађе, убиће ме.«

¹⁵»Не«, рече му ГОСПОД. »Ако неко убије Каина, стићи ће га седмострука освета.«

И ГОСПОД стави на Каина знак, да га ко не убије када га сретне.

¹⁶Тада Каин оде од лица ГОСПОДЊЕГ и настани се у земљи Нод, источно од Едена.

Каинови потомци

¹⁷Каин леже са својом женом, и она затрудне и роди Еноха. Каин подиже град и назва га Енох, по свом сину. ¹⁸Еноху се роди Ирад, Ираду се роди Мехујаел. Мехујаелу се роди Метушаел, а Метушаелу се роди Ламех.

¹⁹Ламех је имао две жене: једна се звала Ада, а друга Цила. ²⁰Ада роди Јавала, претечу свих који живе у шаторима и гаје стоку. ²¹Његов брат се звао Јувал. Он је претеча свих који свирају харфу и свиралу. ²²Цила роди Тувал-Каина, који је ковао све врсте алатки од бакра и гвожђа. Тувал-Каинова сестра звала се Наама.

²³Ламех рече својим женама: »Ада и Цила, саслушајте ме, жене Ламехове, послушајте моје речи. Убих човека зато што ме ранио, младића јер ме ударио.

²⁴Ако ће Каин бити седам пута освећен, Ламех ће седамдесет седам.«

Сит

²⁵Адам опет леже са својом женом, и она роди сина и даде му име Сит, говорећи: »Бог ми је дао[†] друго дете место Авеља, кога је Каин убио.«

²⁶И Ситу се роди син и он му даде име Енос.

У то време људи почеше да се клањају ГОСПОДУ[‡].

Адамови потомци

5 Ово је књига повести о Адамовим потомцима:

Када је Бог створио човека, начинио га је сличног себи. ²Створио је мушко и женско и благословио их, а када их је створио, назвао их је »човек«.

³Када је Адам имао 130 година, родио му се син сличан њему, на његову слику, и он му је дао име Сит. ⁴После Ситовог рођења, Адам је живео још 800 година и имао још

* 4:8 *Хајдемо у поље* Ова реченица се не налази у традиционалном хебрејском тексту, него само у неким старим преводима.

† 4:25 *дао* Име Сит (хебрејски: *Шет*) звучи као реч за »дати«.

‡ 4:26 *да се клањају ГОСПОДУ* Дословно: да призивају Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) име.

синова и кћери. ⁵Тако је Адам живео укупно 930 година и умро.

⁶Када је Сит имао 105 година, родио му се Енос. ⁷После Еносовог рођења, Сит је живео још 807 година и имао још синова и кћери. ⁸Тако је Сит живео укупно 912 година и умро.

⁹Када је Енос имао 90 година, родио му се Каинам. ¹⁰После Каинамовог рођења, Енос је живео још 815 година и имао још синова и кћери. ¹¹Тако је Енос живео укупно 905 година и умро.

¹²Када је Каинам имао 70 година, родио му се Малалеил. ¹³После Малалеиловог рођења, Каинам је живео још 840 година и имао још синова и кћери. ¹⁴Тако је Каинам живео укупно 910 година и умро.

¹⁵Када је Малалеил имао 65 година, родио му се Јарет. ¹⁶После Јаретовог рођења, Малалеил је живео још 830 година и имао још синова и кћери. ¹⁷Тако је Малалеил живео укупно 895 година и умро.

¹⁸Када је Јарет имао 162 године, родио му се Енох. ¹⁹После Еноховог рођења, Јарет је живео још 800 година и имао још синова и кћери. ²⁰Тако је Јарет живео укупно 962 године и умро.

²¹Када је Енох имао 65 година, родио му се Матусала. ²²После Матусалиног рођења, Енох је живео 300 година чинећи оно што је по Божијој вољи* и имао још синова и кћери. ²³Тако је Енох живео укупно 365 година. ²⁴Енох је живео чинећи оно што је по Божијој вољи, а онда нестао, јер га је узео Бог.

²⁵Када је Матусала имао 187 година, родио му се Ламех. ²⁶После Ламеховог рођења, Матусала је живео још 782 године и имао још синова и кћери. ²⁷Тако је Матусала живео укупно 969 година и умро.

²⁸Када је Ламех имао 182 године, родио му се син. ²⁹Он му даде име Ноје, говорећи: »Овај ће нас утешити[†] у мукотрпном раду који морамо да обављамо зато што је Бог проклео земљу.« ³⁰После Нојевог рођења, Ламех је живео још 595 година и имао још синова и кћери. ³¹Тако је Ламех живео укупно 777 година и умро.

³²Када је Ноје имао 500 година, родили су му се Сим, Хам и Јафет.

Изопаченост људи

6 Када су људи почели да се множе на земљи и рађале им се кћери, ²синови Божији видеше да су људске кћери лепе, па су узимали себи за жене које год су хтели.

³Тада ГОСПОД рече: »Нећу дати човеку да живи довека[‡], јер човек је телесан. Нека му животни век буде сто двадесет година.«

⁴У то време, а и касније, на земљи су живели Нефилими[¶], јер су синови Божији спавали с људским кћерима и оне им рађале децу. То су они ратници, људи на гласу од давнина.

⁵Видећи колико је велика човекова изопаченост на земљи и да су све човекове мисли стално окренуте само злу, ⁶ГОСПОД зажали што је начинио човека на земљи и ражалости се.

*5:22 *живео ... по Божијој вољи* Дословно: ходао с Богом; исто и у 24. стиху.

†5:29 *утешити* Име Ноје (хебрејски: *Ноах*) звучи као реч за »утешити«.

‡6:3 *Нећу ... довека* Ова реченица на хебрејском може да значи и »неће мој дух довека остати у човеку«.

¶6:4 *Нефилими* Или: дивови; ова реч звучи као хебрејски израз за »они који су пали«.

⁷Зато рече: »Избрисаћу са лица земље људски род који сам створио – затрћу људе и животиње, створења која гмижу по тлу и птице – јер сам зажалио што сам их створио.«

⁸Али Ноје нађе милост у ГОСПОДЊИМ очима.

Припреме за потоп

⁹Ово је повест о Ноју:

Ноје је био човек праведан, беспрекоран међу људима свога нараштаја, и живео је чинећи оно што је по Божијој вољи*. ¹⁰Имао је три сина: Сима, Хама и Јафета.

¹¹А земља се пред Богом искварила и била пуна насиља.

¹²Бог виде како се земља искварила, јер су се сви људи на земљи искварили, ¹³па рече Ноју: »Одлучио сам да буде крај свим људима, јер се земља због њих испунила насиљем. Ево, уништићу их заједно са земљом. ¹⁴Зато сагради себи лађу од гоферовог дрвета† и у њој преграде, а споља и изнутра је облепи смолом. ¹⁵Овако је сагради: нека буде три стотине лаката дуга, педесет лаката широка и тридесет лаката висока‡. ¹⁶Стави кров на лађу тако да оставиш отвор један лакат[¶] испод врха. Врата намести на једном боку лађе и направи доњи, средњи и горњи спрат.

¹⁷»Пустићу воде потопа на земљу да затру свако створење под небом које у себи има дах живота – све на земљи ће изгинути. ¹⁸Али с тобом ћу склопити савез. Ући ћеш у лађу, ти, твоји синови, твоја жена и жене твојих

синова. ¹⁹А од свих живих створења уведи у лађу по двоје, мужјака и женку, да с тобом преживе. ²⁰Од сваке врсте птица, од сваке врсте животиња и од сваке врсте створења која се крећу по тлу нека по двоје уђу код тебе, да преживе. ²¹Узми све врсте хране која ће се јести и ускладишти је на лађи, да буде за јело теби и њима.«

²²И Ноје учини све онако како му је Бог заповедио.

Потоп

7 ГОСПОД рече Ноју: »Уђи у лађу, ти и сва твоја породица, јер сам видео да си једино ти преда мном праведан у овом нараштају. ²Узми са собом седам парова – мужјака и женку – од сваке чисте животиње, један пар – мужјака и женку – од сваке нечисте животиње³ и седам парова – мужјака и женку – од сваке птице, да им се потомство сачува на земљи. ⁴Јер, за седам дана пустићу на земљу кишу да пада четрдесет дана и четрдесет ноћи и избрисаћу са лица земље свако живо створење које сам начинио.«

⁵И Ноје учини све што му је ГОСПОД заповедио.

⁶Ноје је имао шест стотина година када су воде потопа дошле на земљу. ⁷И Ноје уђе у лађу са својим синовима, својом женом и женама својих синова, да се спасе од водâ потопа. ⁸Од чистих и нечистих животиња, од птица и од свих створења која гмижу по тлу, ⁹уђоше код Ноја у лађу две по две – мужјак и женка – као што му је Бог заповедио.

***6:9 живео ... по Божијој вољи** Дословно: ходао с Богом.

†**6:14 гоферовог дрвета** Ова врста дрвета помиње се само на овом месту, па није могуће одредити којој познатој врсти припада.

‡**6:15 три стотине ... висока** 135 метара дуга, 22,5 метара широка и 13,5 метара висока.

¶**6:16 један лакат** 45 центиметара.

¹⁰ Седам дана после тога, воде потопа дођоше на земљу.

¹¹ Шестстоте године Нојевог живота, седамнаестога дана другога месеца, провалише сви извори великог бездана* и отворише се небеске уставе. ¹² Киша је падала на земљу четрдесет дана и четрдесет ноћи.

¹³ Тог истог дана Ноје и његови синови Сим, Хам и Јафет, његова жена и жене његова три сина уђоше у лађу, ¹⁴ а с њима и све врсте дивљих животиња, све врсте стоке, све врсте створења која гмижу по тлу и све врсте крилатих створења и птица. ¹⁵ По двоје од свих живих створења уђоше код Ноја у лађу – ¹⁶ уђоше мужјак и женка од свих живих створења, као што му је Бог заповедио.

Тада ГОСПОД за њим затвори врата.

¹⁷ Потоп је четрдесет дана плавио земљу, а како су воде расле, тако понеше лађу и дигоше је високо изнад земље. ¹⁸ Воде су се дизале и расле високо над земљом, а лађа је плутала на површини воде. ¹⁹ Толико су се силно воде дигле над земљом да су прекриле све највише планине под небом – ²⁰ дигле су се петнаест лаката† изнад потопљених планина. ²¹ Изгинуше сва жива створења: птице, стока, дивље животиње, сва створења која гмижу по тлу и сав људски род. ²² Изгину све на копну што у ноздрвама има дах живота. ²³ Тако је са лица земље избрисано свако живо створење: људи, животиње, створења која гмижу по тлу и птице. Остао је само Ноје и они који су с њим били у лађи.

²⁴ А воде су прекривале земљу стотину педесет дана.

Престанак потопа

8 Бог се сети Ноја и свих дивљих животиња и стоке с њим у лађи, па учини да ветар задува над земљом, и воде почеше да се повлаче. ² Затворише се извори бездана‡ и небеске уставе и киша престаде да пада са неба. ³ Воде су се стално повлачиле са земље, а после сто педесет дана толико су опале ⁴ да се седамнаестог дана седмог месеца лађа зауставила у горју Арарат. ⁵ Воде су стално опадале до десетог месеца, а првог дана десетог месеца показаше се врхови планина.

⁶ После четрдесет дана, Ноје отвори прозор који је био направио на лађи ⁷ и пусти напоље гаврана. Гавран је излетао и враћао се док се воде са земље нису исушиле. ⁸ Ноје пусти и голубицу, да види да ли су се воде повукле са површине земље. ⁹ Али голубица не нађе место на које би се спустила, јер је вода још прекривала сву површину земље, па се врати к Ноју у лађу. Он пружи руку, ухвати голубицу и унесе је к себи у лађу. ¹⁰ Ноје сачека још седам дана, па опет пусти голубицу из лађе. ¹¹ Када му се увече вратила, а оно – у кљуну јој тек откинут лист маслине! Тако Ноје сазна да су се воде повукле са земље. ¹² Он онда сачека још седам дана, па опет пусти голубицу, али му се она више не врати.

¹³ Шестсто прве године Нојевог живота, до првога дана првога месеца, вода се исуши са земље. Ноје скину покров са лађе и погледа, а

*7:11 *великог бездана* Вероватно: океана; дословно: велике дубине.

†7:20 *петнаест лаката* 6,75 метара.

‡8:2 *бездана* Вероватно: океана; дословно: дубине.

оно – површина земље сува. ¹⁴До двадесет седмог дана другог месеца земља је била сасвим сува.

¹⁵Тада Бог рече Ноју: ¹⁶»Изађи из лађе, ти, твоја жена, твоји синови и њихове жене. ¹⁷Изведи све врсте живих створења која су с тобом: птице, животиње и сва створења која гмижу по тлу. Нека земља поврви од њих, нека буду плодна и намноже се на земљи.«

¹⁸И Ноје изађе заједно са својим синовима, својом женом и женама својих синова. ¹⁹Све животиње, сва створења која гмижу по тлу и све птице – све на земљи што се креће – изађоше из лађе, врста за врстом.

²⁰Онда Ноје подиже ГОСПОДУ жртвеник, па узе од свих чистих животиња и свих чистих птица и на жртвенику принесе жртве паљенице.

²¹ГОСПОД омириса тај пријатан мирис, па помисли: »Никада више нећу проклети земљу због човека, иако су му од младости мисли зле, нити ћу икада више уништити сва жива створења као што сам учинио.

²²»Све док буде земље, сетве и жетве, студени и врућине, лета и зиме, дани и ноћи никада неће престати.«

Божије обећање

9 Тада Бог благослови Ноја и његове синове, рекавши им: »Будите плодни и множите се и испуните земљу. ²Нека вас се плаше и од вас страхују све животиње на земљи и све птице на небу, сва створења која гмижу по тлу и све рибе у мору – у ваше руке су предате. ³Све што се креће и живи, нека вам буде за храну. Као што сам вам дао зелене биљке, тако вам сада дајем све.

⁴»Али не једите месо у ком је још живот, то јест крв. ⁵За вашу крв, ваш живот, захтевају да се положи рачун: захтевају то од сваке животиње и човека. Захтевају живот сваког човека који другоме узме живот.

⁶»Ко пролије човечију крв, његову ће крв пролити човек, јер је на Божију слику Бог начинио човека.

⁷А ви будите плодни и множите се. Нека земља поврви од вас и намножите се на њој.«

⁸Онда Бог рече Ноју и његовим синовима: ⁹»Ево, склапам свој савез с вама и с вашим потомством после вас, ¹⁰и са сваким живим бићем које је с вама – са птицама, стоком и свим дивљим животињама, са свим оним што је изашло из лађе с вама – са сваким живим створењем на земљи.

¹¹Склапам свој савез с вама: Никада више неће сва жива створења бити истребљена водама потопа. Никада више неће потоп затрти земљу.«

¹²Бог рече: »Ово је знак савеза који склапам с вама и са сваким живим бићем које је с вама, за сва будућа поколења: ¹³Ставио сам своју дугу у облаке, и она ће бити знак савеза између мене и земље. ¹⁴Кад год навучем облаке над земљу, и у облацима се појави дуга, ¹⁵сетићу се свога савеза с вама и са сваким живим бићем. И никада више неће воде постати потоп да затру сва жива створења. ¹⁶Кад год се у облаку појави дуга, видећу је и сетити се вечног савеза између Бога и сваког живог бића на земљи.«

¹⁷Бог рече Ноју: »То је знак савеза који сам склопио са свим живим створењима на земљи.«

Нојеви синови

¹⁸ Нојеви синови који су изашли из лађе били су Сим, Хам и Јафет. Хам је био отац Ханаанов. ¹⁹ Та тројица су били Нојеви синови и њихови потомци су се раширили по свој земљи.

²⁰ А Ноје је био земљорадник и засадио је виноград. ²¹ Једном приликом је пио вино, па се опио и легао гô у свом шатору. ²² Хам отац Ханаанов виде свога оца голог, па то рече својој браћи која су била напољу. ²³ Тада Сим и Јафет узеше огртач, пребацише га себи преко рамена и, идући уназад, покрише свога голог оца. Окренули су лице на другу страну, па нису гледали свога оца голог.

²⁴ Када се Ноје отрезнио од вина и сазнао шта му је учинио његов најмлађи син, ²⁵ рече:

»Проклет био Ханаан!
Најнижи слуга биће својој браћи.«

²⁶ И још рече:

»Благословен био ГОСПОД, Бог Симов!

Ханаан ће бити Симов слуга.

²⁷ Нека Бог рашири Јафета*, да живи у Симовим шаторима, а Ханаан да му буде слуга.«

²⁸ После потопа Ноје је живео још 350 година. ²⁹ Тако је Ноје живео укупно 950 година и умро.

Потомци Нојевих синова

(1. Лет 1,5-23)

10 Ово је повест о Нојевим синовима Симу, Хаму и Јафету, којима су се родили синови после потопа:

Јафетити

² Јафетови синови: Гомер, Магог, Мадај, Јаван, Тувал, Мешех и Тирас.

³ Гомерови синови: Ашкеназ, Рифат и Тогарма.

⁴ Јаванови синови: Елиша, Таршиш, Китим и Роданим. ⁵ Од ових су се разделили приморски народи по својим земљама према својим братствима унутар својих народа, сваки са својим језиком.

Хамити

⁶ Хамови синови: Куш, Мицрајим, Пут и Ханаан.

⁷ Кушови синови: Сева, Хавила, Савта, Раама и Савтеха.

Раамини синови: Шева и Дедан.

⁸ Кушу се родио и Нимрод, који је био први силник на земљи. ⁹ Он је био вешт ловац пред ГОСПОДОМ. Зато се каже: »Вешт ловац пред ГОСПОДОМ као Нимрод.« ¹⁰ Прва упоришта његовог царства била су Вавилон, Ерех, Акад и Калне у земљи Шинар. ¹¹ Из те земље отишао је у Асирију, где је сазидао Ниниву, Реховот Ир, Калах ¹² и Ресен, велики град који лежи између Ниниве и Калаха.

¹³ Од Мицрајима су потекли Лудијци, Анамци, Лехавци, Нафтухејци, ¹⁴ Патрусци, Каслухејци, од којих су потекли Филистејци, и Кафторци.

¹⁵ Од Ханаана су потекли његов прворођени син Сидон и Хетити, ¹⁶ Јевусејци, Аморејци, Гиргашани, ¹⁷ Хивијци, Аркијци, Синијци, ¹⁸ Арвађани, Цемарци и Хамађани.

Касније су се братства Ханаанаца раштркала, ¹⁹ па се подручје

*9:27 *Јафета* Име Јафет звучи као хебрејска реч за »раширити«.

Ханаанаца протезало од Сидона према Герару, све до Газе, па према Содоми, Гомори, Адми и Цевоиму, све до Лаше.

²⁰То су Хамови синови по њиховим братствима, језицима, земљама и народима.

Семити

²¹А синови су се родили и Симу, Јафетовом старијем брату и праоцу свих Еверових потомака*.

²²Симови синови: Елам, Ашур, Арфаксад, Луд и Арам.

²³Арамови синови: Уц, Хул, Гетер и Маш.

²⁴Арфаксаду се родио Сала, а Сали се родио Евер. ²⁵Еверу су се родила два сина. Један се звао Фалек, јер се у његово време свет поделио[†], а његов брат се звао Јоктан.

²⁶Јоктану су се родили Алмодад, Шелеф, Хацармавет, Јерах, ²⁷Хадорам, Узал, Дикла, ²⁸Овал, Авимаел, Шева, ²⁹Офир, Хавила и Јојав. Сви ови су били Јоктанови синови. ³⁰Они су живели на подручју од Меше према Сефару, у горском крају на истоку.

³¹То су Симови синови, по њиховим братствима, језицима, земљама и народима.

³²То су братства Нојевих синова по њиховим лозама унутар њихових народа. Од њих су се после потопа раширили народи по земљи.

Вавилонска кула

11 На целом свету био је само један језик и исте речи. ²Како су се људи кретали по истоку,

наиђоше на једну долину у земљи Шинар и тамо се настанише.

³»Хајде да правимо цигле«, рекоше један другом, »и да их добро печемо.«

Тако су користили циглу место камена и катран место малтера.

⁴Онда рекоше: »Хајде да саградимо себи град и кулу са врхом до неба, да себи стекнемо име и да се не распршимо по целом свету.«

⁵А ГОСПОД сиђе да види град и кулу које су људи зидали.

⁶»Заиста су један народ и сви имају један језик«, рече ГОСПОД. »Ово је тек почетак њихових дела. Сада им неће бити немогуће да учине све што замисле. ⁷Хајде да сиђемо и побркамо им језик, да један другога не разумеју.«

⁸Тако их ГОСПОД оданде распрши по целом свету, па они престадоше да зидају град, ⁹који се зове Вавилон зато што је ГОСПОД тамо побркао[‡] језик целог света. Оданде их је ГОСПОД распршио по целом свету.

Симови потомци

(1. Лем 1,24-27)

¹⁰Ово је повест о Симу:

Две године после потопа, када је Сим имао 100 година, родио му се Арфаксад. ¹¹После Арфаксадовог рођења, Сим је живео још 500 година и имао још синова и кћери.

¹²Када је Арфаксад имао 35 година, родио му се Сала. ¹³После Салиног рођења, Арфаксад је живео још 403 године и имао још синова и кћери.

¹⁴Када је Сала имао 30 година, родио му се Евер. ¹⁵После Еверовог

***10:21 Еверових потомака** Или: Јевреја.

†**10:25 поделио** Фалек (хебрејски: *Пелег*) значи »подела«.

‡**11:9 побркао** Име Вавилон (хебрејски: *Бавел*) звучи као хебрејска реч за »побркати«.

рођења, Сала је живео још 403 године и имао још синова и кћери.

¹⁶Када је Евер имао 34 године, родио му се Фалек. ¹⁷После Фалековог рођења, Евер је живео још 430 година и имао још синова и кћери.

¹⁸Када је Фалек имао 30 година, родио му се Рагав. ¹⁹После Рагавовог рођења, Фалек је живео још 209 година и имао још синова и кћери.

²⁰Када је Рагав имао 32 године, родио му се Серух. ²¹После Серуховог рођења, Рагав је живео још 207 година и имао још синова и кћери.

²²Када је Серух имао 30 година, родио му се Нахор. ²³После Нахоровог рођења, Серух је живео још 200 година и имао још синова и кћери.

²⁴Када је Нахор имао 29 година, родио му се Тара. ²⁵После Тариног рођења, Нахор је живео још 119 година и имао још синова и кћери.

²⁶Након што је Тара напунио 70 година, родили су му се Аврам, Нахор и Харан.

²⁷Ово је повест о Тари:

Тари су се родили Аврам, Нахор и Харан.

Харану се родио Лот. ²⁸Харан је умро за живота свога оца, у Уру Халдејском, у земљи где је рођен.

²⁹И Аврам и Нахор се оженише. Аврамова жена звала се Сараја, а Нахорова Милка кћи Харанова. Харан је био Милкин и Јискин отац. ³⁰А Сараја није имала деце, јер је била нероткиња.

³¹Тара узео свог сина Аврама, свог унука Лота сина Харановог и своју снаху Сарају, жену свог сина Аврама, и с њима се из Ура Халдејског запути

у земљу Ханаан. Али када су стигли до Харана, настанише се тамо.

³²Тара је живео 205 година и умро је у Харану.

Бог позива Аврама

12 ГОСПОД рече Авраму: »Отиди из своје земље, од своје родбине и из дома свога оца и иди у земљу коју ћу ти показати.

²»Учинићу од тебе велик народ и благословити те.

Име ћу ти учинити великим, а и ти сâм бићеш благослов.

³Благосиљаћу оне који тебе благосиљају, а проклињаћу оне који тебе проклињу.

Преко тебе ће бити благословени сви народи на земљи.«

⁴И Аврам отиде, као што му је ГОСПОД рекао, а с њим отиде и Лот. Аврам је имао седамдесет пет година када је кренуо из Харана. ⁵Са собом узео своју жену Сарају, свога братанца Лота, сву имовину коју су стекли и сву чељад коју су имали у Харану, па се запутише у земљу Ханаан и стигоше у њу.

⁶Аврам прође земљом све до места Сихема, до великог дрвета Мореа. У то време су у тој земљи били Ханаанци.

⁷ГОСПОД се показа Авраму, па му рече: »Ову земљу ћу дати твом потомству.«

Тамо Аврам подиже жртвеник ГОСПОДУ, који му се показао. ⁸Оданде оде у брда источно од Бетела, где разупе свој шатор. Бетел му је био на западу, а Ај на истоку. Тамо Аврам подиже жртвеник ГОСПОДУ и поклони се ГОСПОДУ*.

* 12:8 поклони се ГОСПОДУ Дословно: призна Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) име.

⁹Потом је, од места до места, путовао према Неגעву.

Аврам у Египту

¹⁰Када је у земљи завладала глад, Аврам сиђе у Египат да тамо борави неко време, јер је глад у земљи била страшна.

¹¹Пре него што је ушао у Египат, он рече својој жени Сараји: »Слушај, знам да си лепа жена. ¹²Када те Египћани виде, рећи ће: ‚Ово је његова жена‘, па ће мене убити, а тебе ће оставити у животу. ¹³Зато, молим те, кажи да си ми сестра, да би због тебе лепо поступали са мном и поштедели ми живот.«

¹⁴Када је Аврам стигао у Египат, Египћани видеше да је Сараја веома лепа жена. ¹⁵А видеше је и фараонови службеници, па је похвалише пред фараоном. Тако Сарају доведоше на фараонов двор. ¹⁶Фараон је лепо поступао са Аврамом због ње, па Аврам стече оваца и говеда, магараца, робова и робиња, магарица и камила.

¹⁷Али ГОСПОД посла тешке болести на фараона и његове укућане због Аврамове жене Сараје.

¹⁸Зато фараон позва Аврама и упита: »Шта си ми то урадио? Зашто ми ниси рекао да ти је она жена? ¹⁹Зашто си рекао: ‚Она ми је сестра‘, па је ја узех себи за жену? Ево ти сад твоја жена – узми је и иди!«

²⁰Онда фараон издаде наређења својим људима, и ови отпремише Аврама са његовом женом и са свом његовом имовином.

Аврам и Лот се раздвајају

13 Аврам из Египта оде горе у Неגעв са својом женом и свом својом имовином, а с њим и Лот.

²Аврам је имао велико богатство у стоци, сребру и злату. ³Из Негева је од места до места путовао све до Бетела, до оног места између Бетела и Аја где му је раније био шатор ⁴и где је био подигао жртвеник. Тамо се Аврам поклони ГОСПОДУ*.

⁵А и Лот, који је путовао са Аврамом, имао је ситне и крупне стоке и шатора. ⁶Онај крај није могао да издржава обојицу, пошто су имали толику имовину да нису могли да живе заједно, ⁷а долазило је и до свађе између Аврамових и Лотових пастира. У то време су у том крају живели и Ханаанци и Перижани.

⁸Зато Аврам рече Лоту: »Хајде да не буде свађе између мене и тебе, између мојих и твојих пастира – јер, рођаци смо. ⁹Сва земља ти је на располагању. Одвој се од мене. Ако ти кренеш лево, ја ћу десно. Ако ти кренеш десно, ја ћу лево.«

¹⁰Лот диже поглед и виде да је сва долина реке Јордан према Цоару добро наводњена, као врт ГОСПОДЊИ или као Египат. Ово је било пре него што је ГОСПОД затро Содому и Гомору. ¹¹И Лот изабра за себе сву долину реке Јордан, па се запути на исток. Тако се раздвојише један од другога: ¹²Аврам је живео у Ханаану, док је Лот живео између градова у равници и разпињао шаторе све до Содоме. ¹³А људи у Содоми били су зли и били су велики грешници пред ГОСПОДОМ.

¹⁴ГОСПОД рече Авраму након што се Лот одвојио од њега: »Погледај са овога места на север и југ, на исток и запад. ¹⁵Сву земљу коју видиш даћу теби и твојем потомству до века. ¹⁶Учинићу да твога потомства буде као земљиног праха, па ако може

* 13:4 поклони ГОСПОДУ Дословно: призна Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) име.

да се преброји земљин прах, и твоје потомство ће моћи да се преброји.¹⁷ Иди и прођи земљом уздуж и попречно, јер ћу ти је дати.«

¹⁸Тада Аврам пресели свој шатор и оде да живи код Мамреовог великог дрвећа у Хеврону и тамо подиже жртвеник ГОСПОДУ.

Аврам избавља Лота

14 У то време Амрафел цар Шинара, Ариох цар Еласара, Кедарлаомер цар Елама и Тидал цар Гојима ²заратише против Бере цара Содоме, Бирше цара Гоморе, Шинава цара Адме, Шемевера цара Цевоима и цара Беле, то јест Цоара.³ Сви ови потоњи здружише снаге у долини Сидим, где је сада Слано море*. ⁴Дванаест година су служили Кедарлаомеру, али се тринаесте године побунише.

⁵Четрнаесте године, Кедарлаомер и цареви с њим у савезу поразише Рефајце у Аштарот-Карнајиму, Зузејце у Хаму, Емијце у Шаве-Кирјатајиму ⁶и Хоријце у горском крају Сеиру све до Ел-Парана близу пустиње. ⁷Онда се окренуше и одоше у Ен Мишпат, то јест Кадеш, па покорише цело подручје Амалечана, као и Аморејце који су живели у Хацеџон-Тамару.

⁸Тада цар Содоме, цар Гоморе, цар Адме, цар Цевоима и цар Беле, то јест Цоара, изађоше у долину Сидим и поведоше бој ⁹с Кедарлаомером царем Елама, Тидалом царем Гојима, Амрафелом царем Шинара и Ариохом царем Еласара – четири цара против пет. ¹⁰А долина Сидим била је пуна јама с катраном, па када

су цареви Содоме и Гоморе бежали, упадоше у њих, а остали побегоше у брда. ¹¹Четири цара узеше сва добра Содоме и Гоморе и сву њихову храну, па одоше. ¹²Пошто је Лот, Аврамов братанац, живео у Содоми, заробише и њега са свом његовом имовином.

¹³А један који је умакао, дође и јави то Авраму Јеврејину, који је живео код великог дрвећа Мамре Аморејца, Ешколовог и Анеровог брата. Мамре, Ешкол и Анер били су у савезу с Аврамом. ¹⁴Када је Аврам чуо да му је братанац заробљен, окупи своје увежбане људе, робове рођене у његовом дому, њих три стотине осамнаест, и крену у потеру за царевима све до Дана. ¹⁵Током ноћи Аврам распореди своје робове за напад и порази непријатеље, гонећи их све до Хове, северно од Дамаска. ¹⁶Тако поврати сва добра, а врати и свога братанца Лота и његову имовину, заједно са женама и осталим народом.

¹⁷Када се Аврам враћао после победе над Кедарлаомером и царевима који су с њим били у савезу, цар Содоме му изађе у сусрет у долини Шаве, то јест Царевој долини. ¹⁸А Мелхиседек, цар Салима, изнесе хлеб и вино. Он је био свештеник Бога Свевишњег ¹⁹и он благослови Аврама, говорећи:

»Нека благослови Аврама Бог Свевишњи,
Створитељ† неба и земље.

²⁰Благословен Бог Свевишњи,
који ти непријатеље предаде у руке.«
Тада Аврам даде Мелхиседеку десетак од свега.

*14:3 *Слано море* То јест: Мртво море.

†14:19 *Створитељ* Ова реч на хебрејском може да значи и «власник»; исто и у 22. стиху.

²¹ Цар Содоме рече Авраму: »Дај ми људе, а добра задржи за себе.«

²² Али Аврам му одговори: »Заклео сам се ГОСПОДУ, Богу Свевишњем, Створитељу неба и земље, ²³ да нећу узети ни кончића, ни ремена од обуће, нити било шта што је твоје, да не би рекао: „Ја сам учинио Аврама богатим“. ²⁴ За себе нећу ништа осим онога што су моји момци појели и дела који припада људима који су ишли са мном – Анеру, Ешколу и Мамреу; они нека узму свој део.«

Божији савез с Аврамом

15 После ових догађаја, реч ГОСПОДЊА дође Авраму у виђењу:

»Не бој се, Авраме,
ја сам твој штит.

Твоја награда биће веома велика.«

² А Аврам рече: »Госпode ГОСПОДЕ, шта ћеш ми дати? Немам деце и мој наследник ће бити Елиезер Дамашћанин.«

³ И још рече: »Ето, ниси ми дао потомство, па ће ми наследник бити роб рођен у мом дому.«

⁴ Тада му дође реч ГОСПОДЊА: »Неће тај бити твој наследник, него ће ти твој рођени син бити наследник.«

⁵ Онда изведе Аврама напоље и рече: »Погледај у небо и преброј звезде, ако можеш да их пребројиш – толико ће ти бити потомство.«

⁶ Аврам поверова ГОСПОДУ и он му то урачуна у праведност.

⁷ ГОСПОД му рече: »Ја сам ГОСПОД, који те је извео из Ура Халдејског да запоседнеш ову земљу.«

⁸ »Госпode ГОСПОДЕ«, рече Аврам, »како ћу знати да ћу је запосести?«

⁹ ГОСПОД му рече: »Донеси ми јуницу од три године, козу од три године, овна од три године, једну грлицу и једно голупче.«

¹⁰ Аврам му све то донесе и расече на половине, па све половине стави једну наспрам друге. Само птице није расецао. ¹¹ Тада птице грабљивице почеше да се обрушавају на стрвине, а Аврам их је терао.

¹² Када је сунце било на заласку, Аврам западе у дубок сан и обузе га густа и језива тама.

¹³ ГОСПОД му рече: »Знај добро да ће твоји потомци бити дошљаци у туђој земљи. Биће робови и биће злостављани четири стотине година.

¹⁴ Али ја ћу казнити народ коме ће они робовати, и они ће после тога изаћи са великом имовином. ¹⁵ Ти ћеш у дубокој старости умрети у миру и бити сахрањен. ¹⁶ Тек ће се четврти нараштај твојих потомака вратити овамо, јер грех Аморејаца још није навршио меру.«

¹⁷ Када је сунце зашло и пао мрак, појавише се задимљен жеравник и пламтећа бакља и прођоше између расечених делова животиња.

¹⁸ Тога дана ГОСПОД склопи савез са Аврамом и рече: »Твојим потомцима дајем ову земљу, од Египатске реке до велике реке, реке Еуфрат – ¹⁹ земљу Кенејаца, Кенижана, Кадмонаца, ²⁰ Хетита, Перижана, Рефајаца, ²¹ Аморејаца, Ханаанаца, Гиргашана и Јевусејаца.«

Агара и Јишмаел

16 Аврамова жена Сараја није му рађала децу. А имала је једну робињу Египћанку која се звала Агара, ² па рече Авраму: »Ето, ГОСПОД није дао да имам деце. Иди и спавај с мојом робињом, можда ћу преко ње имати деце.«

И Аврам послуша Сарају. ³ Тако, када је Аврам живео у Ханаану десет година, његова жена Сараја узе своју робињу, Египћанку Агару, и даде је

своме мужу Авраму за жену. ⁴Он је спавао с Агаром и она затрудне, а када је видела да је трудна, поче да презире своју господарицу.

⁵Сараја рече Авраму: »Ти си крив за неправду која ме снашла. Ја сам довела своју робињу у твој загрљај, а она, кад је видела да је трудна, почела је да ме презире. Нека ГОСПОД пресуди ко је од нас двоје у праву.«

⁶»Твоја робиња је у твојој власти«, рече Аврам. »Учини с њом како мислиш да је најбоље.«

Сараја тада поче да злоставља Агару, па ова побеже од ње.

⁷Анђео ГОСПОДЊИ нађе Агару код извора у пустињи – извора који се налази на путу за Шур – ⁸па је упита: »Агаро, робиња Сарајина, одакле си дошла и куда идеш?«

А она одговори: »Бежим од своје господарице Сараје.«

⁹»Врати се својој господарици и покори јој се«, рече јој анђео ГОСПОДЊИ ¹⁰и додаде: »Умножићу твоје потомке толико да се њихово мноштво неће моћи пребројати.« ¹¹И још јој анђео ГОСПОДЊИ рече:

»Ево, трудна си и родићеш сина. Даћеш му име Јишмаел^{*}, јер је ГОСПОД чуо за твоје недаће.

¹²Он ће бити као дивље магаре.

На свакога ће дизати руку и свако ће дизати руку на њега. У непријатељству ће живети са свом својом сабраћом.«

¹³Тада она ГОСПОДА, који јој је говорио, назва Ел Рои[†], јер рече: »Овде сам видела онога који ме види.«

¹⁴Зато се тај бунар зове Беер Лахај Рои[‡], а налази се између Кадеша и Береди.

¹⁵И Агара роди Авраму сина, а Аврам му даде име Јишмаел. ¹⁶Аврам је имао осамдесет шест година када му је Агара родила Јишмаела.

Обрезање – знак Савеза

17 Када је Аврам имао деведесет девет година, ГОСПОД му се показа и рече му: »Ја сам Бог Свесилни. Чини оно што је по мојој вољи[¶] и буди беспрекоран. ²Склопићу савез с тобом и силно ћу те умножити.«

³Аврам паде ничице, а Бог му рече: ⁴»Ово је мој савез с тобом: Бићеш отац многих народа. ⁵Више се нећеш звати Аврам[§], него ће ти име бити Авраам^{**}, јер сам те учинио оцем многих народа. ⁶Учинићу те веома плодним и учинити да од тебе постану народи и потекну цареви. ⁷Склопићу савез с тобом и твојим потомцима из поколења у поколење – савез вечан – и бићу Бог твој и твојих потомака. ⁸Теби и твојим потомцима даћу у вечан посед сву земљу Ханаан, у којој сада боравиш, и бићу њихов Бог.«

⁹Потом Бог рече Авраму: »Држи се мога савеза, и ти и твоји потомци из поколења у поколење. ¹⁰Ово је мој савез с тобом и твојим потомцима, савез кога треба да се држиш: нека се обреже свако мушко међу вама. ¹¹Обрезујте се, и то ће бити знак савеза између мене и вас. ¹²Нека се,

*16:11 *Јишмаел* значи »Бог је чуо«.

†16:13 *Ел Рои* значи »Бог који ме види«.

‡16:14 *Беер Лахај Рои* значи »бунар Живогa који ме види«.

¶17:1 *Чини ... вољи* Дословно: Ходај преда мном.

§17:5 *Аврам* значи »узвишени отац«.

**17:5 *Авраам* (хебрејски: *Аврахам*) значи »отац мноштва«.

из поколења у поколење, свако мушко међу вама обреже осмога дана по рођењу, а тако и сваки роб рођен у вашем дому или новцем купљен од странца, који није твој потомак. ¹³Било да је рођен у твом дому или купљен новцем, мора да се обреже. Тако ће на вашем телу бити знак да је мој савез вечан савез. ¹⁴Свако необрезано мушко, сваки онај који се не обреже, нека се одстри ни из свога народа, јер је прекршио мој савез.»

¹⁵Бог још рече Аврааму: »Своју жену више не зови Сараја* – име ће јој бити Сара†. ¹⁶Благословићу је и даћу ти од ње сина. Благословићу је, и она ће постати мајка народима и од ње ће потећи цареви народâ.«

¹⁷На то Авраам паде ничице, па се насмеја и помисли: »Зар ће се дете родити човеку од сто година? Зар ће Сара родити дете у деведесетој?«

¹⁸Онда рече Богу: »Нека макар Јишмаел поживи пред тобом.«

¹⁹А Бог рече: »Да, твоја жена Сара родиће ти сина, а ти ћеш му дати име Исаак‡. Склопићу вечан савез с њим и с његовим потомцима. ²⁰Чуо сам шта си тражио за Јишмаела. Благословићу га, учинити га плодним и силно умножити. Родиће му се дванаест поглавара и од њега ћу начинити велик народ. ²¹Али, свој савез ћу склопити с Исааком, кога ће ти Сара родити догодине у ово време.«

²²Када је завршио разговор с Авраамом, Бог се подиже од њега.

²³Тог истог дана Авраам узео свога сина Јишмаела и све робове рођене

у свом дому и све купљене новцем – свако мушко из свога дома – и обреза их као што му је Бог рекао. ²⁴Авраам је имао деведесет девет година када се обрезао, ²⁵а његов син Јишмаел тринаест. ²⁶Тако су Авраам и његов син Јишмаел обрезани истога дана, ²⁷а с њима и сви мушкарци у Авраамовом дому – робови рођени у његовом дому и они купљени новцем од странца.

Три посетиоца

18 ГОСПОД се показа Аврааму код Мамреовог великог дрвећа док је Авраам седео на улазу свога шатора за време дневне жеге.

²Авраам диже поглед, а оно – три човека стоје у близини!

Када их је видео, потрча им са улаза шатора у сусрет, поклонил се до земље, ³па рече: »Господару¶, ако сам стекао милост у твојим очима, немој да прођеш крај мене, твога слуге, а да не свратиш. ⁴Нека се донесе мало воде, да оперете ноге, па да се одморите под дрветом. ⁵Донећу и хлеба, да се окрепите, а онда пођите даље. Јер, код свога слуге сте свратили.«

»Добро«, рекоше они. »Уради како си рекао.«

⁶Авраам пожури к Сари у шатор и рече јој: »Брзо! Узми три сее§ белог брашна, па замеси и испечи лепиње!«

⁷Онда отрча до говедâ, узео младо, угојено теле и даде га једном слуги, који пожури да га спреми за јело. ⁸Затим Авраам узео урде и млека и теле које је спремио за јело и стави

*17:15 *Сараја* је можда арамејско име које значи »кнегиња«.

†17:15 *Сара* на хебрејском значи »кнегиња«.

‡17:19 *Исаак* (хебрејски: *Ицхак*) значи »он се смеје«.

¶18:3 *Господару* Или: Господе.

§18:6 *три сее* 22 литра.

пред њих. И док су они јели, он је стајао крај њих под дрветом.

⁹ »Где ти је жена Сара?« упиташе га.

А он одговори: »Ено је у шатору.«

¹⁰ Тада један од њих рече: »Вратићу се к теби догодине у ово време, и твоја жена Сара имаће сина.«

А Сара је слушала на улазу шатора, који је био иза њега. ¹¹ И Авраам и Сара већ су били у поодмаклим годинама, и Сара више није имала месечницу.

¹² Зато се Сара насмеја у себи и рече: »Зар сад, кад сам стара, да доживим ту насладу? А и муж ми је стар.«

¹³ Тада ГОСПОД упита Авраама: »Зашто се Сара насмејала и рекла: „Зар ћу заиста родити дете сад кад сам стара?“ ¹⁴ Зар је ГОСПОДУ ишта тешко? Вратићу се к теби у одређено време догодине, и Сара ће имати сина.«

¹⁵ Сара слага рекавши: »Нисам се смејала«, јер се уплашила.

А ГОСПОД рече: »Јеси, јеси, смејала си се.«

Авраам се заузима за Содому

¹⁶ Када су они људи уморени да крену, погледаше ка Содому, а Авраам пође с њима да их испрати.

¹⁷ Тада ГОСПОД рече у себи: »Зар да кријем од Авраама шта ћу да учиним? ¹⁸ Од њега ће постати велик и моћан народ и преко њега ће бити благословени сви народи на земљи. ¹⁹ Јер, ја сам га изабрао да поучи своју децу и будуће укућане да се држе ГОСПОДЊЕГ пута поступајући правично и праведно, да ГОСПОД може да изврши оно што је обећао Аврааму.«

²⁰ ГОСПОД рече: »Зато што је повика на Содому и Гомору велика и зато што је њихов грех веома тежак,

²¹ сићи ћу онамо да видим да ли заиста чине све то што сам чуо или не.«

²² Они људи кренуше оданде пут Содоме, а Авраам је још стајао пред ГОСПОДОМ.

²³ Он приђе ГОСПОДУ и упита: »Зар ћеш заиста уништити и недужне заједно са кривима? ²⁴ А шта ако у граду има педесет недужних? Зар ћеш заиста уништити то место? Зар га нећеш поштедети због педесет недужних у њему? ²⁵ Далеко било да тако нешто учиниш – да погубиш недужне заједно са кривима, да с недужнима поступиш као са кривима. Далеко било! Зар да Судија свега света не поступи правично?«

²⁶ А ГОСПОД рече: »Ако у граду Содоми нађем педесет недужних, због њих ћу поштедети цело место.«

²⁷ »Ето«, поново проговори Авраам, »иако сам прах и пепео, усуђујем се да говорим Господу. ²⁸ Шта ако недужних буде пет мање од педесет? Хоћеш ли затрти цео град због пет људи?«

»Ако их тамо нађем четрдесет пет«, рече ГОСПОД, »нећу га затрти.«

²⁹ А Авраам му опет рече: »Шта ако их се тамо нађе само четрдест?«

Он рече: »Нећу то учинити због њих четрдесет.«

³⁰ Онда Авраам рече: »Нека се Господ не љути што опет проговарам. Шта ако их се нађе само тридесет?«

Он рече: »Нећу то учинити ако их тамо нађем тридесет.«

³¹ Тада Авраам рече: »Ето, усуђујем се да говорим Господу. Шта ако их се тамо нађе само двадесет?«

Он рече: »Нећу га затрти због њих двадесет.«

³² Онда Авраам рече: »Нека се Господ не љути, него нека ми допусти

да само још једном проговорим. Шта ако их се тамо нађе само десет?»

Он рече: »Нећу га затрти због њих десет.«

³³Када је завршио разговор с Авраамом, ГОСПОД оде, а Авраам се врати кући.

Уништење Содоме и Гоморе

19 Она два анђела стигоше увече до Содоме. Лот је седео на градској капији, па када их је угледао, устаде, пође им у сусрет и ничице се поклони.

²»Молим вас, господо«, рече, »свратите у кућу свога слуге да преноћите и оперете ноге, а сутра ураните и наставите пут.«

»Не«, одговорише они, »преноћићемо на тргу.«

³Али Лот их је упорно наговарао, па они свратише к њему. Уђоше у његову кућу, а он им спреми гозбу и испече бесквасног хлеба, па су јели.

⁴Пре него што су легли на починак, сви грађани Содоме, сав народ из свих делова града, и старо и младо, опколише кућу.

⁵Зовнуше Лота, па га упиташе: »Где су људи који су ноћас дошли к теби? Изведи нам их, да спавамо с њима.«

⁶Тада Лот изађе пред њих и затвори за собом врата, ⁷па рече: »Молим вас, пријатељи, не чините ово зло. ⁸Ево, имам две кћери које су још девице. Њих ћу вам извести, па с њима чините како вам драго. Али овим људима немојте да чините ништа нажао, јер су под мојим кровом и под мојом заштитом*.«

⁹»Склањај нам се с пута!« рекоше они. »Дошао овде као странац, а већ би да буде судија! Сад ћемо ми с тобом горе него с њима.«

И силовито одгурнуше Лота, па кренуше да развале врата. ¹⁰Али она двојица пружише руке напоље, па увукоше Лота к себи у кућу и затворише врата. ¹¹А људе пред улазом, и младе и старе, заслепише, тако да нису могли да нађу улаз.

¹²»Кога још имаш овде?« упиташе она двојица Лота. »Зетове, синове и кћери и све које имаш у граду, изведи одавде ¹³јер ћемо ми затрти ово место. Повика против ових људи постала је толика пред ГОСПОДОМ да нас је послао да га затremo.«

¹⁴И Лот изађе да то каже својим будућим зетовима.

»Брзо!« рече им. »Изађите из овога места, јер ће га ГОСПОД затрти!«

Али његови зетови су мислили да се шали.

¹⁵Када је свануло, анђели почеше да пожурују Лота, говорећи: »Брзо! Изведи своју жену и своје две кћери које су овде, да и ви не будете уништени када казнимo град.«

¹⁶А Лот је оклевао. Зато они људи узеше за руку њега, његову жену и његове две кћери и изведоше их ван града, јер им се ГОСПОД смиловао.

¹⁷Када су их извели, један од њих рече: »Бежите главом без обзира! Не осврћите се и не заустављајте се нигде у равници! Бежите у планине, да не будете уништени!«

¹⁸Тада Лот рече: »Не, господару. ¹⁹Ја, твој слуга, нашао сам милост у твојим очима и ти си показао велику љубав према мени када си ми спасао живот. Али, ја не могу да бежим у планине. Несрећа ће ме стићи и погинућу. ²⁰Него, ено тамо града који је довољно близу да у њега побегнем, а мали је. Дај ми да побегнем онамо

*19:8 под мојим ... заштитом Дословно: дошли под сенку мога крова.

– место је заиста мало – да спасем живот.«

²¹ А онај му рече: »Добро, услишићу ти и ову молбу и нећу срушити град о ком говориш. ²² Само бежи онамо брзо, јер не могу ништа да учиним док не стигнеш тамо.« Зато је онај град добио име Цоар*.

²³ Сунце је већ било изашло када је Лот ушао у Цоар. ²⁴ Тада ГОСПОД горућим сумпором заплушта на Содому и Гомору са неба ²⁵ и уништи те градове и сву равницу, све житеље градова и све растиње на земљи.

²⁶ А Лотова жена се осврну, и претвори се у стуб соли.

²⁷ Авраам устаде рано ујутро и оде на место где је стајао пред ГОСПОДОМ. ²⁸ Погледа према Содоми и Гомори и према свој равници, а оно – дим куља из земље као дим из пећи!

²⁹ Тако се Бог сетио Авраама када је затирао градове у равници у којима је живео Лот и извео Лота пре њиховог уништења.

Порекло Моаваца и Амонаца

³⁰ Лот и његове две кћери одоше из Цоара и настанише се у планинама јер се он плашио да остане у Цоару. Он и његове две кћери живели су у пећини.

³¹ Старија кћи рече млађој: »Наш отац је стар, а нема мушкарца да с нама спава као што је обичај на целом свету. ³² Хајде да оца опијемо вином, па да легнемо с њим, да му сачувамо потомство.«

³³ Тако те ноћи опише оца вином, и старија кћи уђе к њему, па леже с њим. А он није знао ни када је легла ни када је устала.

³⁴ Сутрадан старија рече млађој: »Синоћ сам ја легла с оцем. Хајде да га и вечерас опијемо, па ти уђи и лежи с њим, да му сачувамо потомство.«

³⁵ Тако оне и те ноћи опише свога оца вином, па млађа кћи оде и леже с њим. А он није знао ни када је легла ни када је устала.

³⁶ Тако обе Лотове кћери затруднеше са својим оцем.

³⁷ Старија кћи роди сина и даде му име Моав. Он је праотац данашњих Моаваца. ³⁸ И млађа кћи роди сина и даде му име Бен-Ами. Он је праотац данашњих Амонаца.

Авраам и Авимелех

20 Авраам крену оданде ка подручју Негева и настани се између Кадеша и Шура. Неко време је боравио у Герару ² и мештанима говорио за Сару да му је сестра. Тада герарски цар Авимелех посла по Сару и узео је к себи.

³ Али Бог дође Авимелеху ноћу у сну и рече му: »Умрећеш због ове жене коју си узео, јер она је удата жена.«

⁴ А Авимелех још није спавао са Саром, па рече: »Госпoде, зар ћеш побити недужан народ? ⁵ Зар ми онај није рекао: „Она ми је сестра“? И зар ми она сама није рекла: „Он ми је брат“? Учинио сам то чисте савести и неукаљаних руку.«

⁶ А Бог му рече у сну: »Да, знам да си то учинио чисте савести. Зато сам те задржавао да не згрешиш против мене – зато ти нисам дао да је дотакнеш. ⁷ А сада врати том човеку његову жену. Он је пророк и молиће се за тебе, и остаћеш жив. Али, ако је не вратиш, знај да ћеш умрети и ти и сви твоји.«

⁸ Авимелех устаде рано ујутро, па позва све своје службенике. Када им

* 19:22 Цоар значи »мали«.

је испричао свој сан, они се силно уплашише.

⁹ Онда Авимелех позва Авраама, па га упита: »Шта си нам то урадио? Шта сам ти скривио да оволики грех навучеш на мене и на моје царство? Учинио си ми оно што не треба чинити.«

¹⁰ Авимелех још упита Авраама: »ИЗ ког разлога си то учинио?«

¹¹ А Авраам одговори: »Мислио сам: ,У овоме месту се сигурно не боје Бога, па ће ме убити због моје жене.«

¹² Осим тога, она ми је заиста сестра, кћи мога оца, али не и моје мајке, и постала ми је жена. ¹³ А када је Бог учинио да одем из очевог дома, рекао сам јој: ,Овако ћеш ми показати своју љубав: куда год да одемо, кажи за мене да сам ти брат.«

¹⁴ Тада Авимелех узео оваца, говеда, робова и робиња и даде их Аврааму. А врати му и његову жену Сару.

¹⁵ »Ево, моја земља ти је на располагању«, рече Авимелех, »настани се где год ти драго.«

¹⁶ А Сари рече: »Дао сам твом брату хиљаду сребрњака. За све који су с тобом то ће бити доказ да си недужна. Тако ћеш бити потпуно оправдана.«

¹⁷ Тада се Авраам помоли Богу, и Бог излечи Авимелеха, његову жену и робиње, па су опет могле да рађају децу. ¹⁸ Јер, ГОСПОД је сваку жену у Авимелеховом дому био учинио нероткињом због Авраамове жене Саре.

Исааково рођење

21 ГОСПОД се смилува Сари као што је рекао и учини за њу оно што је обећао: ² Сара затрудне и роди Аврааму сина у његовој старости, баш у оно време о коме му је Бог говорио.

³ Сину кога му је Сара родила Авраам даде име Исаак*.

⁴ Када је његов син Исаак имао осам дана, Авраам га обреза као што му је Бог заповедио. ⁵ Авраам је имао сто година када му се родио његов син Исаак.

⁶ Сара рече: »Бог је учинио да се насмејем, и сви који за ово чују, смејаће се са мном.«

⁷ И још рече: »Ко је могао да каже Аврааму да ће Сара дојити децу? А ипак сам му родила сина у његовој старости.«

⁸ Дете је порасло и престало да сиса. А онога дана када је Исаак престао да сиса, Авраам приреди велику гозбу.

Агара и Јишмаел отерани

⁹ Сара виде како се син кога је Аврааму родила Египћанка Агара руга, ¹⁰ па рече Аврааму: »Отерај ову робињу и њеног сина, јер син ове робиње неће бити наследник са мојим сином, са Исааком.«

¹¹ То веома узруја Авраама, јер се тицало његовог сина.

¹² Али Бог му рече: »Немој да се узрујаваш због дечака и своје робиње. Послушај све што ти Сара каже, јер ће се твоје потомство рачунати по Исааку. ¹³ А и од сина робиње начинићу народ, јер је и он твој потомак.«

¹⁴ Авраам устаде рано ујутро, узео хране и мешину воде и даде их Агари. То јој напрти на плећа, па је отпреми заједно са дечаком. Она оде, па је лутала по пустињи Беер-Шеви. ¹⁵ Када је у мешини нестало воде, она стави дете под један жбун, ¹⁶ па оде и седе подаље, отприлике колико лук може да добаци, јер је мислила: »Не могу да гледам како дете умире.«

*21:3 Исаак (хебрејски: *Ишхак*) значи »он се смејек«.

И док је тако седела, гласно заплака.

¹⁷ Бог чу дечаков плач, па Божији анђеоло позва Агару са неба и рече јој: »Шта је, Агаро? Не бој се. Бог је чуо како дечак тамо плаче.¹⁸ Устани, подигни дечака и утеши га, јер ћу од њега начинити велик народ.«

¹⁹ Тада јој Бог отвори очи, и она виде бунар с водом, па оде и напуни мешину и даде дечаку да пије.

²⁰ Бог је био са дечаком док је одрастао. Живео је у пустињи и постао стрелац.²¹ Док је живео у пустињи Паран, мајка му из Египта доведе жену.

Авраам склапа савез с Авимелехом

²² У то време Авимелех, у пратњи Пихола, заповедника његове војске, рече Аврааму: »Бог је с тобом у свему што чиниш.²³ Зато ми се овде пред Богом закуни да нећеш варати ни мене, ни моју децу, ни моје потомке, него да ћеш мени и овој земљи у којој боравиш бити одан као што сам и ја одан теби.«

²⁴ »Кунем се«, рече Авраам.

²⁵ Тада се Авраам пожали Авимелеху због бунара с водом који су Авимелехове слуге присвојиле.

²⁶ А Авимелех рече: »Не знам ко је то урадио. Ти ми о томе ниси говорио, и ја за то тек данас чујем.«

²⁷ Авраам узео ситне и крупне стоке и даде је Авимелеху, па њих двојица склопише савез.

²⁸ Потом Авраам одвоји седморо женске јагњаци из стада,²⁹ а Авимелех га упита: »Шта значи ово седморо женске јагњаци које си одвојио на страну?«

³⁰ Он му одговори: »Прими од мене ово седморо женске јагњаци као сведочанство да сам ја ископао овај бунар.«

³¹ Тако оно место доби име Беер Шева*, јер су тамо њих двојица положили заклетву.³² Када су Авимелех и Авраам склопили савез код Беер-Шеве, Авимелех и Пихол, заповедник његове војске, вратише се у земљу Филистејаца.³³ Авраам посади дрво тамариска у Беер-Шеви и тамо се поклони ГОСПОДУ, Вечноме Богу†.

³⁴ Авраам је још дуго боравио у земљи Филистејаца.

Бог искушава Авраама

22 После тога Бог искуша Авраама.

Позва га: »Аврааме!«

А Авраам одговори: »Молим?«

² Бог рече: »Узми свог сина, свог јединца Исаака, кога волиш, и иди у земљу Морију. Тамо га принеси као жртву паљеницу на једној од планина за коју ти будем рекао.«

³ Авраам устаде рано ујутро, оседла магарца и поведе са собом двојицу слугу и свога сина Исаака. Када је насекао дрва за жртву паљеницу, крену ка месту о коме му је Бог говорио.

⁴ Трећега дана Авраам диже поглед и угледа то место у даљини,⁵ па рече својим слугама: »Останите овде поред магарца, а ја и дечак идемо онамо да се поклонимо Богу, па ћемо се вратити к вама.«

⁶ Авраам узео дрва за жртву паљеницу и напрти их на свога сина

*21:31 *Беер Шева* значи »бунар заклетве«.

†21:33 *се поклони ... Богу* Дословно: призва име Јахвеа (ГОСПОДА), Вечнога Бога.

Исаака, а он понесе ватру и нож, па њих двојица одоше заједно даље.

⁷Исаак рече свом оцу Аврааму: »Оче!«

»Молим, сине?« одговори Авраам.

»Ватра и дрва су овде«, рече Исаак, »али где је јагње за жртву паљеницу?«

⁸Авраам одговори: »Бог ће се сам постарати за јагње за жртву паљеницу, сине мој.«

И њих двојица одоше заједно даље.

⁹Када су стигли до места о коме му је Бог говорио, Авраам подиже жртвеник и на њега наслага дрва. Затим свеза свога сина Исаака и положи га на жртвеник преко дрва, ¹⁰па пружи руку и узео нож да закоље свога сина.

¹¹Али анђеолом ГОСПОДЊИ га позва са неба: »Аврааме! Аврааме!«

А Авраам рече: »Молим?«

¹²»Не спуштај руку на дечака«, рече, »и немој ништа да му урадиш. Сада знам да се бојиш Бога, пошто ми ниси ускратио свога сина, свога јединца.«

¹³Тада Авраам диже поглед, а кад тамо – ован се роговима заплео у жбун! Он оде, узео га и принесе као жртву паљеницу место свога сина.

¹⁴Авраам назва оно место »ГОСПОД се стара«. Зато се још и данас каже: »На планини где ће се ГОСПОД постарати.«

¹⁵Анђеолом ГОСПОДЊИ по други пут позва Авраама са неба, ¹⁶па му рече: »Самим собом се заклињем, говори ГОСПОД, зато што си ово урадио и ниси ускратио свога сина, свога јединца, ¹⁷заиста ћу те благословити и учинити да твојих потомака буде колико и звезда на небу и песка на морској обали. Твоји потомци ће запосести градове*

својих непријатеља ¹⁸и преко твога потомства биће благословени сви народи на земљи зато што си ме послушао.«

¹⁹Тада се Авраам врати својим слугама, па сви заједно кренуше ка Беер-Шеви. И Авраам остаде да живи у Беер-Шеви.

Нахорови потомци

²⁰После ових догађаја, Аврааму рекоше да је и Милка родила синове његовом брату Нахору: ²¹прворођеног Уца, његовог брата Буза, Кемуела оца Арамовог, ²²Кеседа, Хазу, Пилдаша, Јидлафа и Бетуела. ²³Бетуел је био Ревекин отац. Ових осам синова Милка је родила Авраамовом брату Нахору. ²⁴А и Нахорова наложница, која се звала Реума, родила је синове: Теваха, Гахама, Тахаша и Мааху.

Сарина смрт

23 Сара је живела 127 година. ²Умрла је у Кирјат-Арби, то јест Хеврону, у Ханаану, а Авраам уђе да је ожали и оплаче.

³Када је устао од своје покојне жене, Авраам рече Хетитима: ⁴»Ја сам међу вама дошљак и насељеник. Продајте ми овде место за сахрањивање, да могу да сахраним своју покојницу.«

⁵Хетити му одговорише: ⁶»Чуј нас, господару. Ти си моћан поглавар међу нама. Сахрани своју покојницу у нашој најбољој гробници. Ниједан од нас неће ти ускратити своју гробницу да у њој сахраниш своју покојницу.«

⁷На то Авраам устаде и поклони се народу оне земље, Хетитима, ⁸па им рече: »Ако хоћете да ми дозволите да овде сахраним своју покојницу, онда

*22:17 *градове* Дословно: капије.

ме саслушајте и заузмите се за мене код Ефрона сина Цохаровог,⁹ да ми прода пећину Махпелу, која припада њему, а налази се на крају његовог поља. Нека ми је прода по пуној цени, да ми буде место за сахрањивање међу вама.»

¹⁰А Ефрон је седео са осталим Хетитима и он одговори Аврааму пред свим Хетитима који су дошли на капију његовог града: ¹¹»Не, господару. Чуј ме: Дајем ти поље и дајем ти пећину која је на њему – дајем ти то у присуству мојих сународника. Сахрани своју покојницу.«

¹²Авраам се опет поклони народу оне земље, ¹³па рече Ефрону пред њима: »Молим те да ме саслушаш. Платићу ти колико поље вреди. Прихвати моју понуду, да могу тамо да сахраним своју покојницу.«

¹⁴А Ефрон одговори Аврааму: ¹⁵»Чуј ме, господару. Та земља вреди четири стотине шекела* сребра, а то није ништа ни за мене ни за тебе. Сахрани своју покојницу.«

¹⁶Авраам се сложи с Ефроном и измери му сребра колико је овај поменуо пред осталим Хетитима: четири стотине шекела сребра трговачке мере.

¹⁷Тако Ефроново поље у Махпели близу Мамре – и поље и пећина на њему и све дрвеће унутар његових међа – пређоше ¹⁸у Авраамово власништво у присуству свих Хетита који су дошли на градску капију. ¹⁹После тога Авраам сахрани своју жену Сару у пећини на пољу Махпели близу Мамре, то јест Хеврона, у Ханаану.

²⁰Тако то поље и пећина на њему пређоше од Хетитâ у

Авраамово власништво као место за сахрањивање.

Исаак и Ревека

24 Авраам је већ био веома стар, и ГОСПОД га је у свему благословио.

²Он рече најстаријем слуги у своје дому, оном који је управљао свим његовим имањем: »Стави руку под моје бедро ³и закуни ми се ГОСПОДОМ, Богом неба и земље, да мом сину нећеш за жену довести неку од кћери Ханаанаца, међу којима живим, ⁴него да ћеш отићи у моју земљу, мојој родбини, и тамо наћи жену за мог сина Исаака.«

⁵»А шта ако та жена не буде хтела да пође са мношвом у ову земљу?« упита га слуга. »Да ли да онда одведем твог сина у земљу из које си дошао?«

⁶»Нипошто не води мог сина онамо!« рече Авраам. ⁷»ГОСПОД, Бог неба, који ме извео из дома мога оца и земље моје родбине, говорио је са мношвом и заклео ми се: 'Твом потомству ћу дати ову земљу.' Он ће пред тобом послати анђела да би ти могао оданде да доведеш жену за мог сина. ⁸А ако та жена не буде хтела да пође овамо с тобом, бићеш ослобођен ове заклетве коју си ми дао. Али, мог сина нипошто не води тамо!«

⁹Тада слуга стави руку под бедро свога господара Авраама и закле му се.

¹⁰Потом узео десет камила из крда свога господара и оде, носећи са собом сваковрсних добара свога господара, па се запути у Арам Нахарајим, у Нахоров град. ¹¹Испред града натера камиле да клекну поред једног бунара. Било је предвечерје,

*23:15 четири стотине шекела 4,56 килограма; исто и у 16. стиху.

време када жене излазе да захвате воде.

¹² Он рече: »ГОСПОДЕ, Боже мога господара Авраама, дај ми да успем данас и покажи љубав према мом господару Аврааму. ¹³ Ево, стојим поред овог извора, а кћери житеља града излазе да захвате воде. ¹⁴ Нека девојка којој кажем: „Молим те, спусти свој крчаг да пијем воде“, а она одговори: „Пиј, а напојићу и твоје камиле“ – нека она буде та коју си одредио за свога слугу Исаака. По томе ћу знати да си показао љубав мом господару.«

¹⁵ И још пре него што је он завршио молитву, изађе Ревека са својим крчагом на рамену. Она је била кћи Бетуела, сина Милке и Авраамовог брата Нахора. ¹⁶ Девојка је била врло лепа и била је девица. Она сиђе до извора, напуни крчаг и опет се попе горе.

¹⁷ Слуга јој потрча у сусрет, па јој рече: »Молим те, дај ми да попијем мало воде из твог крчага.«

¹⁸ »Пиј, господару«, рече она, па брзо спусти крчаг на руку и даде му да пије.

¹⁹ Када се напио, она рече: »И твојим камилама ћу захватати воде док се не напију.«

²⁰ И она брзо испразни крчаг у појило, па отрча назад до бунара да захвати још воде. Тако је захватила воде за све његове камиле. ²¹ А слуга је ћутао и помно је посматрао, да види да ли је ГОСПОД учинио да његов пут буде успешан или није.

²² Када су се камиле напојиле, човек извади златан носни прстен тежак једну беку* и две златне нарукнице тешке десет шекела†, ²³ па је упита:

»Молим те, реци ми чија си кћи? Има ли у дому твога оца места за нас да преноћимо?«

²⁴ Она му одговори: »Ја сам кћи Бетуела, кога је Милка родила Нахору«, ²⁵ па додаде: »Код нас има сламе и крме у изобиљу, а и места за вас да преноћите.«

²⁶ Слуга се тада дубоко поклони ГОСПОДУ, ²⁷ говорећи: »Благословен ГОСПОД, Бог мога господара Авраама, што мога господара није лишио своје љубави и верности. ГОСПОД ме је водио путем до дома рођака мога господара.«

²⁸ Тада девојка отрча и ово исприча укућанима своје мајке. ²⁹ А Ревека је имала брата који се звао Лаван. Лаван отрча до Авраамовог слуге на извору, ³⁰ јер је видео носни прстен и нарукнице на рукама своје сестре Ревеке и чуо је како прича шта јој је онај човек рекао. Када је стигао до Авраамовог слуге, нађе га како стоји крај камила близу извора, ³¹ па му рече: »Дођи, ти кога је ГОСПОД благословио. Зашто стојиш напољу? Спремио сам кућу и место за камиле.«

³² И Авраамов слуга уђе у кућу. Са камила поскидаше товар и донеше сламе и крме, а служи и његовим људима воде да оперу ноге.

³³ Онда му простреше да једе, али он рече: »Нећу да једем док не кажем оно што имам да кажем.«

А Лаван рече: »Кажи.«

³⁴ Он рече: »Ја сам Авраамов слуга. ³⁵ ГОСПОД је обилато благословио мога господара, и он се обогатио. Дао је Аврааму ситне и крупне стоке, сребра и злата, робова и робиња, камила и магараци. ³⁶ А Сара, жена мога господара, родила му је сина

*24:22 једну беку 6 грама.

†24:22 десет шекела 114 грама.

у својој старости, и мој господар му је дао све што има.³⁷ Мој господар је тражио да се закунем и рекао ми: „Немој да мом сину за жену доведеш неку од кћери Ханаанаца, у чијој земљи живим.“³⁸ Него, иди породици мога оца и моме братству и нађи жену за мога сина.“³⁹ Ја сам онда упитао свога господара: „А шта ако та жена не буде хтела да пође са мном?“⁴⁰ А он ми је одговорио: „ГОСПОД, пред којим живим чинећи његову вољу*, послаће с тобом анђела и учинити твој пут успешним, и ти ћеш за мог сина наћи жену из мога братства и из породице мога оца.“⁴¹ Тада ћеш, када дођеш моме братству, бити слободан од моје заклетве. Чак ако ти је они и не дају, бићеш слободан од моје заклетве.“

⁴² »Када сам данас стигао до извора, рекао сам: „ГОСПОДЕ, Боже мога господара Авраама, ако хоћеш, молим те, дај да пут на који сам пошао буде успешан.“⁴³ Ево, стојим крај овог извора. Ако нека девојка изађе да захвати воде и ја јој кажем: »Молим те, дај ми да попијем мало воде из твог крчага«,⁴⁴ а она ми каже: »Пиј, а ја ћу захватити воде и за твоје камиле« – нека она буде та коју је ГОСПОД одредио за сина мога господара.“⁴⁵ И још пре него што сам завршио ову молитву у себи, изашла је Ревека са крчагом на рамену. Сишла је до извора и захватила воде, а ја сам јој рекао: „Молим те, дај ми да пијем.“⁴⁶ Она је брзо спустила крчаг с рамена и рекла: „Пиј, а напојићу и твоје камиле.“ Тако сам пио, а она је напојила и камиле.⁴⁷ Онда сам је упитао: „Чија си кћи?“ А она је рекла: „Ја сам кћи Нахоровог сина Бетуела, којег му је родила

Милка.“ Тада сам јој ставио прстен на ноздрву и нарукнице на руке,⁴⁸ па се дубоко поклонио ГОСПОДУ. Благословио сам ГОСПОДА, Бога мога господара Авраама, који ме је водио правим путем, да нађем унуку брата мога господара за његовог сина.“⁴⁹ А сада, ако хоћете да покажете љубав и верност моме господару, кажите ми. А и ако нећете, кажите ми, да знам на чему сам.«

⁵⁰ »Пошто ово долази од ГОСПОДА«, одговорише Лаван и Бетуел, »ми не можемо да ти кажемо ни овако ни онако.“⁵¹ Ево Ревеке пред тобом – узми је и иди. Нека постане жена сина твога господара, као што је ГОСПОД наложио.«

⁵² Када је чуо шта су рекли, Авраамов слуга се поклати ГОСПОДУ до земље.⁵³ Онда изнесе накит од сребра и злата и одећу и даде их Ревеки, а и њеном брату и мајци даде скупе дарове.⁵⁴ Потом он и људи који су били с њим узеше да једу и пију, и тамо преноћише.

Када су ујутро устали, слуга рече: »Пустите ме да се вратим свом господару.«

⁵⁵ А Ревекини брат и мајка рекоше: »Нека девојка остане с нама још десетак дана, а онда нека иде.«

⁵⁶ Али слуга им рече: »Не задржавајте ме сад кад је ГОСПОД учинио да мој пут буде успешан. Пустите ме да се вратим свом господару.«

⁵⁷ А они рекоше: »Позваћемо девојку и питаћемо је шта она мисли.«

⁵⁸ Тако позваше Ревеку и упиташе је: »Хоћеш ли да идеш с овим човеком?«

А она одговори: »Хоћу.«

*24:40 пред ... његову вољу Дословно: пред којим ходам.

⁵⁹Тада они отпремише своју сестру Ревеку са њеном дојкињом и Аврааовим слугом и његовим људима.

⁶⁰И благословише Ревеку рекавши јој:

»Сестро наша,
буди мајка хиљадама хиљада,
и нека твоји потомци запоседну
градове* оних који их мрзе.«

⁶¹Онда се Ревека и њене слушкиње спремише, узяхаше камиле и пођоше са Аврааовим слугом. Тако слуга узе Ревеку и оде.

⁶²А Исаак је био дошао из Беер-Лахај-Роија, јер је живео у Негеву.

⁶³Када је једне вечери изашао у поље да се прошета, диже поглед и угледа камиле како се приближавају.

⁶⁴А и Ревека диже поглед и угледа Исаака, па сиђе са своје камиле ⁶⁵и упита Аврааовог слугу: »Ко је онај човек у пољу који нам долази у сусрет?«

»То је мој господар«, одговори слуга.

На то она узе свој вео и покри се.

⁶⁶Тада слуга исприча Исаку све што је учинио. ⁶⁷Исаак уведе Ревеку у шатор своје мајке Саре, и она му постаде жена. У љубави према њој Исаак нађе утеху после мајчине смрти.

Остали Аврааови потомци

(1. Лем 1,32-33)

25 Авраам узе себи још једну жену, која се звала Кетурa.

²Она му роди Зимрана, Јокшана, Медана, Мидјана, Јишбака и Шуаха.

³Јокшану се родише Шева и Дедан. Деданови потомци: Ашурци, Летушци и Леумци.

⁴Мидјанови синови: Ефа, Ефер, Енох, Авида и Елдаа.

Све су то Кетурини потомци.

⁵Све што је имао, Авраам остави Исааку, ⁶а синовима својих наложница још за свога живота подели дарове и посла их у земље на истоку – далеко од Исаака.

Авраамова смрт

⁷Авраам је живео 175 година.

⁸Умро је у веома дубокој старости, пошто је поживео много година.

⁹Његови синови Исаак и Јишмаел сахранише га у пећини Махпели близу Мамре, на пољу Ефрона, сина Цохара Хетита, ¹⁰на пољу које је Авраам купио од Хетитâ. Тамо је Авраам сахрањен поред своје жене Сарe.

¹¹После Авраамове смрти, Бог благослови његовог сина Исаака, који је тада живео код Беер-Лахај-Роија.

Јишмаелови потомци

(1. Лем 1,28-31)

¹²Ово је повест о Аврааовом сину Јишмаелу, кога му је родила Египћанка Агара, Сарина робинја.

¹³Ово су имена Јишмаелових синова по реду којим су се рађали:

Јишмаелов прворођени син Невајот, па Кедар, Адбеел, Мивсам,

¹⁴Мишма, Дума, Маса,

¹⁵Хадад, Тема, Јетур, Нафиш и Кедма.

¹⁶То су Јишмаелови синови, дванаесторица племенских поглавара, по којима су названа њихова насеља и табори. ¹⁷Јишмаел је живео 137 година. Онда издахну и умре. ¹⁸Његови потомци су се настанили на подручју између Хавиле и Шура, које се простире

*24:60 градове Дословно: капије.

од Египта према Асирији, а живели су у непријатељству са другим Авраамовим потомцима.

Рођење Исава и Јакова

¹⁹Ово је повест о Исааку сину Авраамовом.

Аврааму се родио Исаак. ²⁰Исаак је имао четрдесет година када се оженио Ревеком кћери Бетуела, Арамејца из Падан-Арама, сестром Лавана Арамејца.

²¹Исаак се помоли ГОСПОДУ за своју жену, јер је била нероткиња. ГОСПОД му услиши молитву и његова жена Ревека затрудне.

²²Али деца су се у њеној утроби тако гурала да она рече: »Зашто ми се ово дешава?«

Зато оде да о томе упита ГОСПОДА.

²³ГОСПОД јој рече:

»Два народа су у твојој утроби, два народа ће се оделити из твога трбуха.

Један ће бити јачи од другог а и старији ће служити млађему.«

²⁴Када је дошло време да роди, а оно – у утроби јој били близанци!

²⁵Први који је изашао био је црвен и сав рутава као огртач. Зато му дадоше име Исав^{*}. ²⁶После тога изађе његов брат, држећи се руком Исаву за пету. Зато му дадоше име Јаков[†]. Исаак је имао шездесет година када их је Ревека родила.

Исав продаје своје право првородства

²⁷Дечаџи одрастоше: Исав постаде вешт ловац, човек пустаре, а Јаков је био повучен човек и боравио је међу

шаторима. ²⁸Исаак, који је волео да једе дивљач, више је волео Исава, а Ревека је више волела Јакова.

²⁹Једном док је Јаков кувао чорбу, Исав дође из пустаре ужасно гладан, ³⁰па рече Јакову: »Дај ми тог црвеног јела! Умирем од глади!« Зато га назваше Едом[‡].

³¹»Прво ми продај своје право првородства«, одговори Јаков.

³²»Само што нисам умро«, рече Исав. »Шта ће ми право првородства?«

³³»Прво ми се закуни«, рече Јаков.

И Исав му се закле и тако продаде своје право првородства Јакову.

³⁴Тада Јаков даде Исаву хлеба и чорбе од сочива, и овај се наједно и напи, па устаде и оде.

Тако је Исав презрео своје право првородства.

Исаак у Герару

26 У земљи завлада глад као онда у Авраамово време, па Исаак оде у Герар, Авимелеху, цару Филистејаца.

²ГОСПОД се показа Исааку и рече: »Не иди доле у Египат, него се настани у земљи за коју ти будем рекао. ³Борави неко време у овој земљи, а ја ћу бити с тобом и благословити те. Јер, теби и твојим потомцима даћу све ове земље и испунићу заклетву којом сам се заклео твом оцу Аврааму. ⁴Учинићу да твојих потомака буде колико и звезда на небу и даћу им све ове земље. Сви народи на земљи биће благословени преко твога потомства ⁵зато што ме је Авраам слушао и

*25:25 *Исав* (хебрејски: *Есав*) звучи као реч за »рутава«.

†25:26 *Јаков* (хебрејски: *Јаков*) значи »онај који држи за пету« или »варалица«.

‡25:30 *Едом* звучи као хебрејска реч за »црвен«.

држао се мојих налога, заповести, уредби и законâ.«

⁶Тако Исаак остаде у Герару.

⁷Када су га мештани питали о његовој жени, он им рече: »Она ми је сестра«, јер се бојао да каже: »Она ми је жена.« Мислио је: »Мештани би могли да ме убију због Ревеке, зато што је лепа.«

⁸Када је Исаак већ дуго био у Герару, Авимелех, цар Филистејаца, погледа кроз прозор, а кад тамо – Исаак милује своју жену Ревеку!

⁹Авимелех позва Исаака и рече: »Дакле, она ти је жена! Зашто си рекао: „Она ми је сестра“?«

»Зато што сам мислио да бих због ње могао да погинем«, одговори Исаак.

¹⁰На то Авимелех рече: »Шта си нам то урадио? Неко је лако могао да спава с твојом женом, и тако би ти на нас навалио кривицу!«

¹¹Онда Авимелех издаде наредбу свему народу: »Ко учини нешто нажао овом човеку или његовој жени, биће погубљен.«

¹²Исаак засеја њиве у тој земљи, и исте године пожње стострук род, јер га је ГОСПОД благословио.

¹³Тако се он обогати и настави да се богати док није постао веома богат. ¹⁴Стекао је толико ситне и крупне стокe и толико слугу да су му Филистејци завидели. ¹⁵А Филистејци су затрпали, напунивши их земљом, све бунаре које су биле ископале слуге његовог оца Авраама.

¹⁶Тада Авимелех рече Исааку: »Одлази од нас, јер си постао сувише моћан за нас.«

¹⁷И Исаак оде оданде и утабори се у Герарском кланцу, па је тамо живео.

¹⁸Он поново ископа бунаре који су били ископани у време његовог оца Авраама, а које су Филистејци после Авраамове смрти затрпали, и даде им иста имена која им је био дао и његов отац.

¹⁹Када су Исаакове слуге копале у кланцу и откриле бунар са живом водом, ²⁰герарски пастири се посвађаше с Исааковим пастирима, говорећи: »То је наша вода!«

Зато Исаак назва тај бунар Есек* јер су се с њим препирали. ²¹Онда ископаше други бунар, али и око њега изби свађа. Зато га Исаак назва Ситна†. ²²Исаак се пресели оданде, па ископа још један бунар, и нико се око њега не посвађа. Исаак га назва Реховот‡, говорећи: »ГОСПОД нам је сада дао простор да се намножимо¶ на земљи.«

²³Оданде Исаак оде у Беер-Шеву.

²⁴Те ноћи ГОСПОД му се показа и рече: »Ја сам Бог твог оца Авраама. Не бој се, јер ја сам с тобом. Благословићу те и умножити твоје потомке због свог слуге Авраама.«

²⁵Исаак тамо подиже жртвеник и поклони се ГОСПОДУ§. Тамо разапе и свој шатор, а његове слуге почеше да копају бунар.

*26:20 *Есек* значи »препирка«.

†26:21 *Ситна* значи »размирица«.

‡26:22 *Реховот* значи »простор«.

¶26:22 *да се намножимо* Овај израз на хебрејском може да значи и »да будемо плодни«.

§26:25 *поклони се ГОСПОДУ* Дословно: призва Јахвеово (ГОСПОДЊЕ) име.

Исаак склапа савез с Авимелехом

²⁶ Исааку из Герара дође Авимелех са својим саветником Ахузатом и са Пихолом, заповедником војске.

²⁷ Исаак их упита: »Зашто сте дошли к мени кад ме мрзите и кад сте ме отерали?«

²⁸ »Увидели смо да је ГОСПОД с тобом«, одговорише они, »па смо мислили да би требало да се међусобно закунемо. Дај да склопимо савез с тобом ²⁹ да нам нећеш учинити зло, као што ни ми теби нисмо учинили нажао, већ смо с тобом увек добро поступали и пустили те да одеш у миру. А сада те је ГОСПОД благословио.«

³⁰ Тада им Исаак спреми гозбу, па су јели и пили. ³¹ Ујутро устадоше рано и један другом се заклеше. Исаак их онда испрати, и они одоше од њега у миру.

³² Тога дана дођоше Исаакове слуге и јавише му о бунару који су копали. »Нашли смо воду«, рекоше му, ³³ а он га назва Шива*. Зато се и дан-данас тај град зове Беер Шева†.

Исавове жене

³⁴ Када је Исав имао четрдесет година, ожени се Јудитом кћери Беерија Хетита и Босмат кћери Елона Хетита. ³⁵ Оне су Исааку и Ревеки загорчавале живот.

Јаков преваром добија очев благослов

27 Када је Исаак остарио и очи му толико ослабиле да више није видео, позва свог старијег сина Исава, рекавши: »Сине!«

А овај одговори: »Молим?«

² Исаак рече: »Ето, остарио сам и не знам дан када ћу умрети. ³ Зато узми своје оружје – свој лук и тоболац – па иди у пустару да ми уловиш неку дивљач. ⁴ Припреми ми укусно јело, какво ја волим, па ми донеси да једем, да могу да те благословим пре него што умрем.«

⁵ А Ревека је слушала док је Исаак говорио свом сину Исаву, па када је Исав отишао у пустару да улови дивљач и донесе је, ⁶ Ревека рече свом сину Јакову: »Управо сам чула како твој отац каже твом брату Исаву: ⁷ Донеси ми неку дивљач и припреми ми укусно јело да га поједем, па да те благословим пред ГОСПОДОМ пре него што умрем.« ⁸ Зато ме сада послушај, сине, и уради како ти кажем. ⁹ Иди до стада и донеси ми два лепа јарета, да од њих за твог оца спремим укусно јело, какво он воли. ¹⁰ Онда ћеш га ти однети оцу да једе, да може да те благослови пре него што умре.«

¹¹ На то Јаков рече својој мајци Ревеки: »Али мој брат Исав је рутав човек, а моја кожа је глатка. ¹² Шта ако ме отац дотакне? Испашћу варалица у његовим очима, па ћу на себе навући проклетство, а не благослов.«

¹³ »Сине«, рече му мајка, »нека твоје проклетство падне на мене. Само ти мене послушај: иди и донеси ми јариће.«

¹⁴ И он оде, ухвати јариће и донесе мајци, а она спреми укусно јело какво је његов отац волео. ¹⁵ Онда Ревека узе најлепшу одећу свог старијег сина Исава коју је имала у кући, па у њу обуче свог млађег сина Јакова, ¹⁶ а око руку и голог дела врата омота

*26:33 *Шива* значи »заклетва«.

†26:33 *Беер Шева* значи »бунар заклетве«.

му јарећу кожу. ¹⁷ Потом свом сину Јакову даде оно укусно јело и хлеб које је спремила.

¹⁸ Јаков оде оцу и рече: »Оче!«

»Молим?« рече Исаак. »Који си ти мој син?«

¹⁹ А Јаков рече оцу: »Ја сам Исав, твој прворођени син. Урадио сам као што си ми рекао. Сада се, молим те, придигни и поједи мало моје дивљачи, да можеш да ме благословиш.«

²⁰ »Како си је тако брзо нашао, сине?« упита Исаак свог сина, а овај одговори: »Зато што ми је помогао ГОСПОД, твој Бог.«

²¹ Тада Исаак рече Јакову: »Приђи ближе, сине, да опипам да ли си ти заиста мој син Исав или ниси.«

²² Јаков се примаче свом оцу Исааку, и овај га опипа, па рече: »Глас је Јаковљев, али су руке Исавове.«

²³ Није га препознао, јер су му руке биле рутаве као у његовог брата Исаву. Када је хтео да га благослови, ²⁴ упита га још једном: »Јеси ли ти заиста мој син Исав?«

А Јаков одговори: »Јесам.«

²⁵ Тада Исаак рече: »Сине, принеси ми да поједем мало твоје дивљачи, да могу да те благословим.«

И Јаков му принесе, па је Исаак јео. А донео је и вина, па је Исаак пио.

²⁶ Тада му његов отац Исаак рече: »Сада приђи и пољуби ме, сине.«

²⁷ И Јаков му приђе и пољуби га, а Исаак осети мирис његове одеће, па га благослови, говорећи:

»Мирис мога сина сличан је мирису поља

које је ГОСПОД благословио.

²⁸ Нека ти Бог даје росу са неба и плодну земљу

– обиље жита и младог вина.

²⁹ Нека ти народи служе и нека ти се племена клањају.

Владај над својом сабраћом и нека ти се клањају потомци твоје мајке.

Проклет био ко те проклиње и благословен ко те благосиља!«

³⁰ Тек што је Јаков отишао од свог оца Исаака након што га је овај благословио, његов брат Исав стиже из лова. ³¹ И он спремиле укусно јело, донесе га оцу, па му рече: »Оче, придигни се и поједи мало моје дивљачи, да можеш да ме благословиш.«

³² А његов отац Исаак га упита: »Ко си ти?«

»Ја сам твој син« одговори он, »твој прворођени син Исав.«

³³ На то Исаак претрну од ужаса и рече: »Па ко је онда био онај који је уловио дивљач и донео ми је? Јео сам је пре него што си ти дошао и благословио сам га, и он ће бити благословен.«

³⁴ Када је Исав чуо шта је његов отац рекао, силно и огорчено крикну, па рече оцу: »И мене благослови, оче!«

³⁵ А Исаак рече: »Твој брат је дошао и на превару узео твој благослов.«

³⁶ Тада Исав рече: »Зар се с правом не зове Јаков*? Већ ме је двапут преварио – узео ми је право првородства, а сада ми, ево, узео и благослов.«

Онда упита: »Зар за мене ниси сачувао ниједан благослов?«

³⁷ Исаак одговори: »Њега сам поставио за твога господара и дао му сву његову сабраћу за слуге, обезбедио га житом и младим вином – па шта сад да учиним за тебе, сине?«

*27:36 Јаков (хебрејски: Јааков) значи »варалица«.

³⁸На то Исав рече оцу: »Зар имаш само један благослов, оче? Благослови и мене, оче мој!«

И гласно заплака.

³⁹Његов отац Исаак му рече: »Далеко од плодне земље биће ти дом,

далеко од росе с неба.

⁴⁰Живећеш од свога мача

и своме брату служити.

Али, када се побуниш,

збацићеш његов јарам с врата.«

⁴¹Исав замрзе Јакова због благослова који је овоме дао отац, па помисли: »Мој отац ће ускоро умрети*. Тада ћу убити свог брата Јакова.«

⁴²Када су Ревеки рекли шта њен старији син Исав намерава, она посла по свог млађег сина Јакова, па му рече: »Твој брат Исав се носи мишљу да те убије. ⁴³Зато ме сада послушај, сине: сместа бежи мом брату Лавану у Харан. ⁴⁴Остани код њега неко време, док твог брата не прође бес. ⁴⁵Кад се више не буде љутио на тебе и кад заборави шта си му урадио, јавићу ти да се вратиш. Зашто да вас обојицу изгубим у истом дану?«

Исаак шаље Јакова Лавану

⁴⁶Ревека рече Исааку: »Смучио ми се живот због ових Хетиткиња. Ако се и Јаков ожени неком од жена из ове земље – Хетиткињом као што су ове – шта ће ми живот!«

28 Тада Исаак позва Јакова и благослови га, па му заповеди: »Немој да се ожениш Ханаанком! ²Сместа иди у Падан Арам, у дом Бетуела, оца твоје мајке, и тамо себи нађи жену, једну од кћери свог ујака Лавана. ³Нека те Бог Свесилни благослови и учини плодним и

многобројним, да од тебе постане мноштво народâ. ⁴Нека теби и твојим потомцима дâ Авраамов благослов, да запоседнеш земљу у којој сада боравиш, земљу коју је Бог дао Аврааму.«

⁵Онда Исаак отпреми Јакова, и овај оде у Падан Арам, Лавану, сину Бетуела Арамејца и брату Јаковљеве и Исавове мајке Ревеке.

Исав се поново жени

⁶Исав дозна да је Исаак благословио Јакова и послао га у Падан Арам да тамо себи нађе жену и да му је, благосиљајући га, заповедио: »Немој да се ожениш Ханаанком!« ⁷и да је Јаков послушао оца и мајку и отишао у Падан Арам. ⁸Тако Исав схвати колико су Ханаанке мрске његовом оцу Исааку, ⁹па оде Јишмаелу и узео за жену, поред жена које је већ имао, Махалат кћер Јишмаела сина Авраамовог, Невајотову сестру.

Јаковљев сан у Бетелу

¹⁰Јаков оде из Беер-Шеве и запути се у Харан. ¹¹Стиже до једног места и тамо заноћи, јер је сунце већ било зашло. Узео један од каменова који су били на том месту, стави га под главу и леже да спава. ¹²У сну виде мердевине како стоје на земљи, а врх им допире до неба. Божији анђели су се по њима пењали и силазили, ¹³а крај њега је стајао ГОСПОД и говорио: »Ја сам ГОСПОД, Бог твога праоца Авраама и Бог Исааков. Теби и твојим потомцима даћу земљу на којој лежиш. ¹⁴Твојих потомака ће бити као праха на земљи и раширићете се на запад и на исток, на север и на југ. Преко тебе и

*27:41 *Мој ... умрети* Дословно: Дани жалости за мојим оцем се примичу.

твога потомства биће благословени сви народи на земљи. ¹⁵Ја сам с тобом – чуваћу те куд год будеш ишао и вратићу те у ову земљу. Нећу те оставити док не испуним то што сам ти обећао.»

¹⁶Када се Јаков пробудио из сна, рече: »Заиста је ГОСПОД на овоме месту, а ја то не сам знао!«

¹⁷И, уплашен, рече: »Како је страшно ово место! Ово није ништа друго него Божија кућа! Ово је капија неба!«

¹⁸Јаков устаде рано ујутро, узне камен који је био ставио под главу, па га усправи као стуб и на њега изли уља. ¹⁹То место назва Бетел*. Град уз њега пре тога се звао Луз.

²⁰Онда се Јаков заветова, говорећи: »Ако Бог буде са мном и ако ме буде чувао на овом путу на који сам пошао, ако ми буде давао хлеба да једем и одеће да се обучем, ²¹па се жив и здрав вратим кући свога оца, онда ће ГОСПОД бити мој Бог, ²²а овај камен који сам усправио као знак биће Божија кућа. А од свега што ми будеш давао, Боже, теби ћу давати десетак.«

Јаков стиже у Харан

29 Потом Јаков настави пут и стиже у земљу источних народа. ²У пољу угледа бунар и три стада оваца како леже покрај њега, јер су се стада напајала на том бунару. А на отвор бунара био је наваљен велик камен. ³Тек када би се сва стада окупала на том месту, пастири би одваљали камен са отвора бунара и напојили овце. После тога би опет вратили камен на отвор.

⁴Јаков их упита: »Одакле сте, браћо?«

»Из Харана«, одговорише они.

⁵Онда их он упита: »Познајете ли Лавана, Нахоровог унука?«

А они одговорише: »Познајемо.«

⁶»Је ли добро?« упита их Јаков даље.

»Добро је«, рекоше. »Ево његова кћи Рахиља управо долази са својим стадом.«

⁷»Погледајте«, рече он, »сунце је још високо. Није време да се стока окупља за починак. Напојте овце, па их вратите на пашу.«

⁸»Не можемо«, рекоше они, »док се сва стада не окупе и док се не одваља камен са отвора бунара. Тек тада можемо да напојимо овце.«

⁹Док је он још разговарао с њима, Рахиља стиже са овцама свога оца, јер је била пастирица. ¹⁰Када је Јаков угледао Рахиљу, кћер свог ујака Лавана, и Лаванове овце, приђе бунару и одваља камен са његовог отвора, па напоји овце свог ујака. ¹¹Онда Јаков пољуби Рахиљу, па гласно заплака. ¹²Када јој је рекао да је сестрић њеног оца, Ревекин син, Рахиља отрча и то јави свом оцу.

¹³Чим је чуо вест о сестрином сину Јакову, Лаван му потрча у сусрет, загрли га и пољуби, па га одведе својој кући.

Када му је Јаков испричао све што се догодило, ¹⁴Лаван рече: »Заиста си ти моја крв†!«

Јаков се жени Лијом и Рахиљом

Када је Јаков код Лавана провео месец дана, ¹⁵Лаван му рече: »Зар да ми служиш без плате зато што си

*28:19 *Бетел* значи »Божија кућа«.

†29:14 *моја крв* Дословно: моја кост и моје тело.

ми сестрић? Реци ми колико да те плаћам.»

¹⁶А Лаван је имао две кћери. Старија се звала Лија, а млађа Рахиља. ¹⁷Лија је имала слабе очи, а Рахиља је била стасита и лепа.

¹⁸Јаков је заволео Рахиљу, па рече: »Служићу ти седам година за твоју млађу кћер Рахиљу.«

¹⁹»Боље да је дам теби него неком другом«, рече Лаван. »Остани код мене.«

²⁰Тако је Јаков служио за Рахиљу седам година, које су му се, због љубави према њој, учиниле као само неколико дана.

²¹Тада Јаков рече Лавану: »Дај ми моју жену, да спавам с њом, јер је време мог служења истекло.«

²²Лаван окупи све мештане и спреми гозбу. ²³Али, када је пало вече, он узе своју кћер Лију и уведе је к Јакову, па је Јаков спавао с њом. ²⁴А Лаван је своју робињу Зилпу дао својој кћери Лији да јој буде слушкиња. ²⁵Када је свануло јутро, а оно – с њим Лија!

Јаков рече Лавану: »Шта си ми то урадио? Зар ти нисам служио за Рахиљу? Зашто си ме преварио?«

²⁶»Овде код нас није обичај да се млађа кћи уда пре старије«, одговори Лаван. ²⁷»Заврши свадбену седмицу са овом, па ћемо ти дати и ону другу за још седам година служења.«

²⁸Јаков тако и учини и заврши свадбену седмицу са Лијом. Тада му Лаван даде своју кћер Рахиљу за жену, ²⁹а своју робињу Билху даде Рахиљи

да јој буде слушкиња. ³⁰Тако је Јаков спавао и са Рахиљом. А Рахиљу је волео више од Лије, па је Лавану служио још седам година.

Јаковљева деца

³¹ГОСПОД виде да је Лија невољена, па јој даде да рађа децу, док је Рахиља била нероткиња.

³²Лија затрудне и роди сина и даде му име Рувим^{*}, јер, како рече: »ГОСПОД је видео мој јад и сада ће ме муж заволети.«

³³Лија поново затрудне и роди сина, па рече: »Зато што је ГОСПОД чуо да сам невољена, дао ми је и овог сина.« Зато му даде име Симеон[†].

³⁴Онда опет затрудне и роди сина, па рече: »Сада ће се мој муж везати за мене, јер сам му родила три сина.« Зато му даде име Левије[‡].

³⁵Она још једном затрудне и роди сина, па рече: »Овога пута ћу захвалити ГОСПОДУ.« Зато му даде име Јуда[§].

Потом престаде да рађа.

30 Када је Рахиља видела да Јакову не рађа децу, постаде љубоморна на своју сестру, па рече Јакову: »Дај ми децу, иначе ћу свиснути!«

²А Јаков се наљути на Рахиљу и рече: »Зар сам ја на месту Бога, који ти је ускратио децу?«

³Тада она рече: »Ево моје слушкиње Билхе – спавај с њом, да она роди за мене^{**} и да ја тако преко ње добијем децу.«

*29:32 *Рувим* (хебрејски: *Реувен*) значи »гле – син!«, а уједно звучи и као »видео је мој јад«.

†29:33 *Симеон* (хебрејски: *Шимон*) звучи као реч за »чути«.

‡29:34 *Левије* (хебрејски: *Леви*) звучи као реч за »везати«.

§29:35 *Јуда* (хебрејски: *Јехуда*) звучи као реч за »захвалити«.

§30:2 *децу* Дословно: плод утробе.

**30:3 *за мене* Дословно: на мојим коленима.

⁴Тако му она даде своју слушкињу Билху за жену. Јаков је спавао с Билхом, ⁵и она затрудне и роди му сина.

⁶Тада Рахиља рече: »Бог је пресудио у моју корист. Услишио ми је молитву и дао ми сина.« Зато га назва Дан*.

⁷Рахиљина слушкиња Билха опет затрудне и роди Јакову другог сина.

⁸Тада Рахиља рече: »Жестока је била моја борба са мојом сестром, али победила сам.« Зато му даде име Нефталим†.

⁹Када је Лија видела да је престала да рађа, узе своју слушкињу Зилпу и даде је Јакову за жену. ¹⁰Лијина слушкиња Зилпа роди Јакову сина.

¹¹Тада Лија рече: »Каква срећа!« Зато му даде име Гад‡.

¹²Лијина слушкиња Зилпа роди Јакову и другог сина.

¹³Тада Лија рече: »Баш сам срећна! Жене ће ме звати срећном!« Зато му даде име Асир†.

¹⁴У време жетве пшенице, Рувим оде у поље и нађе мандрагоре§, па их донесе својој мајци Лији.

Рахиља рече Лији: »Молим те, дај ми мало мандрагора твога сина.«

¹⁵Али Лија јој одговори: »Мало ли је што си ми узела мужа, него хоћеш да ми узмеш и мандрагоре мога сина?«

»Добро«, рече Рахиља, »нека Јаков ноћас легне с тобом у замену за мандрагоре твога сина.«

¹⁶Када се Јаков увече вратио с поља, Лија му изађе у сусрет и рече: »Спаваћеш са мном, јер сам те унајмила мандрагорама свога сина.« Тако Јаков те ноћи леже с њом.

¹⁷Бог услиши Лијину молитву, и она затрудне и роди Јакову петог сина.

¹⁸Тада она рече: »Бог ме је наградио што сам своју слушкињу дала своме мужу.« Зато му даде име Исахар**.

¹⁹Онда Лија опет затрудне и роди Јакову шестог сина, ²⁰па рече: »Бог ми даде диван дар. Сада ће ме мој муж поштовати, јер сам му родила шест синова.« Зато му даде име Завулон††.

²¹Касније Лија роди и кћер и даде јој име Дина.

²²Онда се Бог сети Рахиље, услиши јој молитву и учини је плодном.

²³Она затрудне и роди сина, па рече: »Бог је уклонио моју срамоту.« ²⁴Даде му име Јосиф‡‡, говорећи: »Нека ми ГОСПОД дâ још једног сина.«

Јаков склапа погодбу с Лаваном

²⁵Када је Рахиља родила Јосифа, Јаков рече Лавану: »Пусти ме да се вратим у свој завичај. ²⁶Дај ми моје жене и децу, за које сам ти служио, па да идем. Јер, ти добро знаш колико сам радио за тебе.«

*30:6 Дан звучи као хебрејска реч за »пресудити у нечију корист«.

†30:8 Нефталим (хебрејски: *Нафтали*) звучи као реч за »моја борба«.

‡30:11 Гад значи »срећа«.

†30:13 Асир (хебрејски: *Ашер*) значи »срећан«.

§30:14 мандрагоре Сматрало се да мандрагора повећава полну моћ и доприноси плодности жена.

**30:18 Исахар (хебрејски: *Исасхар*) значи »унајмљен мушкарац« и »има награде«.

††30:20 Завулон (хебрејски: *Зевулун*) звучи као хебрејске речи за »поштовати« и »дар«.

‡‡30:24 Јосиф (хебрејски: *Јосеф*) звучи као реч за »дати још« или »додати«.

²⁷ На то му Лаван рече: »Допусти ми да ти ово кажем: гатањем сам сазнао да ме је ГОСПОД због тебе благословио.« ²⁸ И још рече: »Одреди плату коју тражиш од мене, и даћу ти је.«

²⁹ Јаков му одговори: »Знаш како сам ти служио и како је било твојој стоци уз мене. ³⁰ Оно мало што си имао пре мог доласка сада се обилно умножило и ГОСПОД те је благословио где год сам крочио ногом. Зар није време да почнем да радим и за свој дом?«

³¹ Лаван упита: »Шта да ти дам?«

»Немој ништа да ми даш«, одговори Јаков. »Али ако ово за мене учиниш, остаћу да ти напасам стада и да их чувам: ³² пусти ме да данас прођем кроз сва твоја стада и да издвојим сваку пегаву и шарену овцу и свако црно јагње, и сваку шарену и пегаву козу. То ће ми бити плата. ³³ Убудуће ће моје поштење сведочити за мене кад год будеш проверавао моју плату – свака коза у мом поседу која не буде шарена или пегава и свако јагње које не буде црно, нека се сматрају украденима.«

³⁴ »У реду«, рече Лаван. »Нека буде како си рекао.« ³⁵ Али, тог истог дана, Лаван уклони све јарце који су имали пруге или шаре и све пегаве и шарене козе – све које су на себи имале имало белог – и сву црну јагњад, и предаде их својим синовима. ³⁶ Онда оде три дана хода далеко од Јакова, док Јаков остаде да напаса остала Лаванова стада.

³⁷ Јаков узео свежих тополиних, бадемових и платанових гранчица, па у њих уреза беле пруге гулећи кору и огољујући бело дрво гранчица. ³⁸ Онда огуљене гранчице стави у сва појила, да буду пред стадима када буду долазила да пију. Када

су животиње биле у полном жару и долазиле да пију, ³⁹ париле су се испред гранчица. Тако су рађале пругасте, пегаве или шарене младе.

⁴⁰ Јаков је младе животиње држао одвојено, а остале је окренуо тако да гледају у пругасте и црне животиње које су припадале Лавану. Тако је Јаков за себе добио одвојена стада и није их мешао са Лавановим животињама. ⁴¹ Када су се снажније животиње из стада париле, Јаков би стављао гранчице у појила испред животиња, да би се животиње париле поред прућа. ⁴² Али пред кржљаве животиње Јаков није стављао гранчице. Тако су кржљаве животиње припадале Лавану, а снажне Јакову. ⁴³ И Јаков се силно обогати, стекавши много ситне стоке, слушкиња и слугу, камила и магаради.

Јаков бежи од Лавана

31 Јаков чу како Лаванови синови говоре: »Јаков је узео све што је наш отац имао. Све ово богатство стекао је на рачун онога што је припадало нашем оцу.«

² А Јаков примети и да се Лаван према њему више не односи као пре.

³ Тада ГОСПОД рече Јакову: »Врати се у земљу својих праотаца, својој родбини. Ја ћу бити с тобом.«

⁴ Јаков поручи Рахиљи и Лији да дођу на поље где су му била стада, ⁵ па им рече: »Видим да се ваш отац више не односи према мени као пре. Али Бог мога оца био је са мном. ⁶ Ви знате да сам вашем оцу служио свом својом снагом, ⁷ а он ме је ипак варао – десет пута ми је мењао плату. Али Бог му није дао да ми науди. ⁸ Кад год је Лаван рекао: ‚Пегави ће ти бити плата‘, у свим стадима су се рађали пегави млади. А кад год је рекао: ‚Пругасти ће ти бити плата‘, у

свим стадима су се рађали пругасти млади. ⁹Тако је Бог вашем оцу одузео стоку и дао је мени.

¹⁰»Једном сам, у време парења стада, у сну видео да су јарци који се паре са стадом пругасти, пегави или шарени. ¹¹Божији анђео ми рече у сну: „Јакове.“ „Молим?“ одговорих, ¹²а он рече: „Погледај и видећеш да су сви јарци који се паре са стадом пругасти, пегави или шарени. Јер, видео сам шта ти Лаван ради. ¹³Ја сам Бог Бетела, где си уљем помазао камени стуб и заветовао ми се. А сад се спреми, па иди из ове земље и врати се у свој завичај.“

¹⁴Рахиља и Лија одговорише: »Зар ми још имамо део наследства у кући свога оца? ¹⁵Зар нас он не сматра странкињама? Не само што нас је продао већ је потрошио и сав новац који је за нас добио. ¹⁶Све богатство које је Бог одузео нашем оцу свакако припада нама и нашој деци. Зато уради све што ти је Бог рекао.«

¹⁷Тада Јаков попе своју децу и жене на камиле, ¹⁸испред себе потера сву своју стоку и сва добра која је стекао у Падан-Араму, па крену у Ханаан, свом оцу Исааку.

¹⁹Када је Лаван био отишао да стриже овце, Рахиља је украла његове кућне богове. ²⁰Поврх тога, Јаков је заварео Лавана Арамејца, не рекавши му да одлази. ²¹Тако је побегао са свиме што је имао. Када је прешао преко реке Еуфрат*, запути се у горски крај Гилад.

Лаван у потери за Јаковом

²²Трећег дана јавише Лавану да је Јаков побегао. ²³Лаван са собом поведе своје рођаке, па је седам дана

гонио Јакова пре него што га је сустигао у горском крају Гиладу.

²⁴Тада Бог дође Лавану Арамејцу ноћу у сну, па му рече: »Пази да Јакова не угрозиш ни на који начин.«

²⁵Када га је Лаван сустигао, Јаков је већ био разапео свој шатор у горском крају Гиладу, па се и Лаван и његови рођаци тамо утаборише.

²⁶Лаван рече Јакову: »Шта си то урадио? Заварао си ме и одвео ми кћери као да си их заробио мачем у рату. ²⁷Зашто си побегао кришом и заварео ме, ништа ми не рекавши? Био бих те испратио с весељем и с песмама уз даире и харфе. ²⁸Ниси ми дао ни да на растанку изљубим своје унукe и кћери. Заиста си безумно поступио. ²⁹Могоао бих да ти наудим, али ми је Бог твога оца ноћас рекао: „Пази да Јакова не угрозиш ни на који начин.“ ³⁰Ти си свакако отишао јер си чезнуо за домом свога оца. Али зашто си ми украо богове?«

³¹Јаков одговори Лавану: »Бојао сам се да ћеш ми силом одузети своје кћери. ³²Код кога нађеш своје богове, тај нека не остане у животу. Сâм погледај овде пред нашим рођацима да ли је нешто твоје код мене, па ако јесте, узми.«

А Јаков није знао да је Рахиља украла богове.

³³Лаван уђе у Јаковљев шатор, у Лијин шатор и у шатор двеју слушкиња, али не нађе богове. Када је изашао из Лијиног шатора, уђе у Рахиљин. ³⁴А када је Рахиља украла кућне богове, сакрила их је у камиље седло, па је сада седела на њима. Лаван претражи цео шатор, али ништа не нађе.

³⁵Рахиља рече свом оцу: »Не љути се на мене, господару, што не могу

*31:21 *реке Еуфрат* Дословно: реке.

да устанем пред тобом, јер имам месечницу.«

Тако је Лаван тражио, али није могао да нађе кућне богове.

³⁶Тада се Јаков наљути, па поче да грди Лавана.

»Који сам то злочин извршио?« упита он Лавана. »Који грех сам починио да ме прогониш? ³⁷Сад кад си претражио све моје ствари, шта си нашао што припада твојој дому? Стави то овде пред своје и моје рођаке, па нека они пресуде између нас двојице.

³⁸»За ових двадесет година колико сам био код тебе, твоје овце и козе нису се јаловиле, нити сам ја јео овнове из твојих стада. ³⁹Нисам ти доносио животињу коју су растргле дивље звери, него сам сâм надокнађивао губитак. Ти си од мене тражио да ти платим за све што је украдено било дању или ноћу. ⁴⁰Ево како ми је било: дању ме морила врућина, а ноћу студен, па нисам могао да спавам. ⁴¹Двадесет година сам био код тебе. Четрнаест година сам ти служио за твоје две кћери и шест за стадо, а плату си ми мењао десет пута. ⁴²Да Бог мога оца, Бог Авраамов и Страх Исааков, није био са мном, ти би ме сигурно отпремио празних руку. Али Бог је видео моју муку и труд који сам уложио, и ноћас те је укорио.«

Јаков и Лаван склапају савез

⁴³Лаван одговори Јакову: »Ове жене су моје кћери, ова деца су моја деца и ова стада су моја стада. Све што видиш, моје је. А ипак, шта бих ја данас могао да учиним својим

кћерима или деци коју су родиле? ⁴⁴Зато хајде да сада склопимо савез, ти и ја, да буде сведок између мене и тебе.«

⁴⁵Тада Јаков узео један камен и усправи га као стуб, ⁴⁶па рече својим рођацима: »Накупите камења.«

И они узеше камења и направеше гомилу, па су поред ње јели. ⁴⁷Лаван гомилу назва Јегар Сахадута*, а Јаков је назва Галед†.

⁴⁸Лаван рече: »Ова гомила је данас сведок између тебе и мене.«

Зато су јој дали име Галед.

⁴⁹А назваше је и Мицпа‡, јер је Лаван рекао: »Нека ГОСПОД стражари нада мном и над тобом кад будемо далеко један од другог. ⁵⁰Ако будеш рђаво поступао с мојим кћерима, или ако поред њих будеш узимао и друге жене, макар ја за то и не знао, имај на уму да је Бог сведок између тебе и мене.«

⁵¹Лаван још рече Јакову: »Ево ове гомиле и ево овог каменог стуба који сам поставио између нас. ⁵²Ова гомила је сведок и овај стуб је сведок да нећу прећи поред ове гомиле на твоју страну да ти наудим и да ти нећеш поред ове гомиле и овог стуба прећи на моју страну да наудиш мени. ⁵³Нека Бог Авраамов и Бог Нахоров, Бог њиховог оца, пресуди међу нама.«

И Јаков се закле Страхом свог оца Исаака, ⁵⁴па тамо, у горском крају, принесе жртву и позва своје рођаке да једу. Пошто су јели, тамо преноћише.

⁵⁵Лаван сутрадан порани, пољуби своје унуке и кћери и благослови их, па се врати кући.

*31:47 *Јегар Сахадута* на арамејском значи »сведок-гомиле«.

†31:47 *Галед* на хебрејском значи »сведок-гомиле«.

‡31:49 *Мицпа* значи »кула-стражара«.

Јаков се спрема за сусрет с Исавом

32 Јаков крену даље, и сретеше га Божији анђели.

²Када их је угледао, рече: »Ово је Божији табор.« Зато то место назва Маханајим*.

³Јаков посла пред собом гласнике свом брату Исаву у сеирски крај у Едому, ⁴заповедивши им: »Кажите овако мом господару Исаву: ‚Твој слуга Јаков каже: Боравио сам код Лавана и све досад сам тамо остао.

⁵Имам говеда и магараци, ситне стоке, слугу и слушкиња. Сада ти ово јављам, господару, у нади да ћу наћи милост у твојим очима.‘«

⁶Када су се гласници вратили Јакову, рекоше: »Били смо код твог брата Исава. Он ти сада долази у сусрет и с њим четири стотине људи.«

⁷Јаков се силно уплаши и забрину, па људе који су били с њим, ситну стоку, говеда и камиле подели у два табора. ⁸Мислио је: »Ако Исав дође до једног табора и нападне га, можда ће онај други умаћи.«

⁹Онда се Јаков помоли: »Боже мог праоца Авраама, Боже мог оца Исаака, ГОСПОДЕ, који си ми рекао: ‚Врати се у своју земљу и својој родбини, и ја ћу учинити да ти буде добро,‘ ¹⁰нисам достојан све љубави и верности које си показивао према мени, свом слуги. Само штап сам имао када сам прешао преко реке Јордан, а сада од мене настадоше два табора. ¹¹Молим те, избави ме из руку мог брата Исава, јер се бојим да ће доћи и све нас побити, чак и мајке и децу. ¹²А ти си рекао: ‚Учинићу да ти буде добро и да твојих потомака буде као морског песка, који се не може избројати.‘«

¹³Јаков тамо преноћи, па од онога што је имао спреми као дар за свога брата Исава: ¹⁴две стотине коза и двадесет јараца, две стотине оваца и двадесет овнова, ¹⁵тридесет камила с њиховим младунцима, четрдесет крава и десет бикова, двадесет магарица и десет магараца.

¹⁶Онда их повери својим слугама, свако крдо одвојено, па рече слугама: »Идите преда мном и направите размак између крда.«

¹⁷А слуги на челу заповеди: »Када те мој брат Исав сретне и упита: ‚Чији си и куда идеш? Чије су ове животиње пред тобом?‘ ¹⁸ти одговори: ‚Твој слуге Јакова. Ово је дар који шаље мом господару Исаву. А он, ево, долази за нама.‘«

¹⁹Онда заповеди другом слуги и трећем и свима који су пратили крда: »И ви то исто реците Исаву кад га сретнете. ²⁰И пазите да кажете: ‚Ево твој слуга Јаков долази за нама.‘«

Јер, Јаков је мислио: »Примирићу га овим даром који шаљем испред себе, па кад се после сретнемо, можда ће ме лепо примити.«

²¹Тако Јаковљев дар оде пред њим, а он те ноћи остаде у табору.

²²Те исте ноћи Јаков устаде и узе обе своје жене, обе своје слушкиње и својих једанаест синова и на једном газу пређе преко потока Јабока. ²³А пошто је њих послао преко потока, посла преко и сву своју имовину.

Јаков се рве с Богом

²⁴Тако Јаков остаде сâм, а један човек се рвао с њим до сванућа. ²⁵Када је онај видео да не може да га победи, дотаче зглоб Јаковљевог кука, па се Јакову кук ишчаши док се с њим рвао.

*32:2 *Маханајим* значи »два табора«.

²⁶ Онда онај рече: »Пусти ме, свиће дан.«

Али Јаков одговори: »Нећу те пустити док ме не благословиш.«

²⁷ Онај га упита: »Како се зовеш?«

Он одговори: »Јаков.«

²⁸ »Нећеш се више звати Јаков«, рече онај, »него Израел*, јер си се борио са Богом и са људима, и победио си.«

²⁹ Онда Јаков рече: »Молим те, кажи ми своје име.«

Али онај одговори: »Зашто ме питаш за име?«

И онда га тамо благослови.

³⁰ Јаков то место назва Пениел†, говорећи: »Јер видех Бога лицем у лице, а остадох жив.« ³¹ Када је прошао Пенуел‡, сунце грану изнад њега. А због кука је храмао. ³² Зато Израелци до дана данашњег не једу тетиву која је везана за зглоб кука, јер је Јаковљев зглоб био дотакнут баш код ње.

Јаковљев сусрет с Исавом

33 Јаков диже поглед и виде Исава како долази са четири стотине људи, па подели децу Лији, Рахиљи и двома слушкињама. ² Напред стави слушкиње и њихову децу, за њима Лију и њену децу, а Рахиљу и Јосифа позади. ³ Он сâм пође пред њима и седам пута се поклони до земље док се приближавао свом брату.

⁴ Исав му потрча у сусрет и загрли га, обеси му се око врата и пољуби га, па обојица заплакаше.

⁵ Онда Исав диже поглед и угледа жене и децу, па упита: »Ко су ови с тобом?«

»Деца коју је Бог милостиво дао мени, твом слузи«, одговори Јаков.

⁶ Тада слушкиње и њихова деца приђоше и поклонили се. ⁷ За њима приђоше Лија и њена деца и поклонили се, а на крају приђоше Рахиља и Јосиф, па се и они поклонилише.

⁸ Исав упита: »А шта ћеш са оним крдима што сам их срео?«

»Да нађем милост у твојим очима, господару«, одговори Јаков.

⁹ Али Исав рече: »Ја већ имам много, брате. Задржи своје за себе.«

¹⁰ »Не, молим те«, рече Јаков. »Ако сам нашао милост у твојим очима, прими тај дар од мене. Јер, видети твоје лице је као видети лице Божије, сад кад си ме милостиво примио. ¹¹ Прихвати дар који ти је донет, јер Бог је био милостив према мени, па имам свега.«

Пошто га је Јаков толико наговарао, Исав прихвати дар.

¹² Онда Исав рече: »Кренимо сада на пут. И ја ћу с тобом.«

¹³ Али Јаков му рече: »Ти, господару, знаш да су деца нејака, а треба да пазим и на овце и краве које доје. Ако животиње само један дан буду теране сувише брзо, све ће угинути. ¹⁴ Зато ти, господару, иди испред мене, твог слуге, а ја ћу полако, брзином којом може марва која је преда мном и деца, док не стигнем теби, господару, у Сеир.«

¹⁵ Исав рече: »Дај да барем оставим с тобом неколико мојих људи.«

»Љубазно је то од тебе, господару, али не треба«, одврати Јаков.

¹⁶ Тако Исав истога дана крену назад у Сеир. ¹⁷ Али Јаков оде у Сукот

*32:28 *Израел* значи »он се бори са Богом« или »Бог се бори«.

†32:30 *Пениел* значи »Божије лице«.

‡32:31 *Пенуел* је други назив за Пениел.

и тамо себи подиже кућу, а за стоку заклоне. Зато се то место и зове Суко^т.

¹⁸По доласку из Падан-Арама, Јаков срећно стиже до града Сихема у Ханаану и утабори се испред града. ¹⁹Земљу на којој је разapeо свој шатор купи за сто сребрњака од синова Хамора оца Сихемовог. ²⁰Тамо Јаков подиже жртвеник и назва га по Елу, Богу Израеловом.

Дина силована

34 Дина, кћи коју је Лија родила Јакову, изађе да посети жене онога краја. ²Када ју је видео Сихем, син Хамора Хивијца, владара оне земље, ухвати је и силова. ³Дина кћи Јаковљева прирасте му за срце, и он девојку заволе, па се трудио да задобије њену љубав.

⁴Сихем рече свом оцу Хамору: »Узми ми ову девојку за жену.«

⁵Када је Јаков чуо да је његова кћи Дина обешчашћена, његови синови су били код стоке у пољу, па Јаков не хтеде ништа да предузима док се они не врате.

⁶Тада Сихемов отац Хамор дође да разговара с Јаковом. ⁷Чим су чули шта се догодило, Јаковљеви синови се вратише с поља силно ожалашћени и бесни, јер је Сихем, када је спавао с Јаковљевом кћери, учинио оно што је у Израелу срамотно и не сме се чинити.

⁸Хамор им рече: »Мој син Сихем се свом својом душом заљубио у вашу кћер. Молим вас да му је дате за жену. ⁹Склапајте бракове с нама – дајте нам своје кћери за жене, а ви узимајте наше. ¹⁰Живите међу нама – земља вам је на располагању: живите, тргујте и стичите имовину у њој.«

¹¹А Сихем рече Динином оцу и браћи: »Учините ми ту милост, и даћу вам што год хоћете. ¹²Одредите колику год хоћете цену за невесту и колики год хоћете дар, и ја ћу вам дати колико год тражите – само ми девојку дајте за жену.«

¹³Јаковљеви синови одговорише Сихему и његовом оцу Хамору притворно, јер је Хамор обешчистио њихову сестру Дину, ¹⁴и овако им рекоше: »Не можемо то да учинимо – да дамо своју сестру необрезаном човеку – јер би то за нас била срамота. ¹⁵Даћемо вам свој пристанак само ако постанете као ми тако што ћете обрезати свако своје мушко. ¹⁶Тек тада ћемо вам давати своје кћери и узимати ваше кћери за себе, живети међу вама и с вама постати један народ. ¹⁷Али, ако нас не послушате и не обрежете се, онда ћемо ми узети своју сестру и отићи.«

¹⁸Њихов предлог се свиде Хамору и његовом сину Сихему. ¹⁹Младић, који је био најугледнији од свих у дому свога оца, није нимало оклевао да уради оно што су тражили, јер је жудео за Јаковљевом кћери. ²⁰Стога Хамор и Сихем одоше на капију свога града да разговарају са својим суграђанима.

²¹»Ти људи су пријатељски расположени према нама«, рекоше. »Пустимо их да живе у нашој земљи и да у њој тргују – има за њих довољно простора у овој земљи. Ми можемо да се женимо њиховим кћерима, а они могу да се жене нашим кћерима. ²²Али ови људи ће пристати да живе с нама као један народ само ако се свако мушко међу нама обреже као што се они обрезују. ²³Зар неће њихова стока, њихова имовина и

*33:17 Суко^т значи »заклони« или »сенице«.

све њихове остале животиње тако постати наше? Зато им дајмо свој пристанак, и они ће живети међу нама.»

²⁴И сви се њихови суграђани сложише са Хамором и његовим сином Сихемом, па се свако мушко у граду обреза.

²⁵Трећега дана, док су сви они још имали болове, два Јаковљева сина, Симеон и Левије, Динина браћа, узеше своје мачеве, несметано уђоше у град и убише свако мушко. ²⁶Мачем погубише Хамора и његовог сина Сихема, узеше Дину из Сихемове куће и одоше. ²⁷Остали Јаковљеви синови дођоше на место покоља и опљачкаше град зато што им је сестра била обешчашћена. ²⁸Узеше њихову ситну и крупну стоку, магарце и све њихово што је било у граду и на пољу. ²⁹Однесе све њихово богатство, одведеше све њихове жене и нејач и опљачкаше све што је било у кућама.

³⁰Тада Јаков рече Симеону и Левију: »Увалили сте ме у невољу, јер су ме становници ове земље, Ханаанци и Перижани, замрзели. Мало нас је, па ако се они удруже против мене и нападну ме, бићемо истребљени и ја и моји укућани.«

³¹Али они рекоше: »Не може он с нашом сестром да поступа као са блудницом.«

Јаков поново у Бетелу

35 Бог рече Јакову: »Спреми се, па иди у Бетел и тамо живи. Тамо подигни жртвеник Богу који ти се показао када си бежао од свога брата Исава.«

²Јаков рече својим укућанима и свима који су били с њим: »Одбаците туђе богове које имате са собом, очистите се и пресвучите, ³а онда хајдемо у Бетел. Тамо ћу подићи жртвеник Богу који ме је услишио када сам био у невољи и био са мном на путу којим сам ишао.«

⁴Тако они предадоше Јакову све туђе богове које су имали и минђуше које су носили на ушима, а Јаков то закопа под једном смрдљиком код Сихема. ⁵Потом кренуше, а Бог учини да житеље околних градова обузме страх од Јаковљевих синова, па нико не пође у потеру за њима.

⁶Јаков и сав народ који је био с њим стигоше у Луз, то јест Бетел, у Ханаану, ⁷где он сагради жртвеник. Он то место назва Ел Бетел*, јер му се тамо Бог показао када је бежао од свога брата.

⁸Тада умре Девора, Ревекина дојкиња, па је сахранише ниже Бетела, под храстом који назваше Алон Бахут†.

⁹Након што се Јаков вратио из Падан-Арама, Бог му се опет показа и благослови га.

¹⁰»Зовеш се Јаков«, рече му Бог, »али се више нећеш звати тако, него ће ти име бити Израел.«

Тако му Бог даде име Израел.

¹¹Бог му још рече: »Ја сам Бог Свесилни. Буди плодан и множи се. Од тебе ће потећи народ и мноштво народâ, и биће царева међу твојим потомцима. ¹²Земљу коју сам дао Аврааму и Исааку, дајем и теби, а даћу је и твојем потомству.«

¹³Тада се Бог подиже од њега са места на ком је с њим разговарао.

*35:7 *Ел Бетел* значи »Бог Бетела«.

†35:8 *Алон Бахут* значи »храст плача«.

¹⁴ Јаков усправи један камен као стуб на месту на ком је Бог с њим разговарао, па на њега изли жртву леваницу, а поли га и уљем. ¹⁵ Место на ком је Бог с њим разговарао Јаков назва Бетел*.

Рахиљина смрт

¹⁶ Онда Јаков и његови кренуше из Бетела. Када је било још врло мало до Ефрате, Рахиља поче да се порађа, а имала је јаке трудове.

¹⁷ Док су трудови трајали, бабица јој рече: »Не бој се, јер и ово ће бити син.«

¹⁸ На издисају – јер је умирала – даде сину име Бен-Они[†], али му његов отац даде име Венијамин[‡].

¹⁹ Тако Рахиља умре, па је сахранише на путу за Ефрату, то јест Витлејем. ²⁰ Јаков постави камени стуб над њеним гробом и тај стуб до дана данашњег означава Рахиљин гроб. ²¹ Потом Израел крену даље и разапел свој шатор са друге стране куле Едер.

²² Док је Израел живео у том крају, Рувим оде и леже са Билхом, наложницом свога оца, а Израел за то сазна.

Јаковљеви синови

(1. Лет 2,1-2)

Јаков је имао дванаест синова.

²³ Лијини синови: Рувим, Јаковљев прворођени син, Симеон, Левије, Јуда, Исахар и Завулон.

²⁴ Рахиљини синови: Јосиф и Венијамин.

²⁵ Синови Рахиљине слушкиње Билхе: Дан и Нефталим.

²⁶ Синови Лијине слушкиње Зилпе: Гад и Асир.

То су Јаковљеви синови који су му се родили у Падан-Араму.

Исаакова смрт

²⁷ Јаков се врати свом оцу Исааку у Мамру код Кирјат-Арбе, то јест Хеврона, где су боравили и Авраам и Исаак. ²⁸ Исаак је живео 180 година. ²⁹ Умро је у дубокој старости, проживевши много година, и његови га синови Исав и Јаков сахранише.

Исавови потомци

(1. Лет 1,34-37)

36 Ово је повест о Исаву, то јест Едому:

² Исав се оженио Ханаанкама: Адом кћери Елона Хетита, Охоливамом кћери Анином, а унуком Цивона Хивијца, ³ и Босмат кћери Јишмаеловом, а сестром Невајотовом.

⁴ Ада Исаву роди Елифаза, Босмат роди Реуела, ⁵ а Охоливама роди Јеуша, Јаалама и Кореја.

То су Исавови синови који су му се родили у Ханаану.

⁶ Исав узео своје жене, синове, кћери и све своје укућане, своју стоку и остале животиње и сву имовину коју је стекао у Ханаану, па оде у једну земљу подаље од свога брата Јакова.

⁷ Јер, њихова је имовина била толико велика да не би могли да живе заједно – земља у којој су боравили није могла да их издржава обојицу због њихове стоке. ⁸ Тако се Исав, то јест Едом, настани у горском крају Сеиру.

⁹ Ово су потомци Исава, праоца Едомаца, у горском крају Сеиру.

*35:15 *Бетел* значи »Божја кућа«.

†35:18 *Бен-Они* значи »син моје туге«.

‡35:18 *Венијамин* (хебрејски: *Бинјамин*) значи »син који ће имати среће«.

¹⁰ Ово су имена Исавових синова: Елифаз, син Исавове жене Аде, и Реуел, син Исавове жене Босмат.

¹¹ Елифазови синови: Теман, Омар, Цефо, Гаатам и Кеназ.

¹² Тимна, наложница Елифаза сина Исавовог, роди Елифазу Амалека. То су потомци Исавове жене Аде.

¹³ Реуелови синови: Нахат, Зара, Шама и Миза.

То су потомци Исавове жене Босмат.

¹⁴ Синови Исавове жене Охоливаме кћери Анине, а унукe Цивонове, које је родила Исаву: Јеуш, Јаалам и Кореј.

¹⁵ Ово су племена потекла од Исави: Синови Елифаза, Исавовог прворођеног сина: Теман, Омар, Цефо и Кеназ, ¹⁶ Кореј, Гаатам и Амалек племена су потекла од Елифаза у Едому.

То су Адини потомци.

¹⁷ Синови Реуела сина Исавовог: Нахат, Зара, Шама и Миза племена су потекла од Реуела у Едому.

То су потомци Исавове жене Босмат.

¹⁸ Синови Исавове жене Охоливаме: Јеуш, Јаалам и Кореј племена су потекла од Исавове жене Охоливаме кћери Анине.

¹⁹ То су Исавови, то јест Едомови, синови и то су њихова племена.

Сеирови потомци

(1. Лет 1,38-42)

²⁰ Ово су синови Сеира Хоријца, који су живели у Едому*:

Лотан, Шовал, Цивон, Ана, ²¹ Дишон, Ецер и Дишан. То су племена Хоријаца, потомци Сеира у Едому.

²² Лотанови синови: Хори и Хеман. Тимна је била Лотанова сестра.

²³ Шовалови синови: Алван, Манахат, Евал, Шефо и Онам.

²⁴ Цивонове синови: Аја и Ана. Ана је онај који је у пустињи нашао изворе вреле воде док је чувао магарце свога оца Цивона.

²⁵ Анина деца: син Дишон и кћи Охоливама.

²⁶ Дишонови синови: Хемдан, Ешбан, Литран и Керан.

²⁷ Ецерови синови: Билхан, Зааван и Акан.

²⁸ Дишанови синови: Уц и Аран.

²⁹⁻³⁰ То су, дакле, племена Хоријаца по њиховим братствима у земљи Сеир: Лотан, Шовал, Цивон, Ана, Дишон, Ецер и Дишан.

Цареви Едома

(1. Лет 1,43-54)

³¹ Ово су цареви који су владали у Едому пре него што је владао цар Израелаца:

³² Бела син Беоров постаде цар Едома. Његов град се звао Динхава.

³³ Када је Бела умро, на месту цара наследио га је Јовав син Заре из Боцре.

³⁴ Када је Јовав умро, на месту цара наследио га је Хушам из земље Теманаца.

³⁵ Када је Хушам умро, на месту цара наследио га је Хадад син Бедадов, који је поразио Мидјанце на подручју Моава. Његов град се звао Авит.

³⁶ Када је Хадад умро, на месту цара наследио га је Самла из Масреке.

³⁷ Када је Самла умро, на месту цара наследио га је Саул из Реховота на реци Еуфрат†.

***36:20 у Едому** Дословно: у земљи.

†**36:37 реци Еуфрат** Дословно: реци.

³⁸Када је Саул умро, на месту цара наследио га је Ваал-Ханан син Ахборов.

³⁹Када је Ваал-Ханан син Ахборов умро, на месту цара наследио га је Хадад. Његов град се звао Пау. Жена му се звала Мехетавел кћи Матред кћери Ме-Захавове.

⁴⁰Ово су имена племенâ потеклих од Исава, по њиховим братствима и подручјима:

Тимна, Алва, Јетет, ⁴¹Охоливама, Ела, Пинон, ⁴²Кеназ, Теман, Мивцар, ⁴³Магдиел и Ирам. То су племена Едома, то јест Исава, праоца Едомаца, по њиховим насељима у земљи коју су запосели.

Јосиф и његова браћа

37 Јаков је живео у земљи у којој је боравио његов отац, у Ханаану.

²Ово је повест о Јакову:

Када је Јосиф био младић од седамнаест година, напасао је стада са својом браћом, синовима Билхе и Зилпе, женâ његовог оца. Он своме оцу донесе рђав глас о њима.

³А Израел је од свих својих синова највише волео Јосифа, јер му се родио у старости, и он му направи богато украшен огртач*. ⁴Када су Јосифова браћа видела да га њихов отац воли више од свих њих, замрзеше га толико да ниједну љубазну реч нису могла да му кажу.

⁵Једном је Јосиф сањао сан и испричао га својој браћи, па га они још више замрзеше.

⁶Јосиф им рече: »Слушајте какав сан сам сањао: ⁷Везивали смо снопове жита на сред поља, и мој ти се сноп одједном диже и усправи, а ваши

снопови се окупише око њега и поклонили се му се.«

⁸Браћа му на то рекоше: »Зар ти то хоћеш да владаш над нама? Зар хоћеш да нам будеш господар?«

И још више га замрзеше због његовог сна и због онога што је рекао о њима.

⁹А Јосиф је сањао и други сан и испричао га својој браћи. »Слушајте«, рече. »Опет сам сањао сан: поклонили су ми се сунце, месец и једанаест звезда.«

¹⁰Када је то испричао свом оцу и браћи, отац га изгрди и рече: »Какав је то сан који си сањао! Зар ћемо твоја мајка и ја и твоја браћа доћи и поклонити се пред тобом до земље?«

¹¹И док су његова браћа била на њега љубоморна, његов отац је о свему томе размишљао.

Јосиф продат у Египат

¹²Када су једном његова браћа отишла да напасају очева стада близу Сихема, ¹³Израел рече Јосифу: »Знаш да твоја браћа напасају стада близу Сихема. Хајде, послаћу те к њима.«

»Добро«, одврати Јосиф.

¹⁴»Иди и види да ли је све у реду с твојом браћом и стадима«, рече му Израел, »па се врати да ми јавиш.«

Тако га посла из Хевронске долине.

Када је Јосиф стигао у Сихем, ¹⁵виде га један човек како лута пољима, па га упита: »Шта тражиш?«

¹⁶»Тражим своју браћу«, одговори Јосиф. »Можеш ли да ми кажеш где напасају стада?«

¹⁷»Отишли су одавде«, рече човек. »Чуо сам их како говоре: „Хајдемо у Дотан.“«

***37:3 богато украшен огртач** Овај израз на хебрејском може да значи и »огртач који досеже до петака; исто и у 23. стиху.

Јосиф оде за браћом и нађе их близу Дотана.¹⁸ А они га већ издалека опазише, па почеше да се договарају да га убију.

¹⁹ »Ево стиже она сањалица«, рекоше један другом. ²⁰ »Хајде да га убијемо и бацимо у једну од ових чатрња. Рећи ћемо да га је прождрла нека крволочна звер. Да видимо шта ће тада бити од његових снова!«

²¹ Када је то чуо Рувим, покуша да га избави из њихових руку.

»Немојмо да му узмемо живот«, рече. ²² »Не проливајте крв! Баците га у ову чатрњу овде у пустињи, али немојте да га повредите.«

Рувим то рече да би избавио Јосифа из њихових руку и вратио га оцу.

²³ Када је Јосиф стигао к браћи, они свукоше с њега онај богато украшени огртач, ²⁴ па ухватише Јосифа и бацише га у чатрњу. А чатрња је била сува.

²⁵ Када су сели да једу, дигоше поглед и угледаше караван Лишмаелаца како долази из Гилада. Камиле су им биле натоварене зачинама, балсамом и смирном које су носили у Египат.

²⁶ Јуда рече својој браћи: »Шта имамо од тога да убијемо свог брата и заташкамо његову смрт? ²⁷ Хајде да га продамо овим Лишмаелцима. Не дижимо на њега руку – брат нам је, наша крв.«

И браћа га послушаше.

²⁸ Када су они мидјански трговци пролазили крај њих, браћа извукоше Јосифа из чатрње и за двадесет сребрњака га продадоше Лишмаелцима, који га одведоше у Египат.

²⁹ Када се Рувим вратио до чатрње и видео да Јосифа нема у њој, раздре своју одећу, ³⁰ па се врати својој браћи и рече: »Дечака нема! Шта ћу сад?«

³¹ Тада браћа узеше Јосифов огртач, заклаше једно јаре и огртач умочише у његову крв, ³² па огртач однеше оцу и рекоше: »Нашли смо ово. Погледај да ли је то огртач твог сина.«

³³ Он га препозна и рече: »Јесте, огртач мог сина! Нека крволочна звер га је прождрла! Јосиф је растрган на комаде!«

³⁴ Тада Јаков раздре своју одећу и обуче се у кострет, па је много дана оплакивао свог сина. ³⁵ Сви његови синови и кћери долазили су да га теше, али он не хтеде да се утешу.

»Не«, рече. »Оплакиваћу свог сина док и ја не одем у Шеол.«

Тако је његов отац плакао за њим.

³⁶ А они Мидјанци продадоше Јосифа у Египат, Потифару, једном од фараонових високих службеника, заповеднику дворске страже.

Јуда и Тамара

38 У то време Јуда оде од своје браће и настани се код једног Адуламца који се звао Хира. ² Тамо виде кћер једног Ханаанца који се звао Шуа, и ожени се њоме. Спавао је с њом, ³ и она затрудне и роди сина, а он му даде име Ер. ⁴ Она опет затрудне и роди сина и назва га Онан. ⁵ Затим роди још једног сина и назва га Сала. Када га је родила, Јуда је био у Кезиву.

⁶ Јуда нађе жену за свог прворођеног сина Ера. Звала се Тамара. ⁷ Али Јудин прворођени син Ер био је зао у ГОСПОДЊИМ очима, па га ГОСПОД погуби.

⁸ Тада Јуда рече Онану: »Спавај са женом свог брата и изврши дужност девера према њој, да свом брату даш потомство.«

⁹ Али пошто је Онан знао да потомство неће бити његово, кад год би спавао са женом свог брата,

просипао је своје семе на земљу, да свом брату не би дао потомство.¹⁰ То што је чинио није било мило ГОСПОДУ, па ГОСПОД погуби и њега.

¹¹ Тада Јуда рече својој снахи Тамари: »Иди и живи у кући свог оца као удовица, док мој син Сала не порасте.«

Јер, Јуда је мислио: »И он би могао да погине као и његова браћа.«

Тако Тамара оде да живи у кући свог оца.

¹² После много времена Јудина жена, Шуина кћи, умре. Када је прошло време жалости, Јуда оде са својим пријатељем Хиром Адуламцем у Тимну, људима који су му стризали овце.

¹³ Када су Тамари рекли: »Ено ти свекар иде у Тимну да стриже овце«, ¹⁴ она скиде са себе удовичку одећу, покри се велом и умота се, па седе на улазу у Енајим, који је на путу за Тимну. Јер, видеља је да је Сала одрастао, а нису је удали за њега.

¹⁵ Када ју је Јуда угледао, помисли да је блудница, јер је била покрила лице.

¹⁶ Јуда скрену к њој крај пута, па јој, не знајући да му је снаха, рече: »Хајде, дај да спавам с тобом.«

»А шта ћеш ми дати да бих спавала с тобом?« упита га она.

¹⁷ Јуда рече: »Послаћу ти јаре из стада.«

»Хоћеш ли ми дати залог док га не пошаљеш?« упита она.

¹⁸ Он рече: »Какав залог да ти дам?«

»Свој печатни прстен са његовом узицом и штап који ти је у руци«, одговори она.

И он јој их даде, па је спавао с њом, и она с њим затрудне.¹⁹ Онда Тамара

оде кући, скиде вео и опет обуче своју удовичку одећу.

²⁰ Јуда посла свог пријатеља Адуламца с јаретом, да откупи залог од оне жене, али је овај не нађе.

²¹ »Где је храмска блудница која је била крај пута за Енајим?« упита он мештане.

Али они одговорише: »Није овде било никакве храмске блуднице.«

²² Он се врати Јуди и рече: »Нисам је нашао. А осим тога, мештани ми рекоше: „Није овде било никакве храмске блуднице.“«

²³ Тада Јуда рече: »Нека задржи то што је код ње, да нам се људи не ругају. На крају крајева, послао сам јој ово јаре, али је ти ниси нашао.«

²⁴ Око три месеца касније, рекоше Јуди: »Твоја снаха Тамара одала се блудничењу, па је чак и затруднела.«

Јуда рече: »Изведите је и спалите на ломачи.«

²⁵ Али, док су је изводили, она поручи свом свекру: »Затруднела сам са човеком чије је ово«, рече. »Види да ли знаш чије је ово: печатни прстен, узица и штап.«

²⁶ Јуда их препозна, па рече: »Она је праведнија од мене, јер ја је нисам дао свом сину Сали.«

И више није спавао с њом.

²⁷ Када је дошло време да Тамара роди, показа се да су јој у утроби близанци.

²⁸ Док је рађала, један од њих пружи руку напоље, а бабица око ње завеза скерлетни конац, говорећи: »Овај је изашао први.«

²⁹ Али баш кад је он повукао руку, изађе његов брат, а бабица рече: »Како ли се ти проби?« Тако му дадоше име Фарес*.

*38:29 Фарес (хебрејски: *Перец*) значи »пробој«.

³⁰ Потом изађе његов брат, који је имао скерлетни конач око руке, па њему дадоше име Зара*.

Јосиф код Потифара

39 А Јосифа су одвели у Египат. Египћанин Потифар, један од фараонових високих службеника, заповедник дворске страже, купи га од Јишмаелаца који су га онамо одвели.

² ГОСПОД је био са Јосифом, па је он био успешан. Живео је у кући свог египатског господара.

³ Када је његов господар видео да је ГОСПОД с Јосифом и да му даје да буде успешан у свему што чини,

⁴ Јосиф нађе милост у очима свога господара и постаде његов лични служитељ. Потифар га постави за свог домоуправитеља и његовој бризи повери сву своју имовину. ⁵ Од часа када га је Потифар поставио да управља његовим домом и свом његовом имовином, ГОСПОД, због Јосифа, благослови Египћанинов дом. ГОСПОДЊИ благослов био је на свему што је Потифар имао у кући и на пољу. ⁶ Потифар препусти Јосифовој бризи све што је имао и више се ни за шта није бринуо, него само за храну коју је јео.

А Јосиф је био стасит и привлачан, ⁷ па после неког времена жена његовог господара баци око на њега и рече му: »Спавај са мном«.

⁸ Али он одби.

»Откад сам ја овде«, рече он жени свога господара, »мој господар се не брине ни за шта у кући – све што има поверио је мојој бризи. ⁹ У овој кући нема никога изнад мене. Мој господар ми није ускратио ништа осим тебе, јер ти си му жена. Како онда да урадим

нешто тако зло и згрешим против Бога?»

¹⁰ И мада га је она из дана у дан наговарала, он је одбијао да с њом спава, па чак и да буде с њом.

¹¹ Једног дана Јосиф уђе у кућу да обавља свој посао, а у њој није било никога од послуге.

¹² Она га ухвати за огртач и рече: »Спавај са мном!»

Али он остави свој огртач у њеној руци и побеже напоље.

¹³ Када је видела да је он оставио свој огртач у њеној руци и побегао напоље, ¹⁴ она позва своје слуге, па им рече: »Гледајте! Овај Јеврејин нам је доведен да нас обешчисти! Хтео је да спава са мном, али ја сам почела да врштим. ¹⁵ Кад је чуо да врштим, оставио је свој огртач код мене и побегао напоље.«

¹⁶ Држала је Јосифов огртач крај себе све док његов господар није дошао кући, ¹⁷ а онда и њему исприча исту причу: »Онај слуга Јеврејин кога си нам довео ушао је к мени да ме обешчисти. ¹⁸ Али, чим сам завршталала, оставио је свој огртач код мене и побегао напоље.«

¹⁹ Када је његов господар чуо причу своје жене, која му је рекла: »Тако је твој слуга поступио са мном«, разгневи се, ²⁰ па ухвати Јосифа и баци га у тамницу, тамо где су били утамничени цареви затвореници.

Док је Јосиф био у тамници, ²¹ ГОСПОД је био с њим. Показао му је своју љубав и дао му да нађе милост у очима управитеља тамнице, ²² који све затворенике у тамници повери Јосифу, па је Јосиф био одговоран за све што се тамо радило. ²³ Управитељ тамнице није се бринуо ни за шта што је било поверено

*38:30 *Зара* (хебрејски: *Зерах*) звучи као реч за »руменило зоре«.

Јосифу, јер је ГОСПОД био с Јосифом и дао му да буде успешан у свему што чини.

Пехарник и пекар

40 После неког времена, пехарник и пекар египатског цара огрешише се о свога господара, цара Египта. ²Фараон се разгневи на ова два своја службеника – главног пехарника и главног пекара – ³и затвори их у кући заповедника страже, у исту тамницу где је и Јосиф био утамничен. ⁴Заповедник страже им одреди Јосифа да их послужује.

Пошто су неко време провели затворени, ⁵и пехарник и пекар египатског цара, који су били у тамници, сањали су исте ноћи сан, и сваки сан је имао своје значење.

⁶Када је Јосиф ујутро дошао к њима, виде да су се снујдили, ⁷па их упита: »Зашто сте данас тако снујдени?«

⁸»Сањали смо сне«, одговорише они, »а нема никога да нам их протумачи.«

Тада им Јосиф рече: »Зар тумачење не припада Богу? Испричајте ми своје снове.«

⁹И главни пехарник исприча Јосифу свој сан.

»У свом сну сам пред собом видео чокот«, рече, ¹⁰и на њему три лозе. И само што је пропупео, процвета и на гроздовима му сазреше бобице. ¹¹У руци сам држао фараонов пехар, па узех оно грожђе, истиснух сок у фараонов пехар и ставих му га у руку.«

¹²»Ево шта то значи«, рече му Јосиф. »Три лозе су три дана. ¹³За три дана фараон ће те помиловати и вратити те на твој положај, па ћеш фараону стављати пехар у руку као и пре када си био његов пехарник.

¹⁴А када ти буде добро, ти ме се сети и покажи љубав према мени – помени ме фараону и избави ме из ове тамнице. ¹⁵Јер, ја сам силом одведен из земље Јевреја, а ни овде нисам ничим заслужио да ме баце у тамницу.«

¹⁶Када је главни пекар видео да је Јосиф изнео повољно тумачење, рече му: »И ја сам сањао сан: На глави су ми биле три корпе од прућа. ¹⁷У горњој корпи су биле разне врсте пецива за фараона, али су га птице јеле из корпе на мојој глави.«

¹⁸»Ево шта то значи«, рече му Јосиф. »Три корпе су три дана. ¹⁹За три дана фараон ће ти одрубити главу и обесити те о дрво, и птице ће јести твоје месо с тебе.«

²⁰Трећег дана био је фараонов рођендан и фараон приреди гозбу за све своје службенике, па пред њих изведе главног пехарника и главног пекара. ²¹Главног пехарника врати на његов положај, па је овај опет стављао пехар у фараонову руку, ²²а главног пекара обеси – баш као што им је Јосиф у свом тумачењу и рекао.

²³Али главни пехарник сасвим заборави Јосифа.

Фараонови снови

41 После пуне две године, фараон је сањао сан: Стајао је крај Нила, ²а кад тамо – из Нила изађе седам крава, лепих и дебелих, и поче да пасе међу трском. ³После њих из Нила изађе других седам крава, ружних и мршавих, па стаде крај оних на обали. ⁴Тада оне ружне и мршаве краве прождреше оних седам лепих, дебелих крава. И фараон се пробуди.

⁵Када је опет заспао, сањао је други сан: Седам класова жита, једрих и лепих, расло је на једној стабљиви. ⁶За њима изникну

седам других класова, кржљавих и сасушених источним ветром. ⁷Тада они кржљави класови прогуташе оних седам једрих и пуних класова. И фараон се пробуди и схвати да је сањао.

⁸Ујутро је био узнемирен, па посла по све египатске чаробњаке и мудраце. Исприча им своје снове, али ниједан од њих није умео да му каже шта значе.

⁹Тада главни пехарник рече фараону: »Данас се сетих једног свог пропуста. ¹⁰Када се фараон једном разгневио на своје слуге, мене и главног пекара затворио је у кући заповедника страже. ¹¹Обојица смо исте ноћи сањали сан, и сваки сан је имао своје значење. ¹²А тамо је с нама био један младић, Јеврејин, слуга заповедника страже. Испричали смо му своје снове, и он нам рече шта значе – сваком од нас је рекао шта његов сан значи. ¹³И све се одиграло баш као што нам је протумачио: ја сам враћен на свој положај, а онај други је обешен.«

¹⁴Тада фараон посла по Јосифа, кога брже-боље доведоше из тамнице. Када се обријао и пресвукао, Јосиф изађе пред фараона.

¹⁵Фараон рече Јосифу: »Сањао сам један сан, а нико не уме да ми каже шта он значи. Али чуо сам да за тебе кажу да умеш да протумачиш сан чим га чујеш.«

¹⁶»Није то од мене«, одговори Јосиф, »него ће Бог дати прави одговор фараону.«

¹⁷Тада фараон рече Јосифу: »У сну сам стајао на обали Нила, ¹⁸а кад тамо – из Нила изађе седам крава, дебелих и лепих, и поче да пасе међу трском. ¹⁹После њих изађе других седам крава, кошчатих, врло ружних и мршавих. Никад у целом Египту

не видех тако ружне краве. ²⁰Тада мршаве и ружне краве прождреше оних седам дебелих крава, које су прве изашле. ²¹Али, када су их појеле, није им се познавало да су их појеле – и даље су биле исто тако ружне као и пре. Тада сам се пробудио.

²²»А видео сам у сну и седам класова жита, пуних и лепих, како расту на једној стабљници. ²³За њима изникну других седам класова, спарушених, кржљавих и сасушених источним ветром. ²⁴Тада ови кржљави класови прогуташе оних седам лепих класова. Испричао сам то чаробњацима, али ниједан од њих није умео да ми то објасни.«

²⁵Тада Јосиф рече фараону: »Фараонове снови су један исти сан. Бог је открио фараону шта ће да учини. ²⁶Седам лепих крава седам је година, и седам лепих класова седам је година – то је један исти сан. ²⁷Седам мршавих и ружних крава које су дошле после њих, а тако и седам празних класова, сасушених источним ветром, јесте седам гладних година.

²⁸»Тако је како сам рекао фараону: Бог је показао фараону шта ће да учини. ²⁹Седам година великог изобиља долази целом Египту, ³⁰али после њих ће доћи седам гладних година. Тада ће све изобиље у Египту бити заборављено и глад ће харати земљом. ³¹Нико се неће сећати времена изобиља, јер ће глад која ће уследити бити страшна. ³²А то што се сан фараону поновио, значи да је Бог заиста тако одлучио и да ће то ускоро учинити. ³³Зато нека фараон потражи способног и мудрог човека и постави га за управитеља над Египтом. ³⁴Нека фараон постави поверенике над земљом и узима петину жетве у

Египту током седам година изобиља.³⁵ Нека они сакупуљају сву храну у родним годинама које долазе и нека са фараоновим овлашћењем складиште жито и чувају га као храну за градове.³⁶ Нека та храна буде залиха за земљу за оних седам гладних година које ће бити у Египту, да глад не упропасти земљу.«

³⁷ И тај предлог се свиде фараону и свим његовим службеницима.

Јосиф постаје управитељ над Египтом

³⁸ Фараон упита своје службенике: »Можемо ли да нађемо човека као што је овај, у коме је Божији Дух*?«

³⁹ Онда фараон рече Јосифу: »Пошто је Бог баш теби све ово обзнанио, нема никог тако способног и мудрог као што си ти.⁴⁰ Бићеш управитељ мога двора и сав мој народ ће се покоравати твојим наредбама. Једино ћу ја, јер сам на престолу, бити изнад тебе.«

⁴¹ Фараон још рече Јосифу: »Овим те постављам за управитеља над целим Египтом.«

⁴² Онда скину печатни прстен са своје руке и стави га Јосифу на руку. Обуче га у одећу од танког лана, а око врата му обеси златан ланац.⁴³ Даде му да се вози у колима одмах иза његових, и пред њим су викали: »На колена!« Тако га постави за управитеља над целим Египтом.

⁴⁴ Фараон рече Јосифу: »Ја сам фараон, али без твог одобрења

нико у целом Египту неће ништа предузимати†.«

⁴⁵ Фараон даде Јосифу име Цофнат Паанеах‡, а за жену му даде Оснат, кћер Потифере, свештеника у Ону. И Јосиф преузе власт над целим Египтом.

⁴⁶ Јосиф је имао тридесет година када је ступио у службу код фараона, египатског цара. Он оде од фараона и поче да путује по целом Египту.⁴⁷ Током седам година изобиља, земља је обилно рађала,⁴⁸ а Јосиф је сакупуљао сву храну произведену у тих седам година у Египту и складиштио је у градовима. У сваком граду је складиштио храну са околних поља.⁴⁹ Тако је Јосиф нагомилао жита као морског песка, па је престао и да га мери, јер га је било неизмерно много.

⁵⁰ Пре него што су наступиле године глади, Оснат, кћи Потифере, свештеника у Ону, роди Јосифу два сина.

⁵¹ Свом прворођеном сину Јосиф даде име Манасија[¶], »јер је«, рече, »Бог учинио да заборавим сву своју муку и сав дом свога оца.«

⁵² Другом сину даде име Ефрем[§], »јер ме је«, рече, »Бог учинио плодним у земљи мога страдања.«

Глад

⁵³ Седам година изобиља у Египту дође крају⁵⁴ и поче седам гладних година, баш као што је Јосиф и рекао. У свим земљама је владала глад, али у целом Египту је било хлеба.⁵⁵ А

* 41:38 *Божији Дух* Овај израз на хебрејском може да значи и »дух богова«.

† 41:44 *ништа предузимати* Дословно: дићи ни руку ни ногу.

‡ 41:45 *Цофнат Паанеах* Ово египатско име звучи као хебрејски израз за »онај који тумачи тајне«.

¶ 41:51 *Манасија* (хебрејски: *Менаше*) звучи као реч за »заборавити«.

§ 41:52 *Ефрем* (хебрејски: *Ефрајим*) звучи као реч за »двоструко плодан«.

када је и сав Египат почео да осећа глад, народ завапи фараону, тражећи хлеба.

Тада фараон рече свим Египћанима: »Идите Јосифу и урадите како вам каже.«

⁵⁶Када се глад проширила по целој земљи, Јосиф отвори складишта жита и поче да продаје жито Египћанима, јер је у Египту владала страшна глад. ⁵⁷А и из целог света су долазили у Египат да купе жито од Јосифа, јер је глад у целом свету била страшна.

Јосифова браћа долазе у Египат

42 Када је Јаков сазнао да у Египту има жита, рече својим синовима: »Што само седите и зурите један у другог?«

²Онда рече: »Чуо сам да у Египту има жита. Идите онамо и купите нам га, да преживимо, а не да помремо од глади.«

³Тада десеторица Јосифове браће одоше да у Египту купе жита. ⁴Али Венијамина, Јосифовог брата, Јаков не посла с осталима, плашећи се да га не снађе неко зло. ⁵Тако се Израелови синови нађоше међу онима који су ишли да купе жита, јер је и у Ханаану владала глад.

⁶А Јосиф је, као управитељ Египта, био онај који је свима продавао жито.

Његова браћа дођоше пред њега и поклонилише му се до земље. ⁷Јосиф препозна своју браћу чим их је угледао, али се према њима односио као странац и разговарао с њима грубо.

»Одакле долазите?« упита их.

»Из Ханаана«, одговорише они. »Дошли смо да купимо хране.«

⁸Иако је Јосиф препознао своју браћу, они њега нису препознали. ⁹Он се сети и снова које је сањао о њима.

»Ви сте уходе!« рече им. »Дошли сте да извидите слаба места ове земље!«

¹⁰»Не, господару«, одговорише они. »Ми, твоје слуге, дошли смо да купимо хране. ¹¹Сви смо ми синови једног човека. Ми, твоје слуге, поштени смо људи, а не уходе.«

¹²»Не«, рече им он, »дошли сте да извидите слаба места ове земље.«

¹³А они рекоше: »Нас, твојих слугу, било је дванаесторо браће, синова једног човека из Ханаана. Најмлађи је остао с оцем, а једнога више нема.«

¹⁴Јосиф им рече: »Тако је како сам вам рекао: ви сте уходе! ¹⁵Овако ћу вас проверити: Тако ми фараона живого, нећете отићи одавде ако ваш најмлађи брат не дође овамо. ¹⁶Пошаљите једног од вас да доведе вашег брата, а остали ће у тамницу. Тако ћу проверити ваше речи и видети да ли сте рекли истину. Ако нисте, тако ми фараона живого, онда сте уходе!«

¹⁷И све их затвори на три дана.

¹⁸Трећег дана Јосиф им рече: »Учините овако, и остаћете у животу, јер се бојим Бога: ¹⁹Ако сте поштени људи, нека један од вас остане у затвору, а остали нека однесу жито вашим изгладнелим укућанима. ²⁰Онда ми доведите свог најмлађег брата, да се тако потврди истинитост ваших речи и да не погинете.«

И они пристадоше.

²¹»Ово нас је сигурно стигла казна због нашег брата«, рекоше један другом. »Гледали смо како се мучи док нас је преклињао за милост, али га нисмо ушлили. Због тога нас је снашла ова невоља.«

²²А Рувим рече: »Зар вам нисам рекао да се не огрешите о дечака? Али нисте хтели да ме слушате. Сада

морамо да положимо рачун за његов живот*.«

²³ Нису знали да их Јосиф разуме, јер су с њим разговарали преко тумача. ²⁴ Он се окрену од њих и заплака, а онда се опет окрену према њима и настави с њима да разговара. Издвоји Симеона између њих и нареди да га пред њиховим очима вежу.

Јосифова браћа се враћају у Ханаан

²⁵ Потом Јосиф заповеди да им џакове напуне житом, да сваком од њих у џак ставе његов новац и да им дају све што им треба за пут. Када је тако учињено, ²⁶ они натоварише жито на своје магарце и одоше.

²⁷ Када је у коначишту један од њих отворио свој џак да нахрани свога магарца, а оно – одозго у џаку новац!

²⁸ »Новац ми је враћен!« викну он својој браћи. »Ево га у мом џаку!«

А њима се срце следи, па дрхтећи рекоше један другом: »Шта нам то Бог учини?«

²⁹ Када су стигли свом оцу Јакову у Ханаан, испричаше му све што им се догодило.

³⁰ »Човек који је господар оне земље разговарао је с нама строго и оптужио нас да уходимо земљу, ³¹ али ми смо му рекли: ‚Поштени смо људи, нисмо уходе. ³² Било нас је дванаесторо браће, синова једног оца. Једног више нема, а најмлађи је сада с нашим оцем у Ханаану.‘ ³³ Тада нам господар земље рече: ‚Овако ћу знати да сте поштени људи: једног брата оставите овде код мене, узмите храну за своје изгладнеле укућане, па идите. ³⁴ Онда ми доведите свог најмлађег брата, и знаћу да нисте уходе, него поштени људи. После тога ћу вам вратити

вашег брата и моћи ћете слободно да се крећете земљом.‘«

³⁵ Како су празнили своје џакове, сваки нађе своју кесу с новцем. Када су они и њихов отац видели кесе с новцем, уплашише се.

³⁶ Њихов отац Јаков им рече: »Због вас ћу остати без деце. Јосифа више нема, нема ни Симеона, а сад хоћете и Венијамина да одведете. Све се заверило против мене!«

³⁷ Тада Рувим рече оцу: »Убиј моја два сина ако ти га не доведем назад. Повери га мени, и ја ћу ти га довести назад.«

³⁸ Али Јаков рече: »Мој син неће с вама, јер брат му је мртав и само је још он остао. Ако га на путу на који идете задеси неко зло, отераћете моју седу главу тужну у Шеол.«

Јосифова браћа се враћају у Египат

43 А у земљи је и даље владала тешка глад.

² Када су појели жито које су донели из Египта, отац им рече: »Вратите се и купите нам још мало хране.«

³ Али Јуда му рече: »Онај човек нас је озбиљно упозорио: ‚Не излазите ми на очи без свога брата.‘ ⁴ Ако си вољан да нашег брата пошаљеш с нама, ићи ћемо и купити ти хране. ⁵ Али ако нећеш да га пошаљеш, нећемо ићи, јер нам је онај човек рекао: ‚Не излазите ми на очи без свога брата.‘«

⁶ Тада Израел упита: »Зашто сте ме увалили у ову невољу рекавши том човеку да имате још једног брата?«

⁷ »Потанко нас је испитивао о нама и нашој породици«, одговорише они. »Је ли вам отац још жив?«, »Имате ли још којег брата?« и ми смо му само одговарали на питања. Откуд смо

* 42:22 његов живот Дословно: његову крв.

могли да знамо да ће рећи: „Доведите свога брата?“

⁸Тада Јуда рече свом оцу Израелу: »Пошаљи дечака са мном, и одмах ћемо кренути, да преживимо и ми, и ти, и наша нејач, а не да помремо. ⁹Ја ти јемчим за њега, мене сматрај одговорним. Ако ти га не вратим, целог живота ћу бити крив пред тобом. ¹⁰Да нисмо одуговлачили, могли смо већ двапут да се вратимо.«

¹¹Тада им њихов отац Израел рече: »Ако тако мора да буде, онда овако урадите: Ставите у торбе најбоље плодове ове земље и однесите их оном човеку на дар: мало балсама, мало меда, зачина и смирне, пистаћа и бадема. ¹²И понесите двоструко више новца, јер треба да вратите новац који вам је стављен назад у џакове – можда је то била нека грешка. ¹³Поведите и свог брата и одмах крените оном човеку. ¹⁴Нека Бог Свесилни учини да вам се онај човек смилује, па пусти и вашег другог брата и Венијамина да се с вама врате. А ја, ако останем без деце – останем.«

¹⁵Тако браћа узеше дарове и двоструко више новца, поведоше Венијамина, па одмах одоше у Египат и стадоше пред Јосифа.

¹⁶Када је Јосиф видео Венијамина с њима, рече свом домоуправитељу: »Одведи ове људе мојој кући, закољи једно живинче и спреми га, јер ће они јести са мном у подне.«

¹⁷Онај учини као што му је Јосиф рекао и одведе браћу у Јосифову кућу.

¹⁸Они се уплашише када су их одвели у Јосифову кућу.

Мислили су: »Довели су нас овамо због новца који нам је онај први пут био стављен назад у џакове. Напашће нас, савладати и учинити од нас робове, и узеће наше магарце.«

¹⁹Зато приђоше Јосифовом домоуправитељу и обратише му се на улазу у кућу.

²⁰»Господару«, рекоше, »ми смо већ једном долазили да купимо хране, ²¹а у коначишту, кад смо отворили своје џакове, сваки од нас је нашао свој новац одозго у свом џаку – у пуном износу. Сада смо тај новац донели са собом. ²²А донели смо и још новца да опет купимо хране. Не знамо ко нам је ставио наш новац у џакове.«

²³»Не узнемиравајте сек«, рече он. »Не бојте се. Ваш Бог, Бог вашег оца, ставио је благо у ваше џакове. Ваш новац је стигао до мене.«

Онда им изведе Симеона.

²⁴Потом их домоуправитељ уведе у Јосифову кућу, даде им воде да оперу ноге, а њиховим магарцима даде крме. ²⁵Они припремише дарове за Јосифа када дође у подне, јер су чули да ће ту обедовати. ²⁶Када је Јосиф дошао кући, они му дадоше дарове које су унели у кућу и поклонилише му се до земље.

²⁷Он их упита како су, па рече: »Како је ваш стари отац, о коме сте ми причали? Је ли још жив?«

²⁸»Твој слуга, наш отац, још је жив и здрав«, одговорише они, па му се дубоко поклонилише.

²⁹Јосиф их добро погледа и виде међу њима Венијамина, сина своје мајке, па упита: »Је ли ово ваш најмлађи брат, онај о коме сте ми причали?«

Онда рече: »Нека Бог буде милостив према теби, синко.«

³⁰Силно узбуђен што види свога брата, Јосиф изјури напоље, јер само што није заплакао. Уђе у једну одају, па се тамо исплака.

³¹Када се умιο, изађе, па рече, савлађујући се: »Послужите јело.«

³²Њега послужише одвојено, његову браћу одвојено, и Египћане који су с њим јели одвојено. Египћани не би могли да једу с Јеврејима, јер би им то било одвратно. ³³Браћа поседаше пред њим према својој старости, од прворођеног до најмлађег. И само су се згледали у чуду. ³⁴Када су им доносили јела са Јосифове трпезе, Венијаминов оброк био је пет пута већи од свих осталих. Тако су се с њим гостили.

Сребрни пехар у цаку

44 Јосиф заповеди свом домоуправитељу: »Напуни цакове ових људи храном, колико год могу да понесу, и сваком одозго у цак стави његов новац. ²А мој пехар, онај сребрни, стави одозго у цак најмлађега, заједно с новцем којим је платио жито.«

И овај учини као што је Јосиф рекао.

³Када је свануло, отпремише браћу и њихове магарце на пут.

⁴Док још нису одмакли далеко од града, Јосиф рече свом домоуправитељу: »Сместа пођи за оним људима, па кад их стигнеш, кажи им: „Зашто узвраћате зло за добро? Зашто сте украли сребрни пехар мога господара?“ ⁵То је пехар из кога мој господар пије и који му служи за гатање. Учинили сте зло!“«

⁶Када их је домоуправитељ стигао, он им понови све ове речи, ⁷а они му на то рекоше: »Зашто нам тако говориш, господару? Далеко било да ми, твоје слуге, учинимо тако нешто! ⁸Чак смо ти из Ханаана вратили онај новац који смо нашли одозго у нашим цаковима. Зашто бисмо онда

крали сребро или злато из куће твога господара? ⁹Ако се то нађе код једнога од нас, твојих слугу, тога убијте, а ми остали ћемо постати твоји робови, господару.«

¹⁰»Добро кажете«, рече он. »Али нека буде овако: Код кога се нађе пехар, тај ће постати мој роб, а остали ће бити слободни.«

¹¹Тада сваки од њих брзо спусти свој цак на земљу и отвори га. ¹²Домоуправитељ претражи цакове почевши од најстаријег брата, а завршивши код најмлађег. И пехар се нађе у Венијаминовом цаку. ¹³На то они разреше своју одећу, па сви натоварише своје магарце и вратише се у град.

¹⁴Када су Јуда и његова браћа ушли у Јосифову кућу, он је још био тамо.

Они падоше ничице пред њим, ¹⁵а он им рече: »Шта сте то урадили? Зар не знате да се човек као ја бави гатањем?«

¹⁶»Шта да ти кажемо, господару?« одврати Јуда. »Шта да кажемо? Како да докажемо да смо недужни? Бог је разоткрио кривицу нас, твојих слугу. Ми смо сада твоји робови, господару – ми и онај код кога се нашао твој пехар.«

¹⁷Али Јосиф рече: »Далеко било од мене да тако нешто учиним! Само ће човек код кога се нашао пехар постати мој роб, а ви остали се у миру вратите свом оцу.«

¹⁸Тада му Јуда приђе и рече: »Молим те, господару, допусти мени, своје слуге, да ти нешто кажем и не љути се на мене, свога слугу, иако си раван самом фараону. ¹⁹Ти си, господару, питао нас, своје слуге: „Имате ли оца или брата?“ ²⁰и ми смо

*44:4 *Зашто сте ... господара* Овако стоји у старогрчком преводу Септуагинти; ова реченица не налази се у традиционалном хебрејском тексту.

одговорили: „Имамо старог оца, а он има још једног сина, најмлађег, који му се родио у старости. Брат му је мртав и само је он остао од синова своје мајке, и отац га воли.“²¹ Ти си онда рекао нама, својим слугама: „Доведите ми га, да га и ја видим.“²² А ми смо ти, господару, рекли: „Дечак не може да остави оца, јер ако га остави, отац ће умрети.“²³ Али ти си рекао нама, својим слугама: „Ако ваш најмлађи брат не дође с вама, не излазите ми на очи!“²⁴ Кад смо се вратили твом слузи, мом оцу, рекли смо му шта си ти, господару, казао.²⁵ Наш отац тада рече: „Вратите се и купите нам још мало хране“,²⁶ а ми рекосмо: „Не можемо да идемо. Ићи ћемо само ако наш најмлађи брат пође с нама, јер не смемо оном човеку на очи без свог најмлађег брата.“²⁷ Твој слуга, наш отац, рече нам: „Знате да ми је жена родила два сина.“²⁸ Један је отишао од мене, и ја сам рекао: „Сигурно је растрган на комаде“, и нисам га више никад видео.²⁹ Ако ми и овога одведете, па га снађе неко зло, отераћете моју седу главу јадну у Шеол.“

³⁰»Ако се сад ја вратим твом слузи, мом оцу, па мој отац, чији је живот уско повезан са дечаковим,³¹ види да дечак није с нама, умреће. Тако ћемо ми, твоје слуге, отерати седу главу нашег оца тужну у Шеол.³² Ја, твој слуга, зајемчио сам свом оцу за дечака. „Ако ти га не доведем назад“, рекао сам, „целог живота ћу бити крив пред тобом!“³³ Зато, господару, дај да ја, твој слуга, останем овде место дечака као твој роб, а ти дечака пусти да се врати са својом браћом.³⁴ Јер,

како да се вратим свом оцу ако дечак није са мном? Не бих могао да гледам јад који би га снашао.«

Јосиф се открива браћи

45 Јосиф није више могао да се савлађује пред својим слугама, па повика: »Нека сви изађу!« Тако никог није било с Јосифом када је открио својој браћи ко је.² Али толико гласно је плакао да су га и Египћани чули, па се за то сазнало и на фараоновом двору.

³Јосиф рече својој браћи: »Ја сам Јосиф! Је ли ми отац још жив?«

Али они се толико запрепастише да нису могли да му одговоре.

⁴Тада им Јосиф рече: »Приђите.«

Када су пришли, рече: »Ја сам ваш брат Јосиф, онај кога сте продали у Египат!⁵ Али не узрујавајте се и не љутите се на себе што сте ме овамо продали, јер Бог ме је пред вама послао да се сачувају животи.⁶ Већ две године влада глад у земљи, а још пет година неће бити ни орања ни жетве.⁷ Бог ме је послао пред вама, да би вам великим избављењем спасао живот и омогућио вам да преживите*.⁸ Тако ме нисте овамо послали ви, него Бог. Он ме поставио за највишег фараоновог службеника†, за господара над свим фараоновим домом и за владара над целим Египтом.

⁹»А сада пожурите назад моме оцу и реците му: „Твој син Јосиф каже овако: Бог ме поставио за господара над целим Египтом. Дођи к мени без оклевања.“¹⁰ Живећеш у гошенском крају и бићеш ми близу – ти, твоја деца и унуци, твоја ситна и крупна

*45:7 *омогућио вам да преживите* Дословно: да вам се сачува остатак на земљи.

†45:8 *за ... службеника* Дословно: фараону за оца.

стока, и све што имаш. ¹¹ Ја ћу се тамо старати о теби, јер долази још пет година глади. Тако нећете оскудевати ни ти, ни твоји укућани, нити ико твој.⁴

¹² »Сами можете својим очима да се уверите, као и ваш брат Венијамин, да то заиста ја с вама разговарам.

¹³ Испричајте мом оцу о свој части која ми је указана у Египту и о свему што сте видели. И брзо ми доведите оца овамо!«

¹⁴ Онда загрли свога брата Венијамина и заплака, а и Венијамин је плакао у његовом загрљају.

¹⁵ Потом плачући изгрли и изљуби сву своју браћу. После тога се његова браћа испричаше с њим.

¹⁶ Када је до фараоновог двора дошла вест да су стигла Јосифова браћа, фараон и његови службеници се обрадоваше.

¹⁷ Фараон рече Јосифу: »Жажи својој браћи: ,Урадите овако: Натоварите своје животиње храном, па се вратите у Ханаан. ¹⁸ Онда доведите свог оца и своје породице мени, а ја ћу вам дати најбољу земљу у Египту, па ћете се науживати обиља ове земље.«

¹⁹ »А наређује ти се и да им кажеш: ,Урадите овако: Узмите себи неколико кола из Египта за своју нејач и жене, па поведите свог оца и дођите.

²⁰ Не жалите за својим стварима, јер ће најбоље у целом Египту бити ваше.«

²¹ И Израелови синови учинише тако. Јосиф им даде кола, као што је фараон заповедио, и хране за пут. ²² Свакоме од њих даде ново одело, а Венијамину даде три стотине сребрњака и пет одела. ²³ А ово посла свом оцу: десет магараца натоварених оним најбољим што има у Египту, десет магараца натоварених житом, хлебом и намирницама за његов пут.

²⁴ Онда отпреми своју браћу и на одласку им рече: »Не свађајте се на путу!«

²⁵ Тако они кренуше из Египта и стигоше свом оцу Јакову у Ханаан.

²⁶ Када су му рекли: »Јосиф је жив! И влада над целим Египтом!« Јаков се пренерази и не поверова им. ²⁷ Али, када су му испричали све што им је Јосиф рекао и када је видео кола која је Јосиф послао да га одвезу, њихов отац Јаков живну духом.

²⁸ Тада Израел рече: »Уверио сам се! Мој син Јосиф је жив. Ићи ћу да га видим пре него што умрем.«

Јаков одлази у Египат

46 Тако Израел крену на пут са свиме што је имао. Када је стигао до Беер-Шеве, принесе жртву Богу свог оца Исаака.

² Бог ноћу проговори Израелу у виђењима и позва га: »Јакове! Јакове!«

»Молим?« одговори Јаков.

³ »Ја сам Бог, Бог твога оца«, рече. »Не плаши се да идеш у Египат, јер ћу тамо од тебе начинити велик народ.

⁴ Ићи ћу с тобом у Египат и опет ћу те из њега вратити. А Јосиф ће ти својом руком склопити очи.«

⁵ Потом Јаков крену из Беер-Шеве. Израелови синови повезоше свог оца Јакова и своју нејач и жене на колима која је фараон послао за њихов превоз. ⁶ Са собом поведоше своју стоку и понеше имовину коју су стекли у Ханаану, па Јаков и све његово потомство одоше у Египат. ⁷ Он у Египат поведе своје синове и унуче, кћери и унучице – све своје потомство.

⁸ Ово су имена Израелаца – Јакова и његових потомака – који су отишли у Египат:

Рувим, Јаковљев прворођени син.

⁹Рувимови синови:

Ханох, Палу, Есром и Карми.

¹⁰Симеонови синови:

Јемуел, Јамин, Охад, Јахин, Цохар и Саул, син једне Ханаанке.

¹¹Левијеви синови:

Гершон, Кехат и Мерари.

¹²Јудини синови:

Ер, Онан, Сала, Фарес и Зара. Ер и Онан су умрли у Ханаану.

Фаресови синови: Есром и Хамул.

¹³Исахарови синови:

Тола, Пуа*, Јашув† и Шимрон.

¹⁴Завулонови синови:

Серед, Елон и Јахлеел.

¹⁵То су синови које је Лија родила Јакову у Падан-Араму. Она му је родила и кћер Дину. Ових његових синова и кћери било је укупно тридесет троје.

¹⁶Гадови синови:

Цифјон, Хаги, Шуни, Ецбон, Ери, Ароди и Арели.

¹⁷Асирови синови:

Јимна, Лишва, Лишви и Берија. Њихова сестра била је Серах.

Беријини синови: Хевер и Малкијел.

¹⁸То су деца коју је Јакову родила Зилпа, коју је Лаван дао својој кћери Лији – укупно њих шеснаест.

¹⁹Синови Јаковљеве жене Рахиље:

Јосиф и Венијамин.

²⁰Јосифу је у Египту Оснат, кћи Потифере, свештеника у Ону, родила Манасију и Ефрема.

²¹Венијаминови синови:

Бела, Бехер, Ашбел, Гера, Неман, Ехи, Рош, Мупим, Хупим и Ард.

²²То су Рахиљини синови који су се родили Јакову – укупно њих четрнаест.

²³Данов син:

Хушим.

²⁴Нефталимови синови:

Јахцеел, Гуни, Јецер и Шилем.

²⁵То су синови које је Јакову родила Билха, коју је Лаван дао својој кћери Рахиљи – укупно њих седам.

²⁶Свих који су с Јаковом отишли у Египат – његових рођених потомака, не рачунајући његове снахе – било је шездесет шест. ²⁷Са два Јосифова сина која су се родила у Египту, било је укупно седамдесет чланова Јаковљеве породице који су отишли у Египат.

²⁸Јаков посла Јуду напред Јосифу да му Јосиф покаже пут у Гошен. Када су стигли у гошенски крај, ²⁹Јосиф нареди да му се упрегну кола, па оде у Гошен да се сретне са својим оцем Израелом. Чим је стао пред оца, баца му се у загрљај и дуго остаде у његовом загрљају плачући.

³⁰Израел рече Јосифу: »Сада могу да умрем, пошто сам се својим очима уверио да си још жив.«

³¹Тада Јосиф рече својој браћи и породици свог оца: »Идем да разговарам са фараоном. Рећи ћу му: „Дошла су ми браћа и други укућани мог оца, који су живели у Ханаану. ³²Ти људи су пастири – баве се сточарством и са собом су довели своју ситну и крупну стоку и све што имају.“ ³³Када вас фараон позове и упита: „Чиме се бавите?“ ³⁴ви реците: „Ми, твоје слуге, бавимо се сточарством од своје младости, као што су то чинили и наши преци.“ Тако ћете моћи да се настаните у гошенском крају, јер су Египћанима сви пастири одвратни.«

* **46:13 Пуа** Овако стоји у неколико старих превода и у 1. Лет 7,1; у традиционалном хебрејском тексту стоји: Пува.

† **46:13 Јашув** Овако стоји у неколико старих превода и у 4. Мојс 26,24 и 1. Лет 7,1; у традиционалном хебрејском тексту стоји: Јов.

47 Јосиф оде и рече фараону: »Мој отац и браћа, са својом ситном и крупном стоком и са свим што имају, стигли су из Ханаана и ено сада су у гошенском крају.«

² Онда поведе петорицу своје браће и доведе их пред фараона.

³ Фараон упита његову браћу: »Чиме се бавите?«

»Ми, твоје слуге, пастири смо«, одговорише му они, »као што су то били и наши преци.«

⁴ А рекоше му и ово: »Дошли смо да извесно време живимо овде, јер је глад у Ханаану страшна и нема паше за стада твојих слугу. Зато, молимо те, дозволи нама, својим слугама, да се настанимо у гошенском крају.«

⁵ Фараон рече Јосифу: »Дошли су ти твој отац и браћа. ⁶ Египат ти је на располагању: настани свог оца и браћу у најбољем крају земље. Нека живе у гошенском крају. А ако знаш да међу њима има способних, постави их за надгледнике моје стоке.«

⁷ Онда Јосиф уведе свог оца Јакова и доведе га пред фараона.

Јаков благослови фараона, ⁸ а фараон га упита: »Колико имаш година?«

⁹ Јаков му одговори: »Година мога луталачког живота има сто тридесет. Мало их је и тешке су, и не достижу број година живота мојих праотаца.«

¹⁰ Тада Јаков благослови фараона и оде.

¹¹ Тако Јосиф настани свог оца и браћу у Египту и даде им имања у најбољем делу земље, у Рамзесовом крају, као што је фараон заповедио.

¹² Јосиф снабде храном свог оца и браћу и све укућане свог оца према броју нејачи.

Последице глади

¹³ Нигде на целом оном подручју није било хране, јер је глад била врло тешка, па се Египат и Ханаан изнурише од глади. ¹⁴ Јосиф је сакупљао сав новац којим је народ Египта и Ханаана куповао жито и доносио га је у фараонов двор.

¹⁵ Када је настало новца у Египту и Ханаану, сви Египћани дођоше Јосифу и рекоше: »Дај нам хране. Зашто да помремо теби наочиглед? Новца више нема.«

¹⁶ »Онда дотерајте своју стоку«, рече Јосиф. »Даћу вам храну у замену за вашу стоку пошто више немате новца.«

¹⁷ И они дотераше Јосифу своју стоку, а он им даде храну у замену за њихове коње, стада ситне стоке, стада говеда и магарад. Те године их је прехранио храном коју је заменио за сву њихову стоку.

¹⁸ Та година прође, а следеће године они му опет дођоше и рекоше: »Не можемо да сакријемо од тебе, господару, да немамо новца и, пошто наша стока припада теби, више ништа није остало за тебе, господару, осим нас самих и наше земље. ¹⁹ Зашто да теби наочиглед пропаднемо и ми и наша земља? Купи нас и нашу земљу у замену за храну, па ћемо заједно са својом земљом постати фараонов робови. Дај нам семена, да преживимо, да не умремо и да земља не опусти.«

²⁰ Тако Јосиф купи сву обрадиву земљу у Египту за фараона. Сви Египћани продадоше своје њиве, јер их је глад страшно притиснула. Земља постаде фараонова, ²¹ а народ с краја на крај Египта постаде његово робље. ²² Није купио једино обрадиву земљу која је припадала

свештеницима, јер су они добијали редован приход од фараона и од њега су живели, па зато нису продавали своју земљу.

²³ Јосиф рече народу: »Пошто сам данас за фараона купио вас и вашу земљу, ево вам семе, па засејте земљу.

²⁴ Али, када се буде убирала летина, једну петину дајте фараону, а четири петине нека остану вама као семе за њиве и као храна за вас, ваше укућане и нејач.«

²⁵ А они рекоше: »Спасао си нам живог. Пошто си нам се смиловао, господару, бићемо фараоновим робови.«

²⁶ Тако Јосиф донесе уредбу о земљи у Египту, која и данас важи, да петина летине припада фараону. Само земља свештеника није постала фараонова.

Јаковљева последња жеља

²⁷ Израелци се настанише у Египту, у гошенском крају, и тамо стекоше посед. Били су плодни и силно се намножили.

²⁸ Јаков је живео у Египту седамнаест година, па тако број његових година достиже сто четрдесет седам.

²⁹ Када се примакло време да Израел умре, он позва свог сина Јосифа и рече му: »Учини ми ову милост: стави ми руку под бедро и обећај да ћеш ми показати љубав и верност: Немој да ме сахраниш у Египту. ³⁰ Када умрем, изнеси ме из Египта и сахрани ме тамо где су сахрањени и моји очеви.«

»Учинићу тако како кажеш«, рече Јосиф.

³¹ »Закуни ми се«, рече, и Јосиф му се закле.

Тада се Израел поклони Богу на узглављу своје постеље*.

Јаков благосиља Ефрема и Манасију

48 После неког времена рекоше Јосифу: »Отац ти је болестан«, па он поведе своја два сина, Манасију и Ефрема, и оде к њему.

² Када су Јакову рекли: »Дошао ти је син Јосиф«, Израел прикупи снагу и седе у постељи.

³ Јаков рече Јосифу: »Бог Свесилни ми се показао у Лузу у Ханаану и тамо ме благословио ⁴ и рекао ми: „Учинићу те плодним и многобројним. Од тебе ћу учинити мноштво народа и ову земљу дати у вечан посед твојим потомцима.“

⁵ Нека сада твоја два сина, која су ти се родила у Египту пре него што сам дошао овамо, буду моји. Нека Ефрем и Манасија буду моји, баш као што су Рувим и Симеон моји. ⁶ А деца која ти се роде после њих, нека буду твоја. Нека се њихово наследство води под именом њихове браће Ефрема и Манасије.

⁷ »Када сам се враћао из Падана, на моју жалост, Рахиља умре у Ханаану док смо још путовали, недалеко од Ефрате, па је сахраних крај пута за Ефрату«, то јест Витлејем.

⁸ Спазивши Јосифове синове, Израел упита: »Ко су ови?«

⁹ А Јосиф одговори оцу: »То су моји синови које ми је Бог овде дао.«

Тада Израел рече: »Доведи ми их, да их благословим.«

¹⁰ А Израелове очи биле су ослабиле од старости, па је једва видео. Јосиф

*47:31 на узглављу своје постеље Овај израз на хебрејском може да значи и јослоњен о врх свога штапа.

му доведе своје синове сасвим близу, а његов отац их пољуби и загрли.

¹¹ Израел рече Јосифу: »Мислио сам да више никад нећу видети твоје лице, а, ево, Бог ми даде да видим и твоје потомство.«

¹² Јосиф их тада скиде с очевих колена и ничице се поклони.

¹³ Онда узе обојицу, Ефрема себи здесна, према Израеловој левој руци, а Манасију себи слева, према Израеловој десној руци, па му их примакну. ¹⁴ Али Израел пружи десну руку и положи је на Ефремову главу, иако је Ефрем био млађи. Онда, укрстивши руке, положи леву руку на Манасијину главу, иако је Манасија био прворођени.

¹⁵ Тада Израел благослови Јосифа и рече:

»Бог, пред којим су моји очеви Авраам и Исаак

живели чинећи његову вољу*,

Бог који ми је пастир

целог мог живота до дана данашњег,

¹⁶ Анђео који ме избављао од сваког зла,

нека благослови ове дечаке,

да сачувају моје име

и име мојих очева Авраама и Исаака и да се силно намноже на земљи.«

¹⁷ Када је Јосиф видео да је његов отац положио своју десну руку на Ефремову главу, то му не би мило, па узе очеву руку да је премести са Ефремове главе на Манасијину.

¹⁸ »Не, оче«, рече му. »Овај је прворођени – на његову главу положи десну руку.«

¹⁹ Али његов отац одби и рече: »Знам, сине, знам. И од њега ће постати народ, и он ће постати велик, али ће његов млађи брат бити већи

од њега и од његових ће потомака постати мноштво народâ.«

²⁰ Тако их он тога дана благослови и рече:

»Израел ће вас помињати кад буде благосиљао:

»Нека те Бог учини као Ефрема и Манасију.«

Тако је Ефрема претпоставио Манасији.

²¹ Онда Израел рече Јосифу: »Ево, ускоро ћу умрети, али Бог ће бити с вама и вратиће вас у земљу ваших праотаца. ²² А теби дајем нешто више него твојој браћи: планински гребен† који сам својим мачем и луком отео од Аморејаца.«

Јаков благосиља своје синове

49 Јаков тада позва своје синове и рече им: »Окупите се око мене да вам кажем шта ће се с вама касније десити.

² »Окупите се и чујте, синови Јаковљеви, чујте свог оца Израела.«

Рувим

³ »Рувиме, мој првенче. Ти си моја снага, први знак моје мушкости. Истичеш се чашћу, истичеш се снагом.

⁴ Али усковитлан као вода нећеш се више истицати, јер си се попео на очеву постељу, на мој лежај, и укаљао га.«

Симеон и Левије

⁵ »Симеон и Левије су браћа; мачеви им оруђа насиља.

⁶ На њихова већања ја не улазио, њиховим се скуповима не придружио,

* 48:15 *пред ... његову вољу* Дословно: пред којим су ходали.

† 48:22 *планински гребен* Или: Сихем.

јер су у свом гневу убијали људе
и у својој обести сакатили волове.

⁷Проклет био њихов гнев, тако
жесток,
и њихов бес, тако окрутан.
Разделићу их по Јакову,
распршити их по Израелу.«

Јуда

⁸»Јудо, тебе ће хвалити браћа.
Руком ћеш непријатеља држати за
врат.

Синови твог оца теби ће се клањати.

⁹Јудо, ти си лавић.

Сине мој, дижеш се од плена.
Као лав лежи он потрбушке,
као лавица – ко сме да га раздражи?

¹⁰Од Јуде се неће удаљити жезло
ни владарска палица од његових ногу,
док не дође онај коме припада*,
коме ће се покорити народи.

¹¹Он везује магарца за чокот,
магаре за најбољу лозу.

Своју одећу пере у вину,
своје одело у крви од грожђа.

¹²Очи су му тамније од вина,
а зуби бељи од млека.«

Завулон

¹³»Завулон ће живети на морској
обали,
лађама ће бити уточиште;
граница ће му се пружати до Сидона.«

Исахар

¹⁴»Исахар је кошчато магаре
које лежи међу бисагама.

¹⁵Кад види да је место починка добро,
а земља лепа,
плећа ће подметнути под товар
и пристати да кулучи.«

Дан

¹⁶»Дан ће свом народу прибављати
правду

као једно од племена Израелових.

¹⁷Дан ће бити змија поред пута,
гуја поред стазе која коња уједе за
пету,

па се јахач претури на леђа.

¹⁸»ГОСПОДЕ, твоје спасење чекам.«

Гад

¹⁹»Гада ће нападати разбојници,
а он ће им бити за петама.«

Асир

²⁰»У Асира ће бити хране изврсне,
посластица за царева.«

Нефталим

²¹»Нефталим је кошута пуштена на
слободу
која лепу ланад доноси на свет.«

Јосиф

²²»Јосиф је плодан чокот,
плодан чокот покрај извора;
лозе му се преко зида попеле.

²³Огорчено су га нападали стрелци,
стреле душмански одапињали на
њега,

²⁴али његов лук остаде чврст
и мишица гипка

због руке Јаког Јаковљевог,
због Пастира, Стене Израелове,

²⁵због Бога твога оца, који ти помаже,
због Свесилнога, који те благосиља
благословом са небеса одозго,
благословом из дубина одоздо,
благословом дојке и утробе.

²⁶Благослови твога оца већи су
од благословâ древних гора,
од обиља прастарих брегова:

*49:10 онај коме припада Овај израз на хебрејском може да значи и »онај коме припада данак«.

нека се спусте на главу Јосифову, на чело посебнога међу својом браћом.»

Венијамин

²⁷»Венијамин је грабежљиви вук; ујутро плен прождире, а увече дели опљачкано.«

²⁸Сви ови су дванаест Израелових племена, а ово им је отац рекао када их је благосиљао, сваког његовим посебним благословом.

Јаковљева смрт и сахрана

²⁹Онда им Јаков овако заповеди: »Ускоро ћу умрети. Сахраните ме са мојим очевима у пећини на пољу Ефрона Хетита, ³⁰у пећини на пољу Махпели, код Мамре у Ханаану, пољу које је Авраам купио од Ефрона Хетита да му буде место за сахрањивање. ³¹Тамо су сахрањени Авраам и његова жена Сара, тамо су сахрањени Исаак и његова жена Ревека, а тамо сам и ја сахранио Лију. ³²Поље и пећина на њему купљени су од Хетита.«

³³Када је Јаков тако заповедио својим синовима, диже ноге на постељу, издахну и умре.

50 Јосиф се баци на свог оца, расплака се над њим и пољуби га. ²Онда заповеди лекарима који су били у његовој служби да балсамују његовог оца Израела, и они га балсамоваше. ³То потраја четрдесет дана, јер толико траје балсамовање. А Египћани су га оплакивали седамдесет дана.

⁴Када је прошло време жалости, Јосиф рече фараоновим дворанима: »Учините ми ову милост: разговарајте с фараоном у моје име. Реците му: ⁵,Мој отац је тражио да му се закунем

и рекао: »Ускоро ћу умрети. Сахрани ме у гробу који сам себи припремио у Ханаану.« Пустите ме да идем да сахраним свог оца, а онда ћу се вратити.«

⁶Фараон рече: »Иди и сахрани свог оца као што си му се закleo.«

⁷Тако Јосиф оде да сахрани оца. Пратили су га сви фараоновии службеници – сви достојанственици са његовог двора и сви достојанственици Египта – ⁸уз све Јосифове укућане, његову браћу и све укућане његовог оца. У Гошону остаде само њихова нејач и њихова ситна и крупна стока. ⁹А с њим пођоше и кола и коњаници. Била је то врло дуга поворка.

¹⁰Када су стигли до Атадовог гумна, источно од реке Јордан, почеше гласно и горко да наричу, и Јосиф тамо одржа седмодневну жалост за оцем.

¹¹Видећи жалост код Атадовог гумна, Ханаанци који су тамо живели рекоше: »Како Египћани свечано наричу!« Зато то место источно од реке Јордан назваше Авел Мицрајим*.

¹²Јаковљеви синови поступише као што им је отац заповедио: ¹³однеше га у Ханаан и сахранише у пећини на пољу Махпели, код Мамре, пољу које је Авраам купио од Ефрона Хетита да му буде место за сахрањивање. ¹⁴Када су сахранили његовог оца, Јосиф се врати у Египат, заједно са својом браћом и са свима који су пошли с њим да га сахране.

Јосиф умирује браћу

¹⁵Пошто им је отац умро, Јосифова браћа рекоше: »Шта ако је Јосиф љут

* 50:11 *Авел Мицрајим* значи »египатско нарицање«.

на нас, па нам истом мером врати за све зло које смо му учинили?»

¹⁶ Зато поручише Јосифу: »Отац је овако заповедио пре него што је умро: ¹⁷ Овако реците Јосифу: »Молим те, опрости својој браћи преступ и грех који су починили када су онако рђаво с тобом поступили.« Зато, молимо те, опрости преступ слугама Бога твога оца.»

Када су му пренели њихову поруку, Јосиф заплака.

¹⁸ Онда његова браћа дођоше, падоше ничице пред њим и рекоше: »Твоји смо робови.«

¹⁹ Али Јосиф им рече: »Не бојте се. Зар сам ја на месту Бога? ²⁰ Ви сте то наумили за моје зло, али Бог је то наумио за добро, да би извршио оно што се данас догађа, да спасе многе животе. ²¹ Дакле, не бојте се. Ја ћу се старати о вама и вашој нејачи.«

Тако их је умирио благим речима.

Јосифова смрт

²² Јосиф остаде да живи у Египту заједно са породицом свога оца. Живео је сто десет година ²³ и видео треће колена Ефремове деце. А доживео је да види и децу Манасијиног сина Махира.

²⁴ Јосиф рече својој браћи: »Ускоро ћу умрети, али Бог ће вам сигурно притећи у помоћ и извести вас из ове земље у земљу за коју се заклео Аврааму, Исааку и Јакову.«

²⁵ И Јосиф закле Израелце: »Када вам Бог притекне у помоћ, понесите моје кости одавде.«

²⁶ Јосиф умре када је имао сто десет година. Када су га балсамовали, положише га у сандук у Египту.